

Nasreddin Hoca'yı Nasıl Bilirdiniz?

Müellif:

Erdoğan Babacan

Dizgi – Tashih

Erdoğan Babacan

Baskı – Cilt

KARMAT

(0212) 482 39 62

Nisan 2006

Kitabın Uluslararası Seri Numarası

(İSBN): 975-00723-0-8

Eserin Tüm Hakları Erdoğan Babacan'a aittir

Yayımcı:

ERDOĞAN BABACAN

Telefon: (0216) 378 07 37 Faks: (0216) 378 13 11

erdincbabacan@babacanmineral.com

Orhanlıyolu Cad. No:28 Kurtköy / Pendik / İstanbul

ŞU BİZİM

NASREDDİN

HOCA'MIZ

1208 - 1284

Erdinç BABACAN

NASREDDİN HOCA

1208 yılında Sivrihisar'a bağlı Hortu köyünde doğmuş, 1284'de Akşehir'de vefat etmiştir. Türbesi Akşehir'dedir.

İlk tahsilini doğduğu köyde imam olan babası Abdullah Efendi'den yaptı. Daha sonra Sivrihisar ve Konya medreselerinde ilim öğrendi. Tahsilini tamamladıktan sonra babasının yerine köyünde imamlık yaptı. Bu vazifeden başka kadı yardımcılığı ve medrese hocalığı da yapan Nasreddin Hoca, tasavvuf ilmini Seyyid Muhammet Hayrani'den öğrenmiştir.

Nasreddin Hoca, ömrünü insanlara doğru yolu göstermeye hasretmiş, iyilikleri bildiren, doğruya sevk eden ve kötülüklerden sakındıran bir velidir. Bu işi yaparken kendisine has bir üslûp kullanmıştır. Nasreddin Hoca'nın üslûbu; "Doğruyu bildirirken, cemiyetteki bozuk yönlerin düzeltilmesi için meseleyi halkın anlayacağı bir dil ile gayet manidar lâtifeler halinde kısaca dile getirmesidir.

Onun lâtifelerinden her biri hikmet ve ibret dolu birer darb-ı mesel gibidir. Bu bakımdan onun adına uydurulan edep dışı ve nükteden uzak, bir takım fıkraların ona ait olmadığı meydandadır. Ancak, ilim sahibi ve bir **evliya** olan böyle bir zatın, söz konusu sıradan basit fıkraları söylemediği gayet açıktır.

Nasreddin Hoca ile Timur Han ayrı asırlarda yaşamış ve birbirlerini hiç görmemişlerdir. Fıkralardaki Timur Han tiplemesini, o devirdeki zâlim başka yöneticiler olarak algılamalıyız. Araştırmalar, Nasreddin Hoca'nın efsanevi bir kişi değil, on üçüncü asırda Selçuklular devrinde yaşamış sâlih bir Müslüman olduğunu göstermektedir.

(Ocak 2004 deki ilk basımın önsözü)

ÖNSÖZ

Uzun yıllar, esas gayesinden saptırılmış, özüne çok yanlış ilâveler yapılmış, İslâmiyet ile hemen hemen alâkasız hale getirilmiş fıkraları, o şekliyle öğrenmiş ve anlatmıştım. Şimdi o cahil ve gafil zamanlarımda anlattığım fıkralar için Velî Nasreddin Hoca'mızdan içtenlikle af ve helâllik diliyorum.

Erdoğan BABACAN
PENDİK - 05.1.2004

ERDİNÇ BABACAN

1940 yılında Gümüşhane'nin Torul ilçesinde doğdu. İlk ve orta eğitimini bu ilçede tamamladı. 1958 yılında İstanbul Beyoğlu Ticaret Lisesi'ni, 1962 yılında İstanbul İ. ve T. İ. Akademisi Endüstriyel İşletmecilik Bölümü'nü bitirdi.

Nasreddin Hoca fıkralarının, en duyarlı olması gereken kişilerce dahi çok olumsuz anlatımlarını fark edip, özel bir çalışma olarak bu düzenlemeleri yapmıştır.

ÖNSÖZ

Nasreddin Hoca'mızı ve fıkralarını anlatan, yayınlanmış bütün eserlerde, Nasreddin Hoca'mızın hayatı, kimliği, kişiliği ilmî olarak mükemmel bir şekilde araştırılmış, geniş ve düzgün anlatımlarla da okuyucuya sunulmuştur.

Bu kültür hazinemizi bize ulaştıran zincirde birer halka olan tüm emeği geçenlere şükranlarımızı sunmak görevimiz olmalıdır.

Kitaplarda, Nasreddin Hoca'nın ittifak edilen kimliği yanında, gözlerden kaçan bir husus bizim gözümüze takıldı. "Acaba bu fıkralar bizlere, bugünlere ulaşırken halk arasında nasıl değişikliklere uğradı!...Anlatılan tarzdaki fıkralar Nasreddin Hoca'nın yaşam şekline, eğitimine, kimliğine uymakta mıdır?..." **Nasreddin Hoca'nın EVLİYÂ sınıfından olduğu** yayınlanmış her kitapta özenle belirtilmektedir.

Lügatlerimize baktığımızda;

«**EVLİYÂ:** (Velî sözcüğünün çoğulu) Veliler. Nef-sine değil, dâimâ Cenab-ı Hakk'ın rızâsına tâbî olmağa çalışan, ibâdet ve taatta, takvâ ve riyâzatta çok yüksek mertebelere ulaşmış Allah'ın (C.C.) mahbûbu ve karibi olan büyük zâtlar.» olarak anlatıldığını görmekteyiz.

Günümüzde, su kaynaklarının kirlenmiş olmaları olgusu veya olasılığı göz önüne alınarak sular "fiziksel ve kimyasal arıtmalarla, anyonik ve katyonik iyon eşanjörleriyle, aktif karbon filitrelerinden de geçirilip, bakteriyolojik dezenfeksiyonu sağlanıp, PH sı da ayarlandıktan sonra" ilgili kuruluşlarca içme hatta kullanma suyu olarak tüketime sunulmaktadır.

Yayınlanmış tüm kitaplarda Nasreddin Hoca'nın Evliyadan olduğu tereddütsüz olarak belirtilmektedir. O halde **bizlere düşen görev fıkraları Velilerin vasıfları filtresinden geçirmektir**. Biz bu eserimizde, özenle onu yapmağa çalıştık. Saygılarımızla

05,04,2006 Erdiç Babacan

Değerli okuyucular,

Ticari olarak iddiasız, ancak yıllardır yapılmakta olan yanlış anlatımların düzeltilmesine vesile olabilmek için çok iddialı olduğum "Nasreddin Hoca'yı Nasıl Bilirdiniz?" adlı kitabımı görüşlerinize sunuyorum.

Okullarımızda nerede ise her yıl mutlaka bir Nasreddin Hoca ödevi veriliyor ki; çok olumlu bir yaklaşımdır. Ancak kaynak kitaplarda genellikle Hoca'nın kimliği ile uyuşmayan birçok fıkralarla karşılaşan öğrencilerimiz, hocalar ve veliler hakkında yanlış bilgiler ediniyorlar.

Nasreddin Hoca 1208 – 1284 yılları arasında yaşamıştır. Günümüze kadar yapılan tüm araştırmalarda, ilk yazılı metnin 16. yüzyıldan sonra ve 30 fıkralık bir kitapçık olduğu, yâni ölümünden yüzyıllar sonra kaleme alındığı görülmektedir. 1840 yılından sonra yazılan eserlerin sayıları ise yüzlercedir. Dolayısıyla geçen uzun zamanın tozlu raflarında kalan fıkraların temizlenip kullanılabilir duruma getirilmesi kaçınılmaz bir görev olarak ortada durmaktaydı.

Kitabımın başında Nasreddin Hoca'nın bir sayfalık tanıtımını yeterli gördüm. Yayınlanmış ciddi eserlerde çok değerli inceleme ve tanıtım yazıları var.

Temmuz aylarının ilk haftalarında yapılmakta olan Nasreddin Hoca şenliklerinde gönlüm istiyor ki, "değerli bir mümin, âlim, fâkih, hoca ve evliyâdan olan" Nasreddin Hoca, <menfaatçi, çıkarıcı, aptal, bön adam, hırsız, edepsiz, hayâsız, münafık vb.> olarak topluma takdim edilemesin.

Şaşıttığım bir husus var; Nasreddin Hoca'nın şahsında îmanlı kesim, kendisinin aşşağılandığını neden fark edemiyor? Bilmem derdimi anlatabildim mi?

Değerli okuyucularımdan, Veli Nasreddin Hoca'mızın asli kimliği ile tanıtılması çabalarımıza yardımcı olmalarını arzu ediyorum.

1 Kim Daha Büyük

Hoca'ya:

- “Efendi” demişler, “padişah mı büyük, yoksa çiftçi mi ?”

- “Çiftçi büyük elbet” demiş Hoca ve eklemiştir; “Çünkü çiftçi buğday yetiştirip vermezse padişah acıdan ölür.”

Öğüt: İnsanların kendileri gibi işleri de toplumun bir parçasıdır. Bir meslek grubunun eksikliği, vücudumuzdaki bir uzvumuzun eksikliği gibidir. Değil mi ?

2 Gönlüm razı olmadı

Nasreddin Hoca, kasabadan Kur'an-ı kerim, tefsir ve ilmihal gibi bazı kitaplar almış. Bir çuvala yerleştirmiş. Çuvalı sırtına almış, eşeğine binmiş köyüne doğru gidiyor.

Yolda Hoca'yı görenler :

- “ Bre Hoca, çuvalı niye kendi sırtına aldın ?” diye sormuşlar.

- “Ne yaparsın” demiş Hoca, “zavallı hayvan zaten benim bütün kahrımı çekiyor. Kendi bindiğim yetmiyormuş gibi çuvalı da ona taşıtmağa gönlüm razı olmadı.”

Öğüt: Aslında her iki halde de eşeğin taşıdığı yük aynı. Olaylara yeteri kadar dikkatli ve inceleyici bir gözle bakmalı sonra tepkimizi ortaya koymalıyız. Çuvalın içindekilerin üzerine oturulabilir mi?

3 Ya Tutarsa

Nasreddin Hoca azığını heybesine koyup yola çıkmış. Öğlen vakti Akşehir gölü kenarında, bir ağacın altında oturmuş. Ekmeğini, zeytinini ve bir çanak yoğurdunu gölgede keyifle yemiş. Yoğurt çanağını gölde çalkalarken birisi görüp sormuş.

- “Ne yapıyorsun Hoca ?”

-“Göle maya çalıyorum” demiş Hoca.

Adam üstelemiş :

- “İlâhi Hoca, göl maya tutar mı hiç ?”

-“Ben de biliyorum tutmayacağını, ammaaa ya tutarsa !...”

Öğüt: Bu söz 750 yıldır, bütün insanların hayâl hudutlarına hitab ediyor. Yaşantımızda, güzel örneklerden faydalanalım.

4 Sesimin Arkasından Koşuyorum

Hoca ikinci ezanını okumağa başlamış. O sırada bazı komşuları evlerinin önlerinde birbirleriyle konuşuyorlar, sanki ezan sesini duymuyor gibi davranıyorlarmış. Aslında O komşular camiye de pek sık gelmiyorlarmış. Hoca sesini biraz daha yükseltmiş, amma bakmış ki fark eden bir şey yok. O tarafa doğru koşmağa ve koşarken de ezanı okumağa devam etmiş.

O komşulardan birkaç kişi Hoca'ya bir şey olduğunu düşünerek yanına koşuşup sormuşlar :

- “Ne oldu Hoca Efendi, niçin koşarak ezan okuyorsun.?”

- “Sesimin nerelere kadar gittiğini merak ettim de; arkasından koşuyorum” demiş.

Öğüt: Ezanların insanları ebedi kurtuluşa çağır-
dığını unutmamalı. Her an eksilmekte olan ömür
sermayemizi en mükemmel şekilde kullanma gayre-
ti içinde olalım.

5 Hanımla Muhabbet

Hoca bir gün karısına :

- “Hatun” demiş, “Şu bizim komşu, çarıkçı, Mehmet ağanın adı neydi ?”

- “Kendin söyledin ya, efendi” demiş karısı, “Mehmet ağa.”

- “Canım, dilim sürçtü işte... Ne iş yapar diyecektim.” demiş Hoca.

- “A efendi” demiş karısı, “kendin çarıkçı demedin mi?”

- “Anlasana işte” demiş Hoca, “nerede oturuyor demek istedim.”

- “Efendi, bugün sana ne oluyor?” demiş karısı “Komşu” dedin ya...”

Hoca birden sinirlenmiş.

- “Aman be karı... Seninle de bir türlü konuşulmaz ki!”

Öğüt : Sohbetler, basit konularla da kolaylıkla açılabilirler. (örneğin: “Bu gün hava çok güzel” diyene, “görüyorum kör değilim” denir mi ?) Sohbetlerimizi sıcak ve faydalı konularda yoğunlaştırabilirsek kazançlı çıkarız.

6 İnsanlar gibi düşünür

Nasreddin Hoca pazarda dolaşırken, bir papağanın on iki altına satıldığını görünce şaşırarak yanındakilere sormuş:

- “Bu kuş neden bu kadar para ediyor ?”

- “Bu papağandır” demişler, “konuşur.”

Hoca doğru evine gitmiş. Hindisini koltuğunun altına alıp pazara getirmiş.

- “Kaça hindi ?” diye sormuşlar.

- “On beş altın” demiş Hoca.

- “Bir hindi on beş altın eder mi ?” demişler.

- “Görmüyor musunuz !” demiş Hoca; “yumruk kadar papağanı on iki altına satıyorlar.”

- “Onun marifeti var, insan gibi konuşur. Ya seninki ne yapar ?” diye sormuşlar.

- “O düşünmeden konuşur” demiş Hoca ; “Bu da insanlar gibi düşünür.”

Öğüt: Düşünmeden konuşanın, kendisine ve diğer insanlara pek yararı olmadığı gibi, büyük zararları da olabilir. Konuşabilmek insanlara verilmiş büyük bir lütuftur.

Düşünerek, idrak ederek konuşabilmek ise çok daha büyük bir lütuftur. Olgun insanlar iyi düşünürler, faydalı konuşurlar.

7 **Bindiği dalı kesmesi**

Nasreddin Hoca, köy meydanındaki koca çınar ağacının üzerine çıkmış, elindeki balta ile bindiği dalı kesmeğe başlamış.

Görenler :

-“Aman Hocam, bindiğin dalı kesiyorsun, düşeceksin!” diye bağırmağa başlamışlar.

Hoca kesmeğe devam ederek seslenmiş:

-“Bu dalı kesenin yere düşeceğini hepiniz akıl ettiniz de, ben size yıllardır ahiretin dalı olan dünyanızı keserseniz cehenneme düşersiniz diyorum, neden hâlâ akıl edemiyorsunuz!!!...”

Öğüt : Gerçek akıllı kişi, dünya işlerini plânlayıp ona göre hareket eden ve dünya işleriyle meşgul olurken, öldükten sonraki ahiret hayatı için de hazırlık yapan insandır.

8 Oğlumun babası öldü de

Bir gün Nasreddin Hoca'yı siyah elbiseleriyle görenler:

- "Ne oldu Hoca efendi" demişler, "bu gün karalar giymişsin?"

- "Oğlumun babası öldü de ..." demiş Hoca, "O'nun yasını tutuyorum."

Öğüt : Kültürümüze ve ahlâkımıza uygun her renk ve model elbiseyi giyebiliriz. Tereddüt ettiği konuları bilene danışmak akıllı insanın özelliğidir.

9 Su dediğın böyle olur

Nasreddin Hoca bir yaz günü yolculuk ederken, öğle vaktine doğru bir hayli susar. İlerde bir göl görür. Şöyle kana kana su içmeyi düşünerek gölün kenarına gelir, avucunu doldurur, hızla bir kaç yudum yutar; amma midesi bulanır, tükürmeğe çalır. İlk defa karşılaştığı bir su olan Acıgöl'ün sodyum sülfatlı suyu midesini berbat etmiştir.

Hoca civarda aranırken küçük bir su kaynağına rastlar. Suyun tatlı su olduğunu anlayınca, önce ağzını iyice çalkalar, sonra da kana kana su içer, Eşeğini de sular.

Şakır şakır dalgalanan Acıgöl'e şöyle bir bakar, su içtiği kaynaktan avucunu doldurarak gölün kenarına gelir;

- “Cimri zenginin zekâtsiz malı gibi şişinip durma!... Su dediğın böyle olur” diyerek avucunda ki suyu şak diye gölün yüzüne savurur.

Öğüt : Yerinde ve zamanında yapılmış ikramın küçüğü, büyüğü olmaz. Allah'ın rızasını kazanmak için fırsatları iyi değerlendirelim.

10 Birinin anası ağlayacak

Hoca'nın oğullarından biri yakın köylerin birinde çömlekçilik yapıyormuş. Bir gün Hoca yanına gidince :

- “ Baba, bütün paramı şu çömleklere yatırdım” demiş. “ Hava güneşli olurda zamanında hepsi kurursa zengin olacağım. Ama yağışlı olursa anam ağlayacak!”

Hoca oradan ayrıлып başka bir köyde oturan büyük oğluna uğramış.

Oğlu :

- “ Baba, varım yoğum şu tarlada, zamanında rahmet yağarsa zengin oldum gitti. Kuraklık olursa anam ağlayacak” demiş.

Hoca eve canı sıkkın dönmüş.

Karısı :

- “Hayrola efendi, yüzün neden asık” demiş.

- “Benimki bir şey değil” demiş Hoca, “asıl Sen kendi halini düşün. Yağmur yağsa da yağmasa da bizim oğlanlardan birinin anası ağlayacak”.

Öğüt : İşlerimizde gerekli tedbirleri önceden almağa, tesadüflerin etkilerinden olumsuz etkilenmeye dikkat edebilmeliyiz. Başarının bir sırrı çok çalışmaksa diğer bir sırrı da işimizin gerektirdiği tedbirleri zamanında almaktadır.

11 Hamam bahşışı

Hoca bir gün hamama gider. Hamamcılar onunla hiç ilgilenmez, eski bir peştamal, yırtık bir havlu verirler. Hoca sesini çıkarmaz. Hamamdan çıkarken uzatılan aynaya yüklüce bir bahşiş bırakır.

Bir hafta sonra aynı hamama geldiğinde, bu kez büyük ikramlar görür, fakat çıkarken aksine pek az bir bahşiş bırakır.

-“Efendi” der hamamcılar, “gösterdiğimiz o kadar ilgiye, saygıya karşı bu kadarcık mı bahşiş verilir?”

- “Bugün verdiğim, geçen haftanın bahşışıydi” der Hoca, “geçen hafta verdiğim de bugünkü hizmetinizin karşılığıydı. Böylece ödeştik !”

Öğüt: Ecdat yadigârı hamamlarımızda, bir kerecik bile olsa gidip yıkanalım, inceleyelim, sistemini sorup öğrenelim.

12 Mevsimlerden yakınanlara

Bir toplulukta soğuklardan yakınanlar olmuş. İçlerinden biri:

- “Şu insanoğlu haline şükretmesini hiç bilmez; kışın soğuktan, yazın sıcaktan yakınırılar.” demiş.

Konuşmaya kulak misafiri olan Hoca :

- “Öyle deme bre cahil, bak bahara kimsenin bir şey dediği var mı?” demiş.

Öğüt: Olayları bir bütün olarak değerlendirebilmek olgunluk belirtisidir. Dünyayı insanlar için sonsuz güzelliklerde ve sonsuz bir ilâhi sanatla yaratan ve her an varlıkta tutan Rabbimize teşekkür etmeyi, şükretmeyi unutmayalım.

13 Acemi bülbül

Hoca bir gün, yol kenarındaki **hayrat ağaçlardan** birine çıkmış, incir yemeğe başlamış. Yanından geçen bir yolcu seslenmiş:

- “Hey ! Sen kimsin ? Ne yapıyorsun orada ?”

- “Ben bülbülüm” demiş Hoca.

Adam :

- “Öyleyse öt bakalım” deyince, Hoca karga gibi acayip sesler çıkarmış.

- “Bu ne biçim bülbül sesi yahu”, demiş adam. “Bülbül hiç böyle mi öter.”

- “Ne yapalım” demiş Hoca, “acemi bülbül bu kadar öter!”

Öğüt: Türk - İslâm kültürünün çok güzel bir örneği olan vakıf müessesesini sevelim. Bizim de <bir dikili ağaç dahi olsa> bir vakfımızın olmasına çalışalım.

14 Saz çalması

Hoca'ya sormuşlar :

- “Saz çalmayı bilir misin?”

- “Bilirim” demiş.

- “Buyur, çal bakalım” diyerek eline bir saz tutuşturmuşlar. Hoca mızrabı almış, perdeler basmadan tellere vurmağa, tuhaf sesler çıkarmağa başlamış.

- “Saz böyle mi çalınır a Hoca?” demişler, “parmaklar perdeler üzerinde gezdirilir, mızrap tellere vuruldukça da sazdan makamlara göre ses çıkar.”

- “ Perdeleri bulamayanlar öyle çalar” demiş Hoca; “ Ben sazı elime alır almaz perdeyi buldum! Ne diye boşuna gezineyim.”

Öğüt: İnsanlarla konuşurken alâkasız, ilgisiz sorular sormaktan kaçınalım. Eskilerimiz böyle davrananlara “münasebetsiz” derlerdi.

15 Akıl sır ermiyor

Hoca'nın iki yüz akçe parası kaybolmuş. Bulunması için dua etmeye başlamış. O sırada Akşehir'in zenginlerinden birinin bindiği gemi yolda fırtınaya tutulmuş. "Eğer sağ salim memleketime varırsam Hoca'ya iki yüz akçe vereceğim" diye adakta bulunmuş. Adam kurtulup gelmiş, Hoca'yı bulup parayı vermiş.

Hoca bir süre düşündükten sonra:

- "Allah'ım bu ne dolambaçlı yol ! Bu parayı ben nerede yitirdim, Sen bana nerede buldurdun ! ... İşine gerçekten de akıl sır ermiyor" demiş.

Öğüt : Sebeplere sarılmayı hiç ihmal etmeyelim. Denizde balık tutmayı bekleyen bir insanın, en azından denize atılmış bir oltası olmalıdır.

16 Mesele çatallaştı

Kasabalılar, Nasreddin Hoca'ya Kadı'dan yakınımlar : "Kadı efendi çok menfaatçi bir adam. Aynı suça bazen beraat, bazen de çok ağır ceza veriyor. Hak hukuk tanımıyor, nereden menfaati varsa o taraftan oluyor. Münafık bir adamdır. Bundan nasıl kurtuluruz" demişler.

Hoca durumu mülki amirlere bildirmişse de, onları pek inandıramamış. "Nasıl ispat edersin" demişler.

Hoca'mız, Kadı efendinin tanımadığı bir müfettişin kendisine gönderilmesini ve beraberce Kadı'yı

ziyaret etmelerinin yeterli olacağını mülki amire, (vali'ye) anlatmış. Kabul etmişler.

Kararlaştırılan günde müfettiş bey kasabaya, Nasreddin Hoca'nın konuğu olarak gelmiş. Kimliğini gizli tutarak, kasaba eşrafından beş altı kişiyle beraber kadı efendiyi ziyarete gitmişler.

Hoş beşten sonra, Hoca , Kadı efendiye :

-“Efendi” demiş. “Kırda sığırlar yayılırken bir alaca inek, -sanırım sizinki- bizim ineği karnından boynuzlayıp öldürmüş. Buna ne gerekir ?”

- “Bunda sahibinin ne kabahati var ?” demiş Kadı, “hayvandan kan davası edilmez.”

Hoca sözünü değiştirmiş:

- “Yok yok yanlış söyledim, bizim inek sizinkini öldürmüş !”

Bunu duyan kadı efendi hızla yerinden kalkıp, raftaki Kanun kitabına uzanırken;

- “Haa mesele şimdi çatallaştı, bakalım kara kaplı kitap ne diyor?” demiş.

Öğüt : Mevki ve makamlar kimseye kalmaz. Eskilerimiz “mahkeme Kadı'ya mülk değil” derler.

Aklımızı en iyi şekilde kullanıp, ömrümüz boyunca bütün işlerimizi en doğru şekilde yapmağa gayret edelim.

17 Ben küçük yangınlara karışmam

Kasabanın en zenginlerinden olan Murat ağa, kendisinin çok akıllı olduğu için servet sahibi olduğunu sanırmış.

Cumadan cumaya camiye gelirmiş. Caminin yakınında, etrafı sağlam taş duvarlarla çevrili, içinde çok çeşitli meyve ağaçları olan büyük bir bahçe içinde, üç katlı kocaman bir evi varmış.

Süslü ve pahalı elbiseler giyer, gururla dolaşmış.

Nasreddin Hoca'nın cuma vaaz ve hutbelerini dinledikten sonra, vaaz işine gelmiyorsa;

-“Hoca, sen dünya işlerine karışma, din işi ayrı, dünya işi ayrı” der bilgiçlik taslarmış.

Bir gün Murat ağa'nın evinde yangın çıkmış. O sırada cemaat öğlen namazından çıkmaktaymış. Murat ağa camiye doğru koşup, Nasreddin Hoca'ya ve cemaate hitaben:

- “Aman Hocam yetişin! Evimden alevler çıkıyor. Şu yangını söndürelim” diye feryat eylemiş.

Hoca sakin ve aldırışsız bir sesle:

- “Bak komşu, Kırk yılda bir de olsa bugün senin sözünü dinleyelim. O yangın bizim asla karışmamızı istediğin bir dünya işidir. Hem meraklanma. Ev birkaç saat içinde kül olur ve yangın da söner. Ahrette, ateşten bir evde sonsuz yaşamaktan korkmayan, senin gibi cesur, yiğit, zengin, akıllı bir adamın böyle ufak bir yangın için telâş da ne demek olur!” demiş.

Öğüt: Kibir, gurur insanları yanlış düşüncelere götürebilir. Hatta cehenneme bile gönderebilir. Kendimize zulüm etmeyelim.

18 Bulmanın keyfi

Nasreddin Hoca kasabanın pazarına gitmiş. Eşğini bir yere bağlamış. Alış veriş yapmış. Döndüğünde eşğini bağladığı yerde bulamamış. Hemen bir tellâl tutmuş. Şöyle bağirtmağa başlamış :

- “Eşğimi kim bulup getirirse, Semeriyle, yularıyla ve üstündeki her şeyle beraber eşğimi ona vereceğim.”

- “Hoca efendi” demişler, “eşği bulana verecek olduktan sonra ne diye arıyorsun ?”

- “ Kaybolan şeyi bulmanın keyfini bilmezsiniz siz!” demiş Hoca;

“Eşği bulup getirene mükâfat olarak o eşek yeter.”

“Gençliğimi bulup getirene bütün servetimi veririm.”

“Cenneti bulsam, canımı da veririm.”

Öğüt : Çalıntı mal haramdır. İnsanlar hayatları boyunca hoşgörülü , geniş düşünceli olmalılar. Kendi zararımıza da olsa, başkalarının hukukunu da koruyalım.

19 İp olur

Köylüler EYYÛB ismini, Eyip, İyip, iyp gibi bozuk şekilde telâffuz ediyorlarmış.

Bir gün Nasreddin Hoca vaazında:

- “Ey Müslümanlar! Oğlunuz olursa adını sakın Eyyûb koymayın. Halkın dilinde çokça söylene söylene, incele incele İp olur” demiş.

Öğüt : Güzel Türkçe’imizi çok sevelim. Onu en değerli bir varlığımızı korur gibi koruyalım.

Türkçe’yi doğru dürüst konuşamayan, “Türkçe’imizde asla yeri olmayan sesleri” kullanmadan, en basit meramını bile anlatamayan bir Türk, Ord. Prof. dahi olsa sizce ne kadar Türk tür ?

20 Belki ağaçtan öteye bir yol düşer

Mahallenin çocukları Nasreddin Hoca’ya muzip bir şaka yapmak istemişler. Plânlarını kurmuşlar. “Hoca’yı ağaca çıkaralım. Pabuçlarını alıp uzaklaşarak biraz şaka yapalım” diye düşünmüşler. Hoca'nın yoldan geçeceği saatlerde, uçurtmalarını büyükçe bir ağaca taktırmışlar. Hoca’yı beklemeye başlamışlar. Hoca oradan geçerken de hemen etrafını sarmışlar :

- “Hocam uçurtmamız ağaca takıldı. Biz çıkıp kutraramadık. Bize yardımcı olur musunuz?” de-

mişler.

- “Hay hay” demiş Hoca. Ayakkabılarını çıkarıp sırt çantasına yerleştirmeye başlamış.

Çocuklar :

- “Hoca efendi onları niye yanına alıyorsun? Ağaçta pabuçları ne yapacaksın ?” demişler.

- “Belli olmaz ki evlâtlarım” demiş Hoca; “Bu iyiliğime karşı Rabbim, belki bana ağaçtan öteye bir yol ikram eder.”

Öğüt: Akıl, akıldan üstündür demişler. Bazılarının bizden daha iyi akıl edebileceklerini daima hatırimızda tutalım.

Biz de davranışlarımızda zarafeti, efendiliği ve gönül kırmamayı ilke edinelim.

21

Şu koca tasla

Nasreddin Hoca , yeni öğrencilerine [mollalarına] dünya ve ahireti genel anlamı ile anlatmaya, kavratmaya çalışmış.

“Ahiret hayatımızın tarlası dünya hayatımızdır. Burada kazanırken usulüne uyarsak orada da biriktirmiş oluruz. Herkes önceden, buradan ne gönderdi ise orada karşılığını bulur. Hiç bir işimiz, amelimiz karşılıksız kalmaz.vs.” diye anlatmış.

Bakmış mollalarda gevşeklik ve uyku hali var. Vakitte öğle yemeği vakti :

- “Haydi çocuklar, ders tamam. Namazımızı kı-

lar kılmaz hep beraber bizim eve etli pilav ve yoğurt yemeye gidelim” demiş.

Hocanın evine gelmiş, salona dolmuşlar. Hoca içeriye, Karısına seslenmiş;

- “Hatun hep beraber etli pilav ve yoğurt yemeye geldik.”

İçerden Karısı :

- “Aman efendi, Evde o kadar ne pirinç, ne et, ne yağ ne de yoğurt var. Hatta o kadar yemeği pişirmek için odun bile yok.” diye seslenmiş.

Hoca içeri gitmiş. Eline koca bir kazan, bir keçe, koca bir tepsi, büyük bir yoğurt bakracı ve bir sürü kaşık alarak salona gelmiş.

- “Kusura bakmayın çocuklar” demiş. “Eve yeteri kadar et, pirinç , yağ, süt ve odun getirebilmiş olsaydım, şu koca kazanla pişirip , bunlarla da sizlerle ikram edebilecektim” ! ...

Öğüt: Eskiler, “ne doğrarsan aşına, o gelir kaşığına” demişler.

Bir şeyler ummak, beklemek için evvelden gerekli çalışmaları yapmamızın lüzumunu unutmamalıyız. "Balık tutmak isteyen" bir insanın en azından suya atılmış bir oltası olmalıdır. Yoksa hiç kimse su kenarında bekleyerek balığın çantasına girmesini bekleyemez.

22 O zamanda ben bulunmadım

Nasreddin Hoca, << işlerinin çokluğu, dünya telâşeleri, hastalık, sağlık vs gibi >> çeşitli bahanelerle ibadetten birçok zaman kaytaran birileri ile sohbet ediyormuş. Mazeretleri de bir sürü imiş. Bir ara söz yemekten, içmekten açılmış.

- “Bugünlerde canım bir helva yemek istiyor ki!”
“bir türlü pişirip de yiyemedik.” demiş, Nasreddin Hoca.

- “O kadar zor bir şey mi helva pişirmek, a Hoca” demişler.

- “Ne yapalım” demiş Hoca. “Şeker ve un bulundu, tere yağı bulunmadı. Tere yağ ve şeker bulundu, un bulunmadı. Un ve tere yağ bulundu şeker bulunmadı.”

- “Hiç bir araya getiremedin mi bunları?” demişler.

- “Hepsinin bir araya geldiği de oldu,” demiş Hoca. “Amma o zaman da ben bulunmadım.”

Öğüt : Atalarımız, “Bu günün işini yarına bırakma” demişler. Söz ancak öğüt dinlemesini bilene kâr eder.

23 İkinizin arasında gidiyorum

Nasreddin Hoca bir Kadı ile Bir tüccara yoldaş olmuş. Ortada Hoca, sağında Kadı efendi, solunda Tüccar efendi, hem konuşuyorlar hem de yürüyorlarmış. Hoca efendi yeri geldikçe yol arkadaşlarının yaşamları ve ibadetlerindeki gevşeklikleri konusunda söz dokundurmuş.

Makamına güvenip , kendini çok büyük bir adam sanan Kadı efendi , Hoca'ya:

- “Sana da lâf yetişmez ki” demiş, “İstersen öyle kurnaz kesilirsin ki , en yaman muzırları bile geride bırakırsın. İstersen yaban öküzünden daha şaşkın görünürsün.”

- “Yok canım, abartıyorsun, bak ben haddimi nasıl biliyor, muzırla yaban öküzünün arasında gidiyorum.” demiş.

Öğüt: Atalarımız “Kişi kendin bilmek gibi ifran olamaz” demişler. Ne olduğumuzu ve ne olacağımızı iyi düşünmemiz gereklidir. Gönül kırmak çok kolay, gönül adamı olmak ise çok çok zordur.

Gönül kırmamayı becerenlere ne mutlu !

24 Ördek çorbası

Nasreddin Hoca erkenden yola koyulmuş. Akşam hava kararmadan gideceği köye varmak için acele ediyormuş. Öğle vaktine yaklaşırken, bir pınarın başında durup, hem namazını kılmak hem de kuru peksimetten ibaret olan azığını yemek istemiş.

Pınara yaklaşırken, yaban ördeklerinin suda oynadıklarını görünce, “Şunlardan bir tanesini yakalayıp kızartıp yesem diye düşünmüş.” Sessizce ördeklere yaklaşmaya çalışırken, ördekler Hoca'yı fark edip uçmuş, kaçmışlar.

Hoca pınarın başına oturmuş, çantasından peksimetini çıkarmış, suya batıra batıra yemeye başlamış. Oradan geçen bir yolcu :

- “Afiyet olsun Hocam” demiş, “ne yiyorsun ?”

Hoca, peksimetini suya batırırken :

- “Ördek çorbası” demiş.

Öğüt: Konuşurken, gereksiz ve anlamsız konuşmamağa dikkat edelim. Bakıp gördüğümüz durumların çok belirgin yönlerini fark etmeden konuşmayalım.

25 Buna değmiş, buna değmemiş

Nasreddin Hoca'nın Köylüsü, iri yarı bir delikanlı olan Ali Can, sıcak bir yaz gününde ormana gidip odun hazırlamağa karar vermiş. Gittiği baltalık ormanda su yokmuş. Herkes heybesine bir testi su koyar öyle gidermiş. Ali Can , “Su testisini taşıyacağıma iki üç karpuzu taşıyım, daha iyi olur. Nasıl olsa dönüşte odunları sırtlayıp getireceğim. Birde toprak testimi kırmadan geri getirmeye uğraşmayayım” diye düşünmüş. Torbasına karpuzlarını koyup ormana gitmiş.

İşe koyulmadan evvel bir karpuz yiyeyim demiş. Karpuzu kesmiş. Beğenmemiş, bir kenara atmış. Öbür karpuzu kesmiş, o karpuz da çok hammış, kaldırmış atmış. Kızmış karpuzların üstüne işemiş.

Ormana gitmekte olan Nasreddin Hoca olayı görmüş. Yanına yaklaşınca Ali Can'a :

- “Delikanlı, ham da olsa o nimete işenmez, tövbe et. Nimeti vereni gücendirirsin !” demişse de delikanlı öfkesini yenip tövbe edememiş.

Öğlen vaktine doğru, hem sıcaklardan hem de çalışmaktan dolayı iyice susamış. Etrafta su isteyebileceği hiç kimse yok. Su yok. Varmış ham karpuzların yanına. “Ona değdi, buna değmedi” diye diye

attığı bütün karpuzları yemiş. Son parçalardan birini yemekteyken, ormanda işini bitirip, eşeğine odunlarını yükleyip dönen Nasreddin Hoca ile tekrar karşılaşmış. Hoca bir yenmiş karpuzların kabuklarına ve birde Ali Can'a bakmış :

- “Suphanallah, bak Ali Can, becerip tövbeni yetiştiremedin. Rabbim ne kadar çabuk, senin çişini sana yedirdi! ...” demiş.

Öğüt: Büyüklerin tecrübelerini ve söylediklerini yabana atmamalım. Alican'ın edindiği bu tecrübeler, yaşlandıkça çokça artacaktır. O halde her şeyin tecrübesini üzerimizde yaşayıp birinci, yani ilk kafa olacağımıza, akıllı adamların yaptıkları gibi, <bizden evvelkilerin, binlercesinin akıllarını da kullanıp> düşünen bininci kafa olalım.

(Ben yaşlılığı şöyle de tarif ediyorum. <<yaşlılık: Ömrün bereketli kullanılması hakkında, “hayat tecrübelerini gençlere aktarmak isteyen kişilerin sözlerini” hiç dikkate almayan gençlerin, Amerika’yı yeniden keşfetmek için harcadıkları yıllarından sonra ulaştıkları istasyonun adıdır. >>)

26 Söylediğine, söyleyeceğine...

Köylünün biri, diğerinin kuzusunu çalmış, kesip yemiş. O da onun keçisini aşırılmış, kesip yemiş.

Nasreddin Hoca olayı incelediğinde kimin ne yaptığını fark etmiş.

Olayın kahramanları bir gün çayhanede oturuyorlarken, keçinin sahibi keçisini övmeye başlamış:

- “İki arşın tüyü vardı, gerdanı üç karıştı, başı şöyleydi, gözleri böyleydi vs” diye hayvanını methediyormuş.

Keçiyi kesip yiyen bu abartmalar karşısında çok sıkılmış. Amma ne yapsın, adam susmak zorunda.

Nasreddin Hoca, keçiyi çalıp kesen adama dönmüş :

- “Yahu, bu adam ne kadar atıp tutuyor. Şimdi git evine. Şu uyuz keçinin postunu getir de, bu adam söylediğine, söyleyeceğine pişman olsun.”

Öğüt : Bir topluığne değerinde bile olsa, hiç kimsenin bir malını kendisinin rızası olmaksızın alıp kullanmayalım. Bizden razı olmayanlar çoğaldıkça, ahiretteki hesabımız da çok çok zorlaşır. Kendimizi “ahirette sopa yemek ve azarlanmaktan” burada fırsat elimizdeyken kurtaralım.

27

Bu karanlıkta

Nasreddin Hoca'nın bir konuğu gece yatısına kalmış. Adam zayıf inançlı biriymiş. Ben görmediğime inanmam, Ahirete gidip gelen var mı? Görülmeyen şey bilinir mi? gibi şeyler dermiş.

Hoca sabır göstermiş. Konuğunu incitmeden bir şeyler anlatmağa çalışmışsa da konuk ikna olmuyormuş. Yatma vakti gelince Hoca odaya iki yatak sermiş. Birinde konuğu, diğerinde kendisi yataklarına girmişler. Hoca sağ tarafındaki mumu söndürmüş. Bir süre sonra Konuk;

- "Hoca efendi, sağ tarafındaki mumu yakar mısın" deyince :

- "Sen deli misin be birader" demiş Hoca, "bu zifiri karanlıkta ben, sağ tarafımı nasıl bileyim!"

Öğüt: Atalarımız "Kendi noksanını bilmek gibi irfan olamaz" demişler. Kendi noksanını bilen, öğrenmeye hazır bir kişidir. Ona öğretmeye ve zaman harcamaya değer. "Kendini bilen, haddini bilir." demişler. "Ya öğrenen ol, ya öğretene ol. Asla ikisinin arasında olan olma" öğüdünü unutmayalım.

Acaba her gördüğümüze inanabilir miyiz?... Örneğin; Gökte gördüğümüz bütün yıldızların halen var olduklarını söyleyebilir miyiz? Biz o varlıkları bize gelen ışıkları ile bilebilmekteyiz. Bize ışığı üç milyar yılda ancak gelebilen bir yıldız, iki milyar yıl evvel çökmüş ve yok olmuşsa, Dünyamızda bir milyar yıl sonra yaşayacak olan insanlar, hâlâ daha o yıldızın var olduğunu göreceklendir değil mi!...

28 İpe un sermişler

Komşusu Hoca'dan urganını (yâni kalın ipini) istemiş.

Hoca içeriye girip çıkmış.

- “İp boş değil” demiş, “kadınlar üstüne un sermişler.”

Komşusu:

- “Bu nasıl iş efendi?” demiş, “hiç ipe un serilir mi?”

- “Serilir” demiş Hoca, “vermeye gönlün olma-
yınca ipe un da serilir.”

Öğüt : Bir olumsuzluğu , bir tersliği bildirirken bizler de yumuşak bir tarzı kullanmayı becerebilmeliyiz.

29 Gizlisi - açığı

Bir kıtlık zamanında Hoca'yı çarşıda ekmek yiyerek giderken görenler :

- “Hoca efendi, herkesin gözü önünde böyle ekmek yemek ayıp değil midir?” demişler.

- “Komşusu açken bol bol tığınmanın gizlisi ayıp olmazsa açıkta yapılanı ne diye ayıp olsun” demiş Hoca, “ Komşusu açken tok yatmak, ya her zaman , her yerde ayıptır, ya da hiç ayıp değildir.”

Öğüt :Bizler de etrafımızdakilerin ihtiyaçlarına duyarlı olmağa çalışalım.

30 Sen beğendin - ben doldurdum

Nasreddin Hoca , “İnsanlar nefislerinin istediklerini düşünmeden yapmamalıdır. Nefsinizin beğendiği her şey ahirette önünüze geldiğinde , ondan kaçmak, kurtulmak istesiniz de kurtulamazsınız,” diye bir vaaz etmiş.

Ertesi gün birkaç köylü arkadaşı ile beraber, kasabaya pazara gitmek üzere yola koyulmuşlar. Tabii o zamanın vasıtası, herkesin eşeği.

Yolda giderken konu yine nefsin istekleri ne gelmiş. Bir kısım köylüler :

- “Ben nefsimi zulmetmem. Nefsimi hoş gelen şeyleri yaparım. Benim zevkimdir, hakkımdır” gibi savunmaları biraz da Nasreddin Hocayı kızdırmak için yapıyorlarmış.

Hoca, eşeklerinin yoldan daha evvel geçmiş hayvanların pisliklerini koklamak için durduklarını değerlendirmiş. Kokladığı pislikleri, hayvanının yem torbasına doldurmağa başlamış.

Birkaç saat sonra bir çeşme başında mola vermişler. Azıklarını çıkarıp yerlerken, eşeklerinin başına da yem torbalarını takmışlar. Nasreddin Hoca'nın eşeği yem torbası boynuna takılanca kısa bir süre güzelce koklayıp, sonra huysuzlanmağa ve

kafasını hızla sallayıp torbadan kurtulmağa uğraşınca :

- “Ne huysuzlanıp, torbadan kurtulmağa çalışıyorsun?” demiş Hoca, “Sen beğendin, ben doldurdum.”

Görenler: “Hocam bu çok yanlış. O hayvan bunu ne anlayacak.” dediklerinde, Nasreddin Hoca taşı gediğine koymuş :

- “İnsanlar bir de kendilerine baksınlar!.. Bu dünyadan ahirete hazırladıkları çıkınlarındakiler kendilerine orada ikram edilince ne yapacaklar?”

Öğüt : Atalarımız bu konuda çok güzel sözler söylemişler. “Ne doğrarsan aşına, o gelir kaşığına.” “Ne ekersen onu biçersin.”

Aslında insan oğlu bir tek sözü dinlemediği için cennetten çıkarılıp, cennetin gölgesi durumunda olan dünyaya indirildi.

Emredilen sözleri dinleyenler tekrar cennete çıkarılacak, söz dinlemeyenler ise cehenneme indirilecek.

Seçme şansını bizim;

“İstediyin yeri seç, tamamen özgürsün !”

31 Kazan doğurdu - kazan öldü

Kasabada tefeci bir adam varmış. Başı sıkışan birine para verirse getirdiği güne göre faizini hesaplayıp almış.

Günün birinde bir komşusu bu tefeciden büyük kazanını emanet istemiş. Almış. İşini görmüş. İade ederken de içine bir küçük kazan koymuş. Sahibi emin olmak için sormuş.

- “Bu tencere ne?”

Komşusu; “Senin kazan doğurdu” deyince hemen sahiplenip tencereyi almış.

Birkaç zaman sonra komşusu yine büyük kazanı emanet istemiş ve almış. Kazanın sahibi aradan on - on beş gün geçtiği halde kazanının geri gelmediğini görünce, kazanını istemiş.

- “Kazan öldü” diye bir cevap almış. Hiddetlenmiş. Mahkemeye kadiya başvurmuş.

O sıralarda N. Hoca , Kadı'lık görevi yapmakta imiş. Davalı ve Davacıyı dinledikten sonra :

- “Senin kazan, doğuran kazan olduğuna göre ölmesi de gerekir,” diye hükmetmiş.

Adam hiddetle:

- “Hiç kazan ölür mü kadı efendi ?” deyince:

Kadı N.Hocamız cevabı yapıştırmış;

- “ Doğurduğuna inanıyorsun da, öldüğüne neden inanmıyorsun ? ...”

Öğüt: Kısa vadede kârlı, ancak uzun vadede binlerce misliyle zararlı olan bir ticareti yapanın kârı nedir? İyi düşünelim. Karar kendimizindir.

32 Döve döve helva yediriyorlar

Konya çarşısındaki helvacı dükkânlarının vitrinlerine iştahla bakan gariban adamın biri, bir dükkân sahibinden biraz helva sadaka olarak vermesini istemiş. Dükkâncı vermemiş. Garibanın canı da çok helva çekmiş. Dayanamayıp, dayak yemeyi de göze alarak başka bir helvacı dükkânına girmiş. Bir lenger helvayı önüne çekmiş ve hızla atıştırmaya başlamış.

Helvacı adamın üstüne yürümüş;

- “Bre adam, sorup istemeden, parasını ödemedi böyle helva yenir mi?” demişse de adamın aldırmayıp atıştırmayı sürdürdüğünü gören helvacı, adama sille tokat girişmiş.

Dükkânda tesadüfen bulunan Nasreddin Hoca müşterilere doğru dönüp:

- “Şu Konyalı helvacılar ne iyi adamlar; parası olmayan garibana bile döve döve helva yediriyorlar.” demiş.

Öğüt: İmtihan dünyasındayız. İmtihan soruları o kadar çok ki ! ... Ha gayret, sorulara yanıt bulmaya çalışalım. Doğru cevaplar vermeye çalışalım. Artı hanemize bir şeyler, iyi puanlar koyalım. Hiç değilse eksi hanemizi doldurmaktan kaçınalım.

33 Yalan olduktan sonra

Köylünün birisi, diğer bir köylüden “10 kile buğday alacağı olduğunu” iddia ediyormuş. Aslında böyle bir alacağı yokmuş ama adam bir yalancı şahit bulup, mahkemeyi aldatıp, on kile buğdayı almayı planlıyormuş. Yalancı şahit ararken Nasreddin Hoca “ben şahitlik yaparım” deyince adam pek sevinmiş. Öyle ya Hoca şahit olunca, Kadı efendi kolaylıkla karar verebilir.

Mahkemede Kadı efendi Hoca'ya sormuş :

- “Bu adamın şu adamdan on kile buğday alacağı varmış. Ne diyorsun ?”

Nasreddin Hoca ;

- “Evet Kadı efendi. Bu adamın bu adamdan on kile arpa alacağı vardır” deyince adam atılmış;

- “On kile buğday diyecekti, dili sürçtü herhalde” demiş.

- “Yalan olduktan sonra ha buğday, ha arpa . Ne fark eder?” demiş Hoca.

Öğüt: Haksızlığı bile bile yapmak, insan-oğlunun dünya imtihanında çok büyük puanlar kaybetmesini sağlar. Kısa bir dünya hayatımız var. Küçücük menfaatlerimiz uğruna, sonsuz ahiret hayatımız için çok büyük kayıplar vermeyelim. Akıllı insan bu tuzağa düşmemelidir. Allah c.c. ye hiç bir şey gizli değil ki...

(Kile eski bir hacim ölçüsüdür. Bir kile 35 litredir.)

34 Keçiyi içeri al

Biri , Hocaya evinin darlığından, evindeki sıkıntıdan bahsederek çare söylemesini ister. Hoca adamı sükûnetle dinler :

- “ Şimdi evine git. Keçiyi içeriye al” der.

Adam , ertesi gün yine Hoca'ya gelir.

- “Aman hocam keçiyi içeriye alınca sıkıntım azalacağına daha da arttı”.der.

Hoca Adamı gene sükûnetle dinler ;

- “ Şimdi evine git, tavukları da içeriye al” der.

Adam, ertesi gün yine Hoca'ya gelir.

- “Aman Hocam sıkıntım daha da arttı” der.

Hoca gayet soğukkanlı olarak:

- “Git ineğini de içeriye al” der.

Adam ertesi gün yine Hoca'ya gelir.

- “Aman Hocam, sıkıntıdan patlayacağım” der.

Hoca istifini bozmadan :

- “Bu akşam keçiyi evden çıkar” der.

Ertesi gün Hocaya tekrar gelir, biraz rahatladıklarını anlatır.

Hoca:

- “ Bu gece tavukları da evden çıkar” der.

Adam ertesi gün daha da rahatlamış olarak tekrar gelir.

Hoca :

- “Şimdi evine git, ineği de evden çıkar ve evini bir güzel temizle” der.

Adam denileni yapar ve çok rahatlamış bir şekilde, ertesi gün yine Hocayı ziyarete gelir.

Artık evi kendisine çok bol gelmektedir. Hocaya teşekkürlerini sunar.

Öğüt: Zamanımızda evlerimizi birçok eşya ile dolduruyoruz.. Bazen evlerimizde, o kadar çok eşya oluyor ki, bu fıkrayı bizlere anımsatıyor.

35 Enini boyuna uyduracaktı

Akşehir'e gelen bir İranlı, sürekli palavra atarmış. Bir gün:

- “Bizim İsfahan'da Şahın iki yüz odalı, beş bin arşın boyunda sarayları var.” diye söze başlamış, attıkça atmış.

Dinleyenlerden biri de karşılık vermek istemiş.

- “Bizim başkentimiz Bursa'da daha da büyük saraylar var. Bir de kaplıca yapıldı ki, boyu beş bin arşın...”

Tam o sırada başka bir İranlı içeri girip ;

- “Bursa'dan gelirem...” diye söze başlayınca :

- “Eni de elli arşın” deyivermiş.

- “Nasıl olur” diye karşı çıkmış İranlı, “eni boyuna uymadı.”

Konuşmaları dinlemekte olan Nasreddin Hoca :

- “Şu adam Bursa'dan gelmiş olmasaydı, bu adam kaplıcanın enini boyuna bir güzel uyduracaktı” demiş.

Öğüt: İlkemiz, doğrular olsun. “Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.” demiş atalarımız.

Yalancılık kişinin saygınlığını giderir.

36 Bu ayağını kaldıracaksın

Nasreddin Hoca öğlen namazının sünnetini kılarken, önündeki cemaatten birinin paçasında abdeste (dolayısıyla namaza) engel bir necaset görüyor.

Farzı kıldırmak için mihraba doğru giderken, adama;

- “Bu ayağını havaya kaldır. Tek bacağına üstünde namaz kılacaksın” diyor.

Adam şaşkınlıkla :

- “Neden? hocam” deyince :

Hoca , adama paçasındaki necaseti göstererek :

- “Bak bu ayağının abdesti yok” diyor.

Öğüt: Yaptığımız bütün işlere gereken asgari özeni mutlaka gösterelim. Bir ihmal, bir olumsuzluk birçok emeğimizi ziyan ettirebilir.

37 Sahuru da yemezseniz

Nasreddin Hoca'nın, ailece oruç tutmayan bir komşusu varmış. Ama adam hep sahur yemeği hazırlattırır, çocuklarını da sahura kaldırır, hep beraber yerlermiş.

Sonunda karısı dayanamamış. Hocaya danışmaya gitmiş;

- “Bizde ne kocam, ne ben ne de çocuklardan oruç tutan kimse yok. Kocam ısrarla bana güzel yemekler yaptırıyor, hep beraber sahurda yiyoruz. Oruç tutmadığımıza göre ne diye her gece sahura kalkalım ?”

- “Öyle konuşma hanım” demiş Hoca , “namaz kılmıyorsunuz, oruç tutmuyorsunuz, sahur da yemezseniz Müslümanlığınız nasıl belli olacak !”

Öğüt: Ahiret mutluluğuna götürecek bağları kuvvetlendirmeye çalışalım. Zayıf bir iplik gibi olan bağımıza, diğer iplikçikleri de eklemesini becerirsek, güvenilebileceğimiz sağlam bir halatımız olabilir.

38 Tembellik edeceğine çift sür

Nasreddin Hoca sabah namazını kıldırması evine gelmiş, Hanımına :

- “Hatun, ben azıcık divanda uzanıp, sonra kalkıp çift sürmeye gideceğim, bir saat kadar sonra beni kaldır.” demiş.

Bir saat sonra Hanımı arada bir Hocaya seslenmiş. Bakmış hoca tembellik ediyor :

- “Efendi” demiş, “bugünkü uyuşukluğunla kaplumbağalar bile seni geçti.”

Hoca hareketlenmiş, hazırlanmış, tarlaya varmış. İşe koyulmuş. Çift sürerken pulluğun önünde bir kaplumbağa görmüş. Kımıldamadan öylece durup duruyor. Devam etse kaplumbağayı canlı canlı toprağa gömecek.

Seslenmiş :

- “Hey kaplumbağa” demiş, “bakıyorum buraya benden evvel gelmeyi becermişsin; Amma, öyle tembellik edeceğine bana bak da çift sürmesini öğren !”

Öğüt : Zamanımızı tembellikle israf edersek, beğenmediğimiz gayrimüslimlere geçiliriz. Alay konusu oluruz. *Örneğin ; maraton koşusuna katılacak atletin rakiplerinden daha çok antrenman yapabilmeye özen göstermesi gerekir. Yoksa: yarışta gülünecek kadar geride kalarak, herkesin maskarası olur değil mi?*

Her konuda, “Tıpta, Edebiyatta, Sanatta, Fende, Dinde, Sporda ve her dalda, herkesle yarışacak,” seviyeli ve seciyeli insanlar yetiştirebilmeliyiz.

39 Kıyamet ne zaman kopacak

Nasreddin Hoca'ya sormuşlar:

- “Kıyamet ne zaman kopacak ?”

- “Karım ölürse küçük kıyamet, ben ölürsem büyük kıyamet kopacak,” demiş.

Öğüt: İnsanoğlu kendi yaşamının hesabını kıyamette verecektir. Ölünce herkesin çalışması son bulur. Kıyamet için hazır bekler. Ameli ne ise onunla mizana çıkacaktır. Dünyamızın ömrünün ne zaman biteceğini merak etmek bize pek bir şey kazandırmaz. Geleceği muhakkak olan kendi sonumuz için bizler ne hazırladık. Bizi ilgilendiren sadece odur.

Kadın ağırlıklı olarak kendisinin ve ailesinin hesabını vermekle mükelleftir. Nasreddin Hoca kendisi ve ailesinin mükellefiyetlerine ilâveten, **imam olması** dolayısıyla cemaati için de ayrıca hesaba çekileceğini belirterek, “Ben ölürsem büyük kıyamet kopacak.” diyor.

40 Mektubunuzu okur musunuz?

Nasreddin Hoca, yazdığı mektupları eliyle götürür, kendisi okuduktan sonra alıcısına teslim edermiş. Bir gün,

- “Efendi” demişler, “mademki mektup yazıyor-sun, ne diye onca zahmete katlanıp, gidip orada mektubunu sen okuyorsun ?”

- “Ben gitmezsem okumazlar. Mektuba da yazık olur. Baksanıza en önemli konu olan eceli hakkında sık sık mektup alan insanoğlu, o mektupları okuyor mu? Son gününde nasılda şaşırıyor!..”

Öğüt: Kendimizi iyi bir şekilde yetiştirelim. Çevremize ibretle bakıp, kâinat kitabındaki mektupları okumasını öğrenelim. “Hiç bilenlerle bilmeyenlerin bir olur mu?” emrini anlayalım.

41 Henüz uykum yok

Nasreddin Hoca bir köye konuk olmuş. Yatsı namazını kılmışlar. Biraz hoşbeşten sonra, yatma zamanının geldiğini hatırlatmak için:

- “Hocam, insan neden esner?” demişler.

<Ev sahipleri Hoca'ya yemek çıkarmamış. Karnı da iyice acıkmış olan> Hoca:

- “Ya açlıktan, ya da uykusuzluktan” demiş. Kendini zorlayıp esnedikten sonrada eklemiş! “Amma benim henüz uykum yok.”

Öğüt: Atalarımız, “misafir umduğunu değil, bulduğunu yer” demişler. Konuklarımıza o anda ne varsa ondan ikram etmekte bir sakınca yoktur. İkramda bulunmak bizim Milli ve Dinî bir geleneğimizdir.

42 İki Arşın

Nasreddin Hoca Valiyi ziyarete gitmiş. Valinin iki arşın ötesinde yer göstermişler. Oturmuş. Biraz sohbetten sonra Vali sormuş :

- “Hoca, Eşekle senin aranda ne fark var ?”

Hoca hiç düşünmeden :

- “İki arşın” deyivermiş.

Öğüt: İnsanlık, makam ve mevkide değil, kişinin özündedir. Özümüzü güzel ve sağlıklı tutalım.

43 Hayvanlar kocaman mı?

Nasreddin Hoca Konya'da gezerken büyük bir yapı görmüş. Durmuş, yapıyı seyrederken binanın kapıcısı Hoca'ya sormuş :

- “Efendi, ne diye öyle bön bön bakıyorsun?”

- “Burası nedir? Anlamak istedim” demiş Hoca.

Kapıcı, alay etmek için :

- “Değirmen” demiş.

Nasreddin Hoca soruvermiş :

- “Bu değirmende çalışan hayvanlar da burası kadar kocaman mı?”

Öğüt: Alay etmek hem dinimizde yasaktır. Hem de ahlâk anlayışımızda ayıptır. Sakınalım.

(Not : Değirmenler, motorların icadından evvel, Su kuvvetiyle veya Rüzgârla <yel değirmeni>, veya hayvanların kuvvetiyle çalışırlardı.)

44 Dostlar alışverişte görsün.

Nasreddin Hoca ibadette ihlâsın önemini anlatır: “Huşu ile ibadetinizi yapın. Esas kâr ondadır. Yoksa riya karışan ibadetle kâr değil, belki de zarar edersiniz” diye vaazlarında anlatırmış. O kadar zahmete katlanıyorsunuz kârlı çıkmalısınız dermiş.

Cemaatin kayıtsızlığı karşısında bu hususu çarpıcı bir misalle onlara anlatmak istemiş.

Evlerden yumurtanın dokuzunu bir akçeye almış. Pazara götürüp, onunu bir akçeye satmış.

- “Bu ne biçim ticaret, Hoca !” demişler.

- “Bir öteki satıcılara bakın, bir de bana” demiş, “amacım kazanmak değil, yeter ki dostlar alışverişte görsün.”

Öğüt: Dünya ticaretimizin sermayesi olan ömrümüz eksilirken, ahiretimiz için de kazançlı çıkmak gerektiğini hiç unutmayalım.

45 Boğazından yakalayacağım.

Nasreddin Hoca çaydan su almak için testisini daldırdığı sırada testi elinden kayıp derin suyun dibini boylamış. Hoca yerinden kımıldamadan bir an öylece kalakalmış.

Oradan geçen bir tanıdığı sormuş:

- “Ne bekliyorsun Hoca ?”

- “Testi suya daldı da” demiş Hoca, “çıkınca boğazından yakalayacağım.”

Öğüt: Basit bir işte bile, şaştırmamak için, gerekli dikkati göstermek gerekli.

(Testi ördek değil ki suya daldığı yerden kafasını tekrar sudan çıkarsın !)

46 Hanım uyan,

Nasreddin Hoca, < komşu kadınların kendisini evlendirdiğini, karısının da hiç ses çıkarmadığını > rüyasında görürken uyanıvermiş. Yanında uyumakta olan karısını dürtüp uyandırmış :

- “Amma aldırışsız kadınsın yahu!” demiş, “kalk, komşu kadınlar beni evlendirip üstüne ortak getirecekler, sen halâ susuyorsun.”

Öğüt: Her zaman zekâmızı en iyi şekilde, ve tadında kullanalım.

47 Sen de haklısın.

Kadılık yaptığı sırada Nasreddin Hoca'ya bir adam gelip başından geçen bir olayı anlatmış. Giderken sormuş :

- “Haklı değil miyim Hocam ?”

- “Haklısın,” demiş Hoca.

Biraz sonra başka biri gelmiş, aynı olayı kendi yorumuna göre anlatmış. Sonra sormuş:

- “Haklı değil miyim Hocam ?”

Ona da :

- “Haklısın,” demiş Hoca.

Adam gittikten sonra karısı içerden seslenmiş :

- “Efendi ikisine de haklısın dedin, birisi haksız olmalı değil mi ?” dediğinde;

- “Sen de haklısın Hanım” demiş Hoca.

Öğüt: Televizyonlardan bir futbol maçı neden on altı kamera kullanılarak verilir?

Tek yönden bakarak doğruyu bulduğunu sanan ancak kendisini aldatır.

48 Ver cüppesini, al semerini

Nasreddin Hoca'nın köyünden bir adam, eşeğiyle bahçesine doğru giderken çalılıkların önünde durmuş. Eşeğini de bir ağaca bağlamış. Abasını çıkarıp eşeğin semerinin üzerine koymuş. Abdest bozmak için kuytu bir yere gitmiş.

O sırada birisi abayı alıp kaçmış.

Adam geri döndüğünde abasının yerinde yeller estiğini görünce, eline bir sopa alıp, eşeğini hem acımasızca dövüyor, hem de kötü kötü söyleniyormuş.

O sırada bahçesine gitmekte olan Nasreddin Hoca olayı görmüş, Adama;

- "Dur bakalım" demiş, "Ben şimdi ona gösteririm."

Hemen eşeğin semerini indirip yere koymuş. Yularını çözüp boynuna sarmış. Eşeğe kuvvetli bir sopa yapıştirarak;

- "Sana semer memer yok, getir sahibinin abasını, al semerini." demiş.

Öğüt: Hayvanları kullanırken onları suçsuz yere cezalandırmayalım. Ceza gerektiğinde de ölçüsünü kaçırmayalım.

49 Kimin içinin yandığı belli

Nasreddin Hoca'yı çok cimri komşularından birisi yemeğe çağırır. Sofraya oturmuşlar. İki kişilik servis için ortaya dört adet zeytin, iki haşlanmış yumurta, bir tutam tuz, iki dilim ekmekle su getirmişler. Yemeğin üstüne bir kaşık bal ikram etmeyi düşünen ev sahibi her nasılsa bal çanağını sofranın altına koymuş.

Bunu gören Hoca, çanağı sofraya koyduğu gibi başlamış ekmeksiz atıştırmaya.

Ev sahibi bakmış ki balı tüketiyor ;
- “Hocam” demiş, “ekmeksiz yersen için yanar.”

Hoca aldırış etmeyip balı yemeye devam ederken seslenmiş;

- “Kimin içinin yandığı belli.”

Öğüt: İslâm’da kaide < yeyiniz, içiniz israf etmeyiniz> dir. Cimrilik ise çok kötü bir huy olarak anlatılmıştır. Ölçüyü kaçırmamaya her işimizde dikkat edelim.

50 Soyacekim mi ?

Üç yıllık evli bir hanım hamile kalamamış. Kaynanası ile kocası gelini ve gelinin anasını suçlayıp duruyorlar, sanki kabahatin gelinde olduğunu kesinlikle biliyorlarmış gibi her gün söyleniyorlarmış.

Bir gün kaynanası gelini almış, Nasreddin Hoca'ya götürmüş :

- “Hoca efendi, gelinimin üç yıldır çocuğu olmuyor. Nerden bu aileden kız aldık! Muska mı yazarsınız? dua mı okursunuz? derdimize bir çare bulun” diye hiddetlice söylenmiş.

Hoca, üzüntü içinde olan geline dönmüş :

- “Kızım, soyuna çekmiş olmayasın? Acaba anan da mı çocuksuzdu?”

Öğüt: İşin doğrusunu öğrenmeden kimseyi suçlamağa kalkmayalım. Sonra bize birisi çıkıp ta saçmaladığımızı Nasreddin Hoca gibi zarafetle söylemeyebilir.

51 Allah'ın belâsı hükümdarsınız.

Timur han, Anadolu'yu işgal ettiğinde halka büyük zulüm etmiş, evlerini tarlalarını yakıp yıkmış, birçok kişiyi öldürmüştü zalim bir Moğol'dur.

Akşehir'e yerleştiğinde, şehrin ileri gelenlerinden on beş kişiyi çağırtmış. Tek tek yanına almış ve;

- "Ben adil miyim, zalim miyim?" diye sormuş.

"Adilsin" diyeni de, "zalimsin" diyeni de öldürtmüştü.

Ertesi gün tekrar on beş kişi göndermelerini Akşehirli'lere emretmiş. Büyük bir korkuya kapılmışlar. Nasreddin Hoca'ya koşmuşlar. Giden heyette bulunması için kendisini ikna etmişler. Heyet Timur Han'ın huzuruna varmış. Timur heyetin başındaki Nasreddin Hoca'ya sormuş :

- "Söyle bakalım Hoca efendi ! Ben adil miyim, zalim miyim?"

Hoca hiç tereddüt etmeden ve kuvvetli bir sesle cevap vermiş :

- "Siz ne adilsiniz nede zalimsiniz. Siz yoldan çıkmış, azıtmış bu millete Allah'ın gönderdiği büyük bir belâsınız." demiş.

Timur Han bu cevaptan hoşlanıp heyettekileri bağışlamış.

Öğüt : Suçu daima başkalarında aramak, kişilerin doğruyu görebilmesini engeller. Olayları birçok açıdan inceleyebilme alışkanlığını edinelim.

52 Deli deli aktığın için

Sıcak bir yaz günü , Nasreddin Hoca yolculuğa çıkmış. Yol kenarındaki hayrat çeşmeden su içip, elini yüzünü yıkayıp biraz serinlemek ve Abdest tazelemek istemiş. Bakmış ki çeşmenin borusuna bir odun parçası tıkalı. Odun ıslanıp şiştiğinden yerinden kolay çıkmıyor. Hoca epeyce uğraşmış, tıkaçı kuvvetle çekerek çıkarmış. Kenara çekilmesine fırsat kalmadan, tazyikli bir şekilde borudan fışkıran su elbiselerini ıslatmış. Hoca çeşmeye şöyle bir bakarak söylenmiş;

- “Anlaşıldı, anlaşıldı! O kazığı böyle deli dolu aktığın için ağzına tıkamışlar!”

Öğüt : Aşırı davranışlarda bulunanların hâli de biraz bu çeşmeye benziyor, değil mi ?

53 Nasıl anlaşılıyor ?

Afrika'dan yeni dönmüş birisi, oralarda kavurucu sıcaklar yüzünden insanların çırılçıplak gezdiklerini anlatıyormuş. Hoca sözünü kesmiş :

- “Pekii, oradakilerin hanımefendi mi, bey efendi mi (insan) oldukları nasıl anlaşılıyor ?”

Öğüt: Türlü çeşitli elbiseleri yalnız insanlar giyerler. Diğer varlıklar vücutlarının bir parçası olan deri ve tüylerini isteklerine bağlı olarak değiştiremezler. Tesettürümüzün kıymetini bilelim.

54 Kızına hoca bulacağına

Bir gün Nasreddin Hoca'ya komşu kadınlardan biri,

- “Hoca efendi” demiş, “bizim deli kıza muska mı yazarsın, nefes mi edersin, ne yapacaksan yapsan da biraz akıllansa... Hiç sözümü dinlemiyor, densizlik edip duruyor.”

- “Hanım” demiş, Hoca: “Sen kızına hoca bulacağına koca bul. Bak o zaman nasıl mum gibi olur!”

Öğüt: İyi ve doğru teşhis edilen hastalık, kolay tedavi olur. Öyleyse önce doğru teşhis, sonra tedavi...

55 Yanında eşek bulundursun !

Nasreddin Hoca, eşeğini mahkeme kapısına yakın bir yere bağlayıp pazara alışverişe gitmiş. O sırada kadı, hilekâr bir satıcıyı yargılamış, Merkebe ters bindirerek şehirde dolaştırılma cezası vermiş.

Suçluyu, kapının yakınındaki Hoca'nın eşeğine bindirip gezdirmeye başlamışlar. Hoca çarşı içinde mübaşirin gezdirdiği suçlu adamı görmüş, ses çıkarmamış. Mübaşir eşeği aldığı yere götürüp, aynı şekilde bağlamış.

Birkaç saat sonra Hoca ellerinde paketleri ile eşeğinin yanına doğru giderken, birde bakmış ki aynı suçluyu bir daha eşeğine ters bindirmek üzere-

ler. Bu sefer müdahale etmiş.

Suçluya dönüp yüksekçe sesle :

- “Ya hilekâr esnafıktan vaz geç, ya da yanında bir eşek getir” demiş.

Öğüt: Selçuklularda ve Osmanlıda hilekârları halkın görüp tanınması, bilmesi için <eşeğe ters bindirilerek şehirde gezdirilme cezası > verilirdi. Etkin ve neticesi alınan bir cezaydı. Günümüzde bu ceza yürürlükte olsa idi, çarşıda, pazarda eşeğine düzgün binen kaç adam görebilirdik !... Bir düşünelim.

56 Kayıp Heybe Bulunmasaydı

Nasreddin Hoca bir köyde misafirken heybesini yitirmiş.

Köylülere:

- “Ya heybemi bulun, ya da ben yapacağımı bilirim” demiş.

Köylüler telaşlanmışlar. Arayıp taramışlar, heybeyi bulup Hoca'ya getirmişler. Köyden ayrılırken de :

- “Hocam” demişler, “heybeyi bulmasa idik ne yapacaktın ?”

Hoca şöyle bir elini sallayıp :

- “Hiç” demiş, “evde eski bir kilim vardı, gidince onu bozup heybe yapacaktım !”

Öğüt: Haksızlığa uğrayanlara bir şeylerden korktuğumuz için değil, haksızlığın giderilmesi için yardımcı olmalıyız.

57 Hatim bile indiririm

Nasreddin Hoca ve hanımı, diğer bir kasabadaki imam arkadaşlarına misafir olmuşlar. Ev sahibesi hanım akıllı, güzel ahlâklı ve çok becerikliymiş. Evinin içini ve bahçesini imrenilecek kadar güzel tanzim etmiş. Mükemmel bir sofraya hazırlamış. Yemişler, içmişler.

Eve döndüklerinde, konuşurlarken söz arasında karısı, Nasreddin Hoca'ya :

- “Benimle olurken, elimi tutarken besmele çekiyorsun” demiş.

- “Tabii besmele çekeceğim, Allah'ın emridir” diye karşılık vermiş Hoca .

- “Amma arkadaşın imam efendi karısı ile yatacaksa, evvelâ bir Yasin okuyormuş” demiş karısı.

Hoca gülmüş;

- “Ah Hanımcığım” demiş Hoca, “benim öyle karım olsa hatim bile indiririm.”

Öğüt: Atalarımız, < Yörük at yemini kendi arttırır > demişler.

Kabahati, noksanlığı biraz da kendimizde arayalım.

58 Minarenin mimarisi

Nasreddin Hoca Konya'ya gidiyormuş. Yolda, Konya'ya gitmekte olan Sivrihisarlı bir hemşerisiyle karşılaşmış. Selâmlaşmışlar, birlikte yola koyulmuşlar.

Konya'ya yaklaşırlarken Sivrihisarlı adam yüksek minareleri görünce merakla sormuş.

- "Hoca efendi, şu sivri yüksek minareleri acaba nasıl yaparlar ?"

Hoca hafifçe gülümsemiş:

- "Kuyuların içini dışına çevirirler, olur biter !"

Adam :

- " Nasıl çevirirler" diye sorunca ;

Hoca şöyle cevap vermiş :

- " Ben imamım, mimarların işine karışamam."

Öğüt: Meraklı olmak, kişiyi araştırmaya yöneltebilirse güzel bir şeydir. Bu yüzden "merak, ilmin yarısıdır." denilmiştir.

Nasreddin Hoca bilmediği konuda konuşmayı, konunun uzmanı bilir demekle yetinmiştir.

59 Görün bendeki feryadı

Nasreddin Hoca eşegini yitirmiş. Birkaç kişiyle beraber eşegi aramağa çıkmışlar. Bu adamlar İslâm dışı yaşayıp, ihtiyarlayınca ibadetlerimizi yaparız, diyenlerdenmişler.

Hoca bir yandan eşegini arar, bir yandan da neşeli neşeli türkü söylemiş.

- “Bu ne iş Hoca” demişler, “eşegini yitiren adam neşeli türküler söyleyerek mi arar ?”

- “Sizin ihtiyarlıktaki umudunuz gibi benim de son umdum şu dağın ardında” demiş Hoca, “orada da bulamazsam, görün bendeki feryadı !”

Öğüt: Ömrümüzün çok uzun olacağına nasıl güvenebiliriz. Bu günün işini yarına bırakmayalım.

60 Ay da yerini buldu

Nasreddin Hoca akşam üzeri, su çekmek için kuyunun başına varmış. Kuyuya kovasını sarkıtmış.

O sırada küçük bir çocuk koşarak gelmiş. Su içmek istemiş.

Hoca kovayı daldırırken, çocuk da kuyuya bakıyormuş. Birden çocuk ay kuyuya düştü diye bağırmağa başlamış.

Kovanın çengeli her nasılsa kuyuda bir yere takılmış, çıkmıyor. Çocuk da Hoca'yla beraber ipe asılırken, çengel aniden kurtulmuş, beraberce sırt üstü yere düşmüşler.

Hoca yattıkları yerden çocuğa gökteki Ay'ı göstererek;

- “Şükürler olsun” demiş, “çok uğraştık ama, bak sonunda Ay da yerini buldu.”

Öğüt: Ulusumuzun geleceği olan çocuklarımızı, onların mantıklarına uygun yaklaşımlarla ve tatlılıkla eğitelim.

61 Tarihi çağlardan kalma bir ahır dolusu öküz buldum.

Nasreddin Hoca'yı <Ramazan ayında başlayıp, Kurban bayramına kadar > bir köyde imamlık yapmak üzere, iki öküz bedel karşılığında razı etmişler.

“Bize vakit namazlarını, teravihleri kıldır. Vaaz et” demişler. Hoca kabul etmiş.

Ramazan ayı boyunca teravihlerden evvel dersler vermiş. Vaazlar vermiş. Sohbetler etmiş. Cemaate bir şeyler verebilmek için çırpınmış durmuş. Kurban bayramı namazını kıldırılmış. Kendi köyüne dönmek üzere cemaatle vedalaşırken, onların hallerine dikkatle bakmış. Görmüş ki “eski tas, eski hamam”. İlerleme nerdeyse hiç yok. Hatta pazarlıklarındaki iki öküz yerine Hoca'ya sadece bir öküz vermişler.

Hoca evine dönmüş. Ahırda yeni öküzünü bağliyacık yeri hazırlıyırken, bir komşusu Hoca'ya hoş geldine gelmiş.

- “Hoş geldin Hocam. Oralarda neler yaptın, öküzü nerden buldun” deyince;

Hoca :

- “Orası bir hazine. Orada eski zamanlardan, tarihi çağlardan kalma koca bir ahır dolusu öküz buldum” demiş.

Öğüt: İnsanların mümeyyiz vasfı, yani dominant özelliği, **anlamak** ve **idrak etmektir**. Akıl sahibi insan oğlu aklını kullanamazsa derecesi ahırı dolduranlardan farksız olur.

62 Hayalimin kokusunu da alıyorlar

Nasreddin Hoca'nın canı bol naneli, yoğurtlu çorba istemiş. Şimdi sofraya gelse de kaşıklasam diye düşünürken kapı çalınmış.

Komşunun çocuğu elinde kâseyle gelip :

- “Babamın selâmı var. Sizden biraz nâneli, yoğurtlu çorba istedi” demiş.

Hoca gülümseyerek:

- “Amma iş!” demiş. “Bizim komşular hayalimin de kokusunu alıyorlar!”

Öğüt: Atalarımız birbirlerine ikramlarda bulunmayı severlerdi. <Komşuda pişer, bize de düşer> diye güzel bir atasözümüz vardır. Arkadaşınızın yanında, onun imrenebileceği bir şeyi yerken, az da olsa ikram etmeyi unutmamalısınız.

63 Kül pidesi ikram etseydiniz

Nasreddin Hoca konuk olduğu evde gece yatısına kalmış. Ev sahibi, bir şerbet sunduktan biraz da sohbet ettikten sonra bir odada hazırlanan yün yer yatağını göstermiş. Karnı aç olan Hoca;

- “Sağ olun , amma biz böyle mükemmel yataklarda yatmaya alışmasaydık. Bunun yerine bir kül pidesi verseydiniz, yarısını yatak yapıp yatsam, yarısını da üstüme örtüp mışıl mışıl uyusaydım” demiş.

Öğüt: Allah c.c. ikram edenleri çok seviyor. Sizi de çok sevmesini istemez misiniz?

64 Üç yüz değnek vurun

Kolluk kuvvetleri sarhoş bir askeri Hükümdar'ın huzuruna getirip sormuşlar;

- “Bu sarhoş askere ceza olarak ne emredersiniz?”

Hükümdar kükremiş,

- “Üç yüz değnek vurun !”

Hükümdarı ziyaret etmekte olan Nasreddin Hoca, cezayı duyunca kahkahalarla gülmeğe başlamış.

- “Ne gülüyorsun” diye bağırmış hükümdar.

- “Hünkârım, ya siz sayı saymasını bilmiyorsunuz, ya da hiç sopa yememişsiniz!” demiş Hoca.

Öğüt: 100 değnekten fazla vurulan insan ölü. Ölüsüne mi değnek vuracaklar? Adaletle hükmetmek zorundayız.

65 Bana ne - Sana ne

Nasreddin Hoca çarşıda dolaşırken gevezinin biri:

- “Efendi, az önce nar gibi kızarmış bir tepsi baklava götürdüler,” demiş.

Hoca aldırış etmeksizin ;

- “Bana ne ?” demiş.

- “Amma, baklava tepsisini sizin eve götürdüler” demiş geveze.

Hoca terslemiş adamı; - “Sana ne ?”

Öğüt: İlgisiz konularda gevezelik etmek insanı zor durumlarda bırakabilir. Düşünerek konuşmaya özen göstermeliyiz.

66 İnşallah ben geldim

Bir akşam Nasreddin Hoca, karısına

- “Hâtun, sağ salim yarına çıkarsam, hava yağmurlu olursa oduna, açık olursa çift sürmeğe gideceğim” demiş.

- “ İnşallah de efendi” demiş karısı.

- “ Aman karıcığım, ya o olacak, ya öteki” demiş Hoca.

Ertesi gün hava yağmurlu olmuş. Hoca da ormana gitmek üzere eşeğiyle ormanın yolunu tutmuş. Yolda kasabaya doktora gitmekte olan bir komşusuna rastlamış. Bir süre beraber yürümüşler. Adamın sancısı artmış, yürüyemez olmuş. Hoca hastayı eşeğine bindirmiş, kasabaya doktora götürmüştü. Köyüne dönene kadar gece yarısı olmuş. Kapıyı çaldığında karısı, “Kim O” diye seslenince;

- “Aç hanım, aç ! ... inşaallah ben geldim” demiş.

Öğüt: Hazırlıklarımızı yapıp, tedbirlerimizi aldıktan sonra, Allah izin verirse ancak o işi yapabileceğimizi unutmamalıyım.

67 Kazma kılıfı

Köylülerden biri Konya'da ayakkabıcılar çarşısına gitmiş. Vitrinlere bakınırken çizmeler dikkatini çekmiş. Hayatında ilk defa gördüğü bu çizmeleri beğenmiş. Bir çizme alıp ayağına giymiş, köyüne gelmiş. Ayağındaki çizmeleri gösterip Nasreddin Hoca'ya sormuş;

- “Bu nedir ?”

- “Ne var bunu bilmeyecek” demiş Hoca, “Kazma kılıfıdır.”

Öğüt: Adam, Nasreddin Hoca'nın da kendisi gibi çizmeleri ilk defa gördüğünü sanıyordu.

Hoca'mız <Köylünün vücudunu kazma sapı, ayaklarını kazma, çizmelerini de kazma kılıfı> olarak değerlendirdi.

Saygın olmak istiyorsak, saygılı ve edepli olmaya gayret edelim.

68 Yakamı zor kurtardım

Nasreddin Hoca'ya sormuşlar;

- “Hiç, bir hatuna <deli gibi > aşık oldun mu?”

- “Vallahi, bir kere tam <deli gibi > aşık oluyordum, sebebin sahibini hatırlayıp yakamı zor kurtardım” demiş.

Öğüt: İlâhi emirlere, hikmetlerini anlayamasa da aynen uymaya çalışalım. Sebepler âleminde yaşıyoruz. Olayların arkasındaki gerçek sebepleri anlamaya çalışmalıyız. Sebeplere takılıp kalırsak cennetlere gidecek yolda boşuna zaman kaybederiz.

69 İnsanların dünya serüveni

Nasreddin Hocaya sormuşlar;

- “İnsanlar ne zamana kadar böyle doğup yaşayıp ölecekler?”

- “Cennetle cehennem doluncaya kadar” diye cevap vermiş Hoca.

Öğüt: İnsanoğluna cennete veya cehenneme gitmesi hususunda tam bir özgürlük verilmiştir.

**Her ikisi de akıl sahipleriyle doldurulacak!...*

***Deliler cehennemden muaftr.**

70 Damdan düşen halden anlar

Nasreddin Hoca evinin damında biriken diz boyu karları sabah namazı sonrası kürümeye başlamış. Bir ara dengesini kaybederek damdan düşüp bayılmış.

Komşuları koşuşmuşlar.

Birisi: “Çabuk bir doktor çağıralım .”

Diğeri: “Aman bir kırıkçı bulalım.”

Öbürü: “Sırtlanıp doktora götürelim” derken, kargaşada ayılan Hoca, acıyan belini tutarak;

- “Bırakın münakaşayı. Çabuk bana daha evvel damdan düşmüş birini bulun” demiş.

Öğüt: “Bir ser encam, bin nasihatten evlâdır” diye bir atasözümüz var. (Bugünkü dilimizle, “Önemli bir deneyim, bin öğütten üstündür.”) Yaşadığımız olaylardan ders alalım.

71 **Tutunup çıkma diye**

Nasreddin Hoca bir sabah çok erken, damındaki karları kürüyormuş. Çişi gelmiş, bakmış etrafta kimsecikler yok. Bir köşeye dizini koyup, damdan aşağıya koyuvermiş. Uzaktan birinin yola çıktığını görünce de hemen toparlanmış. Sevmediği, sırnaşık bir adammış yoldan geçen.

Adam Hocaya seslenmiş:

- “Niye yarıda kestini Hoca ?”

Hoca:

- “Yaa, Kesmeyeyim de tutuna tutuna dama, yanıma çık, öyle mi ?” demiş.

Öğüt: Kişilerle aramızda daima ölçülü bir yakınlık olsun. Sırnaşıklar yakınlarını da bıktırırlar.

72 **Cimri Subaşı'ya tazı köpeği**

Nasreddin Hoca cimri Subaşı'yı hiç sevmezmiş. Bir gün Subaşı Hoca'ya tazı ısmarlamış.

- “Hoca efendi, senin tanıdığın çoktur. Bana bir tazı bul. Tavşan kulaklı, karınca belli olsun.”

Bir kaç gün sonra Hoca, tombul bir sokak köpeğinin boynuna ip takıp Subaşı'ya götürmüş.

Subaşı kızmış :

- “Hoca efendi, ben senden ince belli tazı istedim, sen kocaman tombul bir sokak köpeği getirdin!” demiş.

- “Merak buyurmayın” demiş Hoca. “Nasıl olsa sizin yanınızda bir aya varmadan tazıya döner.”

Öğüt: Bakımını üstlendiğimiz hayvanlara iyi bakalım. Hayvanların da biz insanlar üzerinde hakları vardır.

(Subaşı = Devrin emniyet amiri)

73 Hırsızın hiç mi kabahati yoktu ?

Nasreddin Hoca'nın eşeği çalınmış. Bir teselli beklediği dostları kabahati hep Hoca'da bulmuşlar.

- “Ahırın kapısını kilitleseydin ya!...”

- “Hiç tıkırtı da mı duymadın?”

- “Eşeği sıkıca bağlamamışsındır...”

Hoca bunları dinlemiş dinlemiş, sonunda dayanamayıp;

- “Eee, bütün kabahati bende buldunuz. Biraz da insaf edin, hırsızın hiç mi kabahati yoktu !..” demiş.

Öğüt: Olayın çözümüne katkıda bulunmayacak gereksiz, faydasız konuşmalardan kaçınalım.

74 Ceviz ağacında kabak yetişseydi

Bir yaz günü Nasreddin Hoca biraz serinlemek için ceviz ağacının gölgesine oturmuş. Biraz ilerdeki kocaman helvacı kabakları gözüne ilişince, kendi kendine:

- “Şu Allah'ın işine bak, otun üstünde koskoca kabak yetişiyor, şu dalları yere göğe uzanmış, bir evleklik yer tutan ceviz ağacının meyveleri ufalcık!..” diye düşünürken, tam o sırada başına bir ceviz düşmüş.

- “Ah başım!” diyerek yerinden fırlamış Hoca, “Tövbe ya Rabbim, bir daha senin işine asla karışmam! Ya ağaçta ceviz yerine kabak yetişseydi !...” demiş.

Öğüt: Allah'ın yaratışında kusur bulmağa yeltenmemiz, hor ve hâkir bir hale düşmemize sebep olur. O, her türlü yaratmayı hakkıyla bilendir.

Bakmasını bilen göz, düşünmesini bilen akıl için etrafımızdaki her bir varlık ve olayda insanı hayretler içinde bırakan nice incelikler, sırlar ve hikmetler gizlidir.

75 Kadı efendiye Hoca'nın rüşveti

Nasreddin Hoca'nın Konya kadısından bir mahkeme kararı alması gerekmiş. Ancak Kadı her gidişinde “bir kaç gün sonra gel” diye Hoca'yı atlatıyormuş.

- “Kadı, yiyici bir adamdır, rüşvet vermezsen iş gördüremezsin” diye dostları Hoca'yı uyarılmışlar.

Hoca bir çömlek bal götürmüş ve hemen o gün istediği kararı elde etmiş.

Kadı o akşam balın tadına bakmak istemiş, ama bir de ne görsün, çömleğin üstünde iki parmak bal var, dibi tezek dolu...

Ertesi sabah mahkeme kollukçusuna:

- “Nasreddin Hoca'yı bul bana getir. Kararda bazı bozukluklar olduğunu söylersin.” diye emretmiş.

Hoca, mahkemede Kadı'nın önüne getirilmiş.

Kadı kükremiş:

- “Sen akşam yemeğinde bana bok mu yedirecektin ?”

- “Yooookk!... akşam yemeğinde değil” demiş Hoca. “ Sen o boku, kararı vermek için çömleği alırken yedin!...”

Öğüt : Allah ve Resülü rüşvet alanı da vereni de lânetlemiştir. Sakın aldanmayalım.

76 İşte Nasreddin böyle atar

Kasabanın eşrafı ok atmaya giderken Nasreddin Hoca'yı da yanlarına almışlar. Sırasıyla herkes hedefe ok atmış. Kimi isabet ettirmiş, kimi ettirememiş. Sıra Hoca'ya gelince

- "Haydi Hoca seni de görelim" demişler.

Hoca fırlatmış, ok hedefin çok uzağına düşmüş.

- "İşte" demiş Hoca, "Sekban başı böyle atar."

İkinci ok da hedefi vurmamış.

Hoca bu kez de:

- "Bizim Subaşı da böyle atar" demiş.

Üçüncü ok hedefe tam isabet edince göğsünü kabartıp arkadaşlarına dönüp eklemiştir:

- "İşte Nasreddin de böyle atar."

Öğüt: Hocanın okçulukla ilgisi yok. İsbet ettiremeyeceği için kendisiyle şakalaşmak istiyorlar. Hoca zekâsını kullanarak onlara bu fırsatı vermiyor.

Bizler de benzer durumlarda aklımızı kullanıp yanımızdakilerle sürtüşmemeyi becerebilelim.

77 Erkek olan sözünde durur

Hoca'ya yaşını sormuşlar, “kırk yaşındayım” demiş. Aradan birkaç yıl geçmiş. Yine yaşı sorulunca “kırk yaşındayım” demiş.

- “Nasıl olur Hoca efendi” demişler, “yıllar önce sorduğumuzda da kırk demiştin”

Hoca gülümseyerek:

- “Erkek olan sözünde durur!...” demiş.

Öğüt: Zamanı durdurmak istesek de elimizde değil. Her anını değerlendirmeyi amaç edinelim.

78 Evini tarlaya taşı

Birisi, Hoca'ya

- “Evim hiç güneş görmüyor” diye yakınmış.

- “Tarlan görüyor mu?” demiş Hoca.

- “Evet” cevabını alınca:

- “Öyleyse” demiş, “Allah’ın güneşinden sakınma, evini tarlaya taşı.”

Öğüt: Bilmemek değil, öğrenmemek ayıptır. Bir işi yapacağımız zaman bilenlerine danışmalıyız.

79 - Papazlarla hesap üstüne

Dünyayı dolaşan üç bilgin papaz Akşehir'e de uğramışlar. Hocanın ününü duyunca kendisiyle tanışmak istemişler. Akşehir ileri gelenlerinin de katıldığı toplantıda Hoca, papazlarla tanıştırmış. Yenilip içildikten, dereden tepeden konuşulduktan sonra, Papazlardan biri Hoca'ya sormuş:

- “Hoca Efendi, dünyanın ortası neresidir?”

Hoca otlayan eşeğini göstererek:

- “Eşeğimin şu anda sağ ön ayağının bastığı yerdir.”

- “Nereden belli ?” demiş papaz.

- “İnanmıyorsanız ölçün !...” demiş Hoca.

İkinci papaz:

- “Peki Hoca efendi, gökte kaç yıldız vardır?” diye sormuş.

- “Gökte eşeğimin tüylerinin sayısı kadar yıldız vardır?” demiş Hoca.

- “Nasıl kanıtlarsınız ?” demişler.

- “İnanmıyorsanız sayın” demiş Hoca.

Üçüncü papaz da :

- “Benim sakalımda kaç kıl var?” diye sorunca;

- “Eşeğimin kuyruğundaki tüyler kadar” diye cevap vermiş Hoca.

- “Nereden bildin” dediklerinde, Nasreddin Hoca sesini yükseltip ciddileşerek;

- “**Ölçün dedim ölçmediniz. Sayın dedim saymadınız.** Bir kıl bile fazla değil. Siz ise inanmıyorsunuz. **Bunu doğrulayalım.** Bir kıl eşeğin kuyruğundan bir kıl da papazın sakalından çekelim. Böy-

lece yanılmadan eşitliği görürüz” deyince papazlar tartışmayı bırakıp gitmişler.

Öğüt: Nasreddin Hoca, cevaplanması imkânsız olan sorulara, aynı mantıkla cevap veriyor. Aklını kullanan için bir çıkar yol bulabileceğini bizlere de gösteriyor.

80 - Hepsini sen yesene

Nasreddin Hoca, < zengin, obur ve aç gözlü, > bir Akşehirli ile beraber Konya'ya gidiyormuş. Yolda acıktıkça yanlarındaki azıklarını çıkarıp yemeğe oturuyorlarmış. Hoca daha bir iki lokma yemeden, adam azığın hepsini mîdesine indiriyormuş. Adam yolda sürekli kazanmaktan, yemekten, içmekten bahsediyormuş. Derken Konya'ya gelmişler. Ekmeklerini yeni pişirmiş, bir yandan fırından çıkararak, bir yandan da mis gibi kokan ekmekleri vitrinine dizerek bir fırıncının önüne gelmişler. Birlikte fırıncı dükkanına girmişler.

Hoca, Fırıncıya ;

- “Bu ekmekler senin mi?” diye sormuş.

Fırıncı afallayıp, şaşkın şaşkın bakarak;

- “Evet benim” deyince Hoca cevabı yapıştırmış:

- “Bu kadar misk gibi kokan, kızarmış sıcak ekmeğin var da ne duruyorsun, hepsini sen yesene !...”

Öğüt: Kontrolsüz ateşin yangına dönüştüğü gibi, ihtiraslarımız da kontrolden çıktığı zaman, Dünyamızı da Ahiretimizi de yakar.

81 - İmanımı çaldırmamak için

Bir gün Nasreddin Hoca'nın evine hırsız girmiş. Hoca hırsızı görünce yüklüğe saklanmış. Hırsız her yeri aramış. Bulduğu işine yarayacak şeyleri çuvalına doldurmuş.

Bir ara yüklüğün kapısını da açınca Hoca ile göz göze gelmiş. Şaşkınlıkla;

- "Siz burada mıydınız!" diye kekelemiş.

Nasreddin Hoca sakın bir sesle hırsıza:

- "Evimden çalacağın dünyalıkların bence fazla bir değeri yok. İmanımı çaldırmamak için kendimi buraya sakladım!..." demiş.

Öğüt : İmansızların yolu cehenneme kadardır. Hırsızın yüklüğü arayacağı besbelli. Hoca çok çarpıcı bir şekilde hırsızı ikaz ediyor.

Cennet yolcularına arkadaş olmaya gayret edelim.

82 Dünyada uyananların hâli

Nasreddin Hoca'ya rüyasında 999 altın vermişler. Hoca ;

- "Şunu bin altın liraya tamamlayın da alayım, yoksa almıyorum" derken uyanıvermiş. Bakmış, altıncıklar da, onları verenler de ortalarda yok.

- "Bu ne iş Ya Rabbi !" demiş. "Ahirette uyanan her şeyini önünde hazır bulacakken, Dünyada uyanan malının hepsini kaybediyor."

Öğüt: Ahiret sonsuz. Dünya ise rüya gibi kısa. Gaflet uykusundan aklımızı kullanarak sağlığımız varken uyanalım.

83 - Orası karanlık

Nasreddin Hoca, ahrete inanmayan ve hakikatleri yanlış yerlerde arayanları bir örnek vererek uyarmayı düşünmüş.

Evinin kapısının önüne çıkmış. Süpürülmüş, tertemiz yolun üstünde aranmağa başlamış.

Onun bu hâli görenlerin dikkatini çekmiş.

- “Ne arıyorsun Hoca efendi, yerde hiçbir şey görünmüyor. Ne aradığını söyle de beraber arayalım” demişler.

- “Anahtarlarımı düşürdüm de, şöyle el kadar dört tane birbirine zincirle bağlı anahtar” demiş Hoca.

Soranlar iyice şaşırılmışlar;

- “Buralarda bir şey yok. Sen nerede yitirdin anahtarlarını ?” demişler.

- “İçerde bodrumda” demiş Hoca.

- “Öyleyse ne diye burada arıyorsun ?” demişler.

- “İçersi karanlık, görünmüyor. Onun için, sizin Cenneti meyhanelerde aradığınız gibi ben de anahtarları burada arıyorum” demiş.

Öğüt: Hedefe ulaşmanın ilk şartı hedefi belirlemek ve o yolda çaba sarf etmektir. Kaybettiğimiz Cenneti yanlış yerde aramayalım.

84 İzinli ehl-i kubur

Nasreddin Hoca, çok sıcak bir yaz günü mezar kazıyormuş. İşini bitirmek üzereyken çok terlemiş gömleğini, fanilâsını çıkarmış. O sırada karşıdan atlılar sökün etmiş. Hoca'yı mezarın içinde çıplak adam olarak görüp seslenmişler.

- “Bre adam, mezarda ne işin var?”

- “Benim mezarım burası!..” demiş Hoca. “Burada elbise vermiyorlar. Bugün izin günüm, biraz seyre çıktım!...”

Öğüt: Ahiret bankasına geçer akçe para yatırılabirsek, orada çırılçıplak kalan adamın hâline düşmeyiz.

85 Pınar başında uyumuştum

Nasreddin Hoca, Akşehir'den Konya'ya giderken yolunun üstündeki köyde bir köylüye konuk olmuş. Yatma zamanı gelince adam;

- “Hoca efendi, uykusuz mu yoksa susuz musun?” diye sormuş.

Adamın yemekten söz etmediğini gören Hoca hiç bozuntuya vermeden;

- “Buraya gelirken pınar başında bir güzel uyumuştum” demiş.

Öğüt : İkrâm görmek istersek, ikram etmeyi öğrenmeliyiz.

86 Yıldız yaparlar

Aklı sıra Nasreddin Hoca'yla eğlenmek isteyen biri Hoca'ya sormuş.

- “Yeni ay girince eski ay'ı ne yaparlar ?”

Nasreddin Hoca cevabı yapıştırmış ;

- “Kırıp, kırıp yıldız yaparlar” demiş.

Öğüt: Yâsin suresi 39. ayette, zamanı bilebilmemiz için ayın görüntüsünün değiştirildiği belirtiliyor. Yoksa ay hep aynı ay. Biz de şakalı bir soruya, esprili güzel bir cevap verebilmeliyiz.

87 - Devenin kanadı olsaydı

Bir gün Nasreddin Hoca caminin kürsüsünde vaaz ederken ;

- “Ey cemaat, şükredin ki Allah develerinize kanat vermedi” demiş.

Cemaat duraklamış, develerimizin kanatları olsa ne güzel uçardık, ne hızlı giderdik, acaba Hocamız ne demek istiyor” diye düşünürlerken cemaatten biri:

- “İyi olmaz mıydı Hocam ?” diye sorunca,

- “Kanatları olsa develeriniz damlarınıza konarlardı, damlarınız da başlarınıza yıkılırdı” demiş Hoca.

Öğüt: Varlıklarda kusur aramayalım. Hikmetlerini anlamağa gayret gösterelim.

88 Ramazanda buzlu hoşaf

Sıcak bir yaz günü Nasreddin Hoca'yı iftara çağırılmışlar. Ortaya önce bir tencere soğuk hoşaf gelmiş. Muzip ev sahibi eline bir kepçe almış, misafirlere ise birer tatlı kaşığı vermiş.

Ev sahibi kepçeyle her hoşaf içişinde :
- “Oohhh , öldüüümm” diyormuş.

Hoca ile öteki davetliler ellerindeki küçücük tatlı kaşıklarıyla hoşafı içmeye çalışıyorlar, ama ne hoşafın tadını alıyorlar, ne de susuzluklarını giderebiliyorlarmış. Ortadaki hoşaf tenceresi de bitmek üzere:

Hoca dayanamayıp ev sahibine seslenmiş;
- “Efendi” demiş. “Senin devamlı ölüp ölüp dirilmen bizleri çok üzüyor. Şu kepçeyi ver de senin yerine biraz da biz ölelim!...”

Öğüt: Ahlâklı ve edepli olmak, ölçüyü kaçırmamak şartıyla yapılan esprili şakalar sıkıntılarımızı dağıtır, hayatımızı güzelleştirir.

89 Aklın var sa göle kaç

Nasreddin Hoca ormandan çalırıpı toplayıp eşeğine yüklemiş. Arkadaşları ile buluşacağı yere gitmiş.

Odundan dönen köylülerle buluşup, beraberce yola koyulmuşlar. Konuşuyorlarken biraz şakalı, biraz ciddi, Hoca'ya sorular da soruyorlarmış.

Birisi Hoca'ya:

- “Biz cehenneme girmez, kaçır kurtuluruz. Ateşten kaçır suya gireriz. Hem sen nasıl olsa mezara koyunca telkin veriyorsun, senin dediğini der yakamızı kutrarız” derlermiş.

Hoca bakmış ki anlattıklarından gereği gibi ders almıyorlar. Kendi eşeğinin sırtındaki çalılara bir kibrit çakmış. Eşeğinin kulağına da “aklın varsa göle kaç” diye söylemiş.

Alevler yükselince köylüler heyecanla ;

- “Aman ne yaptın Hocam, hayvan canlı canlı, cayır cayır yanacak” demişler.

Hoca gayet sakin ;

- “Hiç merak etmeyin, eşeğin kulağına telkinini verdim!...” demiş.

Öğüt: <Anlayana sivri sinek saz, anlamaza davul zurna az> demiş atalarımız. Anlayabilenlerden olalım İnşallah.

90 Onun her işi terstir

Nasreddin Hoca'nın bütün gayretlerine rağmen kötü huylarından vazgeçiremediği bir yakını varmış. Namazdan sonra camiden çıkmakta olan cemaate doğru bir çocuk koşarak gelmiş ve o adamın suya düştüğünü haber vermiş.

- “Falanca kişi ırmak kenarında gezerken ırmağa düştü. Azgın sularla boğuşuyor” demiş.

Hoca birkaç arkadaşıyla birlikte koşarak ırmak kenarına gelmiş ve suyun geldiği tarafa doğru ilerlemeye başlamış.

Köylüler:

- “Su öbür yana doğru akıyor Hocam” demişler.
“Aşağıda aramak gerekmez mi?”

Hoca başını sallamış;

- “Bu adamın ne aksi, ne ters biri olduğunu siz bilmezsiniz. Onun her işi terstir” demiş.

Öğüt: Kötü huylarında ısrar edenler, suyun tersine aktığını zannedenler kadar yanılığın içindedirler.

Bilenlerin nasihatlerini doğru ve iyi yorumlayalım ve faydalanalım.

91 Ahirette onunla olma

Nasreddin Hoca ormandan odun kesmiş, eşeğine yüklemiş, evine dönüyormuş.

Yolda karşılaştığı münasebetsiz bir adam:

- “Hoca'm iki arkadaş tıpış tıpış ne güzel gidiyorsunuz!” demiş.

Hoca cevabı yapıştırmış :

- “Ah sen o kardeşinin tıpış tıpış yürüdüğüne aldanma. Bazen inadı tutar çamura yatar, bazen münasebetsiz adamlar gibi yerli yersiz anırır, bazen de tırısı kalkar. Sakın heveslenip de ahirette onunla beraber olma...”

Öğüt : Biz insanlar yaşamımızın her anından sorumluyuz. Eşref-i mahlûk olarak yaratıldığımızı da unutmayalım.

92 - İnanmazsanız yıldızları sayın

Nasreddin Hoca Konya'da vaaz ediyormuş.

-“Ey Müslümanlar! bu şehrin havasıyla bizim şehrin havası birdir” diye söze başlamış.

Cemaattekilerden biri sormuş:

- “Nereden biliyorsun?”

- “Akşehir’de ne kadar yıldız varsa, burada da o kadar var. İnanmazsanız sayın!..” demiş Hoca.

Öğüt : Gece, açık havalarda yıldızlı semaları seyredelim. Hepsi çok büyük hızlarla hareket halin-

de olmalarına rağmen hiç bozulmayan nizam ve intizamı görüp yaratıcımızın güç, kudret ve san'atını tefekkür edelim.

(Yıldızları değil de sadece bir-iki-üç diye sayıları saymaya başlasak, hiç uyumadan bir yıl saysak Dakikada 60 sayı saydığımızı öngörsek, X 60dakika X 24 saat X 365gün = bir yılda ancak 31 536 000 e kadar sayabiliriz. Biliyoruz ki sadece Samanyolu galaksisinde yüz milyarlarca yıldız var. Uzayda da yüz milyarlarca galaksi var. İslâmiyet ilme ve alimlere çok büyük değer veriyor. Bilerek inanın diyor.)

93 Kurdun keyfini bozma

Hoca, bir kış günü ormanda odun kesiyormuş. Odun kesmeye iyice dalmış. Bir aç kurt sessizce saldırıp, Nasreddin Hoca'nın yokuşun altında bıraktığı eşeğini yemiş, yokuş yukarı kaçmağa başlamış.

Birisi uzaktan durumu görüp seslenmiş:

- "Hoca yetiş! Kurt eşeğini yedi, kaçıyor!"

Hoca bir eşeğin kemikleri çıkmış ölüsüne, bir de yokuş yukarı kaçmakta olan kurda baktıktan sonra:

- "Boşuna yorulma efendi" demiş. "Olan oldu! Hiç olmazsa tok karnına yokuş yukarı kaçmaya çalışan kurdun keyfini bozma!"

Öğüt: Olaylara farklı yönlerden bakıp değerlendirmeyi öğrenelim.

Bir futbol maçı TV.'lerden neden on iki hatta daha çok kamera ile verilmektedir ?

94 İmamı Topal Timur ise

Hoca bir gün Timur Han'ın adamlarından birine sorar:

- “Kimin mezhebindensin ?”

Adam elini göğsüne götürüp kuvvetli bir sesle;

- “Emir Timur'unnn” demiş.

Orada bulunanlardan biri seslenmiş:

- “Hoca efendi, bir de peygamberini sor bakalım!”

Hoca:

- “İmamı Topal Timur olursa, başka bir şey sormaya gerek yok” demiş.

Öğüt: Doğru önder ve imamlara uyalım.
“Kılavuzu karga olanın burnu b...ktan çıkmaz”
atasözümüzü unutmayalım.

95 Değerli mal sakız

Bir gün Nasreddin Hoca'yı bir şölene çağırmışlar.

Davetliler beraberce sofraya oturmuşlar. Yemeğe başlanırken bir davetli ağzında ki sakızı çıkarıp koca yemek sinisinin üst kenarına yapıştırmış.

Hoca da sakızı sininin kenarından alıp adamın burnunun ucuna yapıştırmış.

- “Hoca efendi” demişler, “sakızı koyacak başka yer bulamadın mı ?”

Hoca başını sallamış:

-“Ne olur ne olmaz! Bu adamın malı kıymetlidir. Her zaman gözünün önünde bulunmalı !”

Öğüt: Toplumda başkalarının hoş görmeyecekleri davranışlardan kaçınalım.

96 Testi kırıldıktan sonra

Nasreddin Hoca oğlunu çeşmeye gönderiyormuş. Testiyi eline verdikten sonra yüzüne okkalı bir tokat aşketmiş, ardından da:

- “Sakın testiyi kırma” diye seslenmiş.

Bu durumu görenler :

- “Ne yapıyorsun Hoca efendi” demişler, “çocuk testiyi kırmış değil ki... Hiç suçu olmayan çocuğu ne diye dövüyorsun ?”

- “Testi kırıldıktan sonra dayak neye yarar!” demiş Hoca.

Öğüt: Büyüklerin uyarılarını dikkate alalım. Kendi aklını beğenip sadece ona uyan kişi, bilinenleri yeniden keşfetmeğe uğraşıp kısıtlı ömürlerini ziyan edenlere benzer.

97 Kayışın neler çektiği

Hoca öküzleriyle çift sürüyormuş.

O sırada öküzleri sabana bağlayan kayışlardan biri kopmuş.

Hoca, kopan kayışın yerine sarığını bağlamış.

Daha ilk asılıştta sarık da kopmuş.

Hoca sarığına dönmüş :

- "Sarığım" demiş, "Kayışın neler çektiğini şim-di anladın mı ?"

Öğüt: Anne ve babalar hayatın yüklerini çekerken, evlâtların olayları kolay zannettikleri gibi, sarık da başın üzerinde taşınırken, hiçbir zorlama görmüyordu.

Kişi mesuliyet alınca, o işin ne olduğunu ancak anlayabiliyor değil mi ?

98 Ay alıp sattığım yok

Nasreddin Hoca Konya'da akşam namazından çıkmış, yatsıya kadar biraz çarşıda gezinmek istemiş. Tanımadığı kellifelli bir adam gökteki yusuvarlak aya bakıyormuş.

Hoca yaklaşınca, adam seslenmiş:

- "Efendi" demiş, "Bugün ay kaç?"

- "Bilmem ki evlâdım" demiş Hoca, "Bu günlerde ay alıp sattığım yok."

Öğüt: Ayın on dördü gibi bir tabirimiz vardır. Ay yusuvarlak olduğunda on dördüdür. Kalıp kıyafetin yerinde olması yeterli değil, aklımızın da yerli yerinde olması gerekli.

99 Körüğün havası

Nasreddin Hoca körüğü ile ateş yakar, içine böcek, fare vs. girmesin diye kullandıktan sonra körüğün ağzını tıkayıp duvara asarmış.

- “Körüğün ağzını ne için tıkıyorsun Hoca?” diye sormuşlar.

- “Yaa!, tıkamayayım da içindeki onca hava boşa mı gitsin” demiş Hoca, “ben savurganlıktan hoşlanmam!”

Öğüt: Çok az düşünülse bile hikmeti anlaşılabilir için doğrudan cevabı lüzûmsuz gören Hoca'mız, dolaylı bir cevapla savurganlığın iyi bir şey olmadığını anlatıyor.

100 Tatlısız, böreksiz yer

Nasreddin Hoca öğlen namazını kıldırıp evine gelmiş. Öbür camiden gelen bir cenaze alayı sokakta belirmiş. Cenazenin arkasından giden akrabaları dövünüyorlarmış:

- “Karanlık yerlere gidiyorsun! Gittiğin yerde ne ışık var, ne ateş!... Ne tatlı var, ne börek!...”

Hoca, karısına :

- “Hâton, çabuk kalk kapıyı sürgüle! Bu cenaze mutlaka bizim eve geliyor!” demiş.

Öğüt: Atalarımız olan Adem ile Havva cenneteydi. Sınav için bir tek yasak emredilmişti. Söz dinlemediler ve Dünyaya indirildiler. Burada sabır sınavı soruları çoğaltıldı.

*Söz dinleyenler cennetlerin balını böreğini önünde bulacak.

*Dinlemeyenler belki de ebediyen baldan, börekten mahrum kalacak.

Sınavı başaranlardan olalım.

101 Ceviz oynamaya çıkar

Nasreddin Hoca'nın komşusu hamileymiş. Sancısı tutmuş ama bir türlü doğuramıyormuş.

Kadınlar Hoca'nın yanına gelip:

- “Aman Hoca, dua mı olur, başka bir şey mi olur, ne biliyorsan söyle de kadıncağızı kıvrandıktan kurtaralım” demişler.

Hoca;

- “Ben onun ilâcını biliyorum” diyerek bakkala koşup biraz ceviz getirmiş. Orada bekleyen hanımlara:

- “Şunları alın ve ortalığa dökün. Çocuk cevizlerin sesini duyar duymaz oynamaya çıkar!” demiş.

Öğüt: Uzmanlık isteyen konularda yardım istemek gerektiğinde, konunun uzmanlarından yardım istenmelidir.

102 Tanrı Misafiri

Bir akşam Nasreddin Hoca'nın kapısı çalınmış. Hoca pencereden başını uzatıp seslenmiş:

- “Kim o ?”

Karanlıkta bir ses :

- “Tanrı misafiriyim” diye karşılık vermiş.

Hoca sesin sahibini tanımış. Evvelce görev yaptığı köyden, camiye hiç gelmeyen bir adam...!

Hoca aşağı inip adamın elinden tutmuş, doğruca camiye götürmüştü :

- “İşte aradığın yer” demiş, “Tanrı'nın evi burası. İstedik kadar konuk olabilirsin !”

Öğüt: Tanrı misafiriyim diyerek kendine yatacak, barınacak yer arayan adam gibi, sıkıştığımız zaman değil, her zaman Tanrı'nın evinin yolunu bilenlerden olalım.

103 Dünyanın dengesi

Nasreddin Hoca'ya bir gün :

- “Efendi” demişler, “sabah olunca insanların kimisi o yana, kimisi bu yana gider. Nedendir?”

- “Hepsi aynı yöne gidecek olsa” demiş Hoca, “Dünyanın dengesi bozulur, devriliverirdi!”

Öğüt : Yaşam için çok çeşitli işleri, çok değişik yerlerde yapmakta olduğumuza dikkat edersek, Dünya nizamının dengesini fark ederiz. Hangi mesleği yapıyorsak onu en iyi şekilde yapanlardan olalım.

104 İş kavuktaysa

Bir İranlı, memleketinden gelen mektubu Hoca'ya vermiş:

- “Hocam” demiş, “şunu bir okuyuver.”

Hoca bakmış, hem yazı okunaksız hem de Farsça.

- “Bunu Farsça bilene okut, ben Farsça bilmem, yazı da okunaksız.” demiş.

İranlı kızıp köpürmüş :

- “Başında değirmen taşı kadar kavukla şu mektubu okuyamazsın ha!” diye söylenmiş.

Hoca hemen kavuğu çıkarıp İranlının başına koymuş:

- “İş kavuktaysa, buyur sen giy. Mektubu da sen oku!”

Öğüt: Her dilin kendine has kuralları vardır. Lâtin harfleri ile yazılan pek çok dil var. Biz hepsini gereği gibi, doğru olarak okuyabilir miyiz? Kafaların içiyle, dışındaki giysileri karıştırıp cahil İranlının haline düşmeyelim.

105 Belki ben de kaybolacaktım

Nasreddin Hoca'yı davullu, zurnalı, çalgılı, içkili bir düğüne çağırmışlar. Gitmeğe de ikna etmişler. Gitmek üzere hazırlanmış, ama o sırada eşeğini yi-

tirmiş.

Eşğini ararken, durmadan;

- “Çok şükür, çok şükür” dermiş.

- “Neden şükrediyorsun Hoca?” diye sormuşlar.

- “Üstünde bulunmadığıma şükrediyorum” demiş

Hoca, “üstünde olsaydım, Allah korusun düğünde o kalabalıkta, belki ben de kaybolup gidecektim.”

Öğüt : Kendi manevi yapımıza zarar verebilecek yerlerden uzak kalabilmesini becerebilmeliyiz.

106 Kardeş kavgası

Bir gün Nasreddin Hoca evinde otururken komşularından biri telâşla kapıyı çalmış :

- “Aman Hoca, Bizim evde karımla baldızım fena halde kapıştılar, saç saça, baş başa dövüşüp duruyorlar. Bir türlü ayıramadım. Yetiş, yardım et !...”

Hoca sormuş :

- “Kavga neden çıktı? Yaş meselesinden mi?”

- “ Hayır” demiş komşusu, “başka bir konu yüzünden...”

Hoca elini şöyle bir sallayıp eklemiş :

- “Öyleyse hiç telâşlanma evlâdım, yüreğini serin tut. Şimdiye kadar iki kız kardeş barışmışlardır bile!”

Öğüt: Hanımların hassas oldukları yaş meselesine gereksiz girmemeye özen gösterelim.

107 Teke burcundanım

Bir gün Nasreddin Hoca'ya, sanki çok lâzımmış gibi,

- "Hangi burçtansın? Hoca" diye sormuşlar.

- "Teke burcundanım" demiş Hoca.

Etraftakiler :

- "A efendi öyle bir burç yok ki..." deyince;

Hoca şöyle cevap vermiş :

- "Bana çocukluğumda oğlak burcundansın demişlerdi. Yıldızım hep oğlak kalacak değil a... Şimdiye kadar çoktan büyüyüp, teke olmuştur."

Öğüt : Gerçekle uzaktan yakından hiç bir ilgisi olmayan faldan uzak durunuz.

(Keçi yavrusu demek olan erkek oğlak, büyüyünce teke diye adlandırılır.)

108 Zamane eşeği

Sonradan gören zenginin biri gösterişli bir at satın almış. Yolda eşeği ile giden Nasreddin Hoca'yı hızla geçmiş, uzaklaşmış. Sonra geriye dönüp atını koşturarak Hocanın yanına gelmiş ve küçümser bir tavırla :

- "Eşek nasıl gidiyor, Hoca" demiş.

- "Zamane eşeği" demiş Hoca, "Atla gidiyor!"

Öğüt: Soysuzu mal mülk hiç soylulaştırır mı, al-tın işlemeli semer vursan eşek yine eşektir. Kendimizi ancak eğitimle yüceltebileceğimizi hiç unutmayalım.

109 Cuma gününü bilmeyene

Hoca gezmeğe gittiği bir kasabada Cuma namazını kılmış. Kalabalıkla beraber camiden çıkarken yoldan geçen bir adam yanına yaklaşır:

- “Efendi” demiş, “bugün günlerden ne?”

- “Yabancıyım” demiş Hoca, “sizin günlerinizi bilmem”.

Öğüt: Cuma namazlarını kılmakla mükellef isek, kazası olmayan bu farzı mutlaka eda edelim.

110 İnsan gibi yapmağa bırakmadın ki

Adamın biri bir yaz günü köy yolundan giderken çok susamış.

Önünden geçtiği bostanda koca koca karpuzları görmüş. Bir karpuz koparıp yiyerek hararetimi gidereyim, diye düşünmüş. Bostana girmiş, bir karpuzun önüne çömelmiş. Tam gözüne kestirdiği karpuzu koparacağı sırada bostanın bekçisi elinde sopayla karşısına dikilip çıkmış :

- “Ne işin var burada?”

Adam şaşkın, birazda korkmuş bir halde :

- “Şey...” demiş, “sıkıştım da abdest bozuyordum.”

Tesadüfen tam çömeldiği yerde taze kocaman bir sığır pisliği varmış.

- “Beni enayi mi sandın be adam” demiş bekçi, “o gösterdiğin sığır pisliği!”

Olayı yoldan giderken gören Nasreddin Hoca, Bekçiye çıkışmış :

- “Suç senin! Adamı, insan gibi yapmağa bırakmadın ki!” demiş.

Öğüt: Destursuz bağa girmeyelim. İzin almak güzeldir. Olayı yatıştıracak Nasreddin Hoca'larla karşılaşamayabiliriz.

111 Gezerken başını unutmasın

Akşehir'in zenginlerinden biri Hoca'yı evine çağırılmış. Kararlaştırılan günde Hoca kalkıp gitmiş. Adam pencerenin önünde oturuyormuş. Hoca kapıyı çalıp ta:

- “Efendi hazretlerini ziyarete geldim” dediğinde,

- “ Evde yok” demişler, “dışarı çıktı.”

- “Öyleyse çok selâm söyleyin efendiye” demiş Hoca, “bir daha dışarı çıkarken başını pencerenin önünde unutmasın!”

Öğüt : Verdiğiniz sözünüzde durmayı prensip edininiz ki saygın olasınız.

112 Züğürtlüğe alışacaksın

Babasından kalan büyük bir mirası günah - sevap demeden har vurup harman savuran birisi, elinde avucunda hiç bir şey kalmayınca Nasreddin Hoca'ya dert yanmış :

- “Hâlim çok kötü. Neredeyse dileneceğim.

Derdime bir çar bul Hocam” demiş.

- “Merak etme evlât” demiş Hoca, “yakında bu dertten kurtulacaksın.” Mirasyedi heyecanlanmış :

- “Yine zengin mi olacağım, Hocam ?”

- “Hayır evlâdım” demiş Hoca, “züğürtlüğe alışacaksın. Ahret sermayeni de burada harcadin. Alışınca belki orada da çok sıkıntı çekmezsin.”

Öğüt: Zamanımızı en iyi şekilde değerlendirelim. Ömür sermayemiz kendi kendine bitiyor.

113 Kuyruksuz sığa doğurmuş

Nasreddin Hoca eve yorgun argın dönmüş, karısının pişirdiği bulgur pilâvını kaşıklayıp karnını doyurmak için sofraya oturmuş ki tam o sırada komşunun çocuğu kapıyı çalmış:

- “Efendi Hoca yetiş! Babam seni acele çağırıyor !”

Hoca kalkıp gitmiş. Meğer eşeği kuyruksuz sığa doğuran komşu, bunun nedenini öğrenmek için çağırtmış Hoca'yı... Biraz sonra Hoca evine dönünce karısı sormuş:

- “Efendi, komşu seni niye çağırmış ?”

Hoca biraz da canı sıkılmış bir halde :

- “Bırak canım” demiş, “Kırk yılda bir karı koca baş başa bulgur pilavı yiyecektik, komşunun eşeği kuyruksuz sığa doğurmuş!”

Öğüt: Kendimiz için bir şey isterken, karşıımızdakini sıklamayalım.

114 Doymak bilmeyen misafir

Dostlarından biri Nasreddin Hoca'ya konuk olmuş. Yeyip içmişler, tatlı tatlı söylemişler, gece geç vakit yatacakları sırada konuk :

- “Bizim eller bizim eller, yatarlarken üzüm yerler” demiş.

Hoca bakmış ki yemenin içmenin sonu gelmeyecek :

-“Bizde öyle âdet yoktur, saklarlar da güzün yerler!” deyivermiş.

Öğüt: Oburluk sıhhatimize zarar verir. Kendimizi ihtiyacımız kadar besin tüketmeye alıştıralım.

115 Sağlığında beni dinlemezdi

Nasreddin Hoca Sivrihisar'da imamlık yaparken, huysuz bir adam olan kasabanın subaşı ile kavga etmiş. Bir süre sonra da subaşı ölmüş. Hoca'dan cenaze namazını kıldırmasını, telkinini vermesini istemişler.

- “Siz başka birini bulun” demiş Hoca, “sağlığında beni hiç dinlemezdi. Üstelik benimle kavgalı iken öldü. Bakarsınız inat için gene sözümü tutmaz!”

Öğüt: Sağlığımızda yapılan dinî ve ahlâki tavsiyelere kulak verelim.

116 Hesap tamam olur

Hoca yolda giderken adamın biri arkasından yaklaşıp ensesine bir tokat atmış. Hoca kadıya başvurmuş. Meğer kadı bu adamın yakın dostuymuş. Onları barıştırmayı denemiş, ama başaramamış.

Mecbur kalan kadı:

- “Haksız yere tokat vuranın bir akçe ceza ödemesine karar verdim” demiş. Adama dönüp kaş göz işareti yaparak, “git bir akçe getir” diye emretmiş.

Adam gitmiş. Hoca da oturup akçenin gelmesini beklemiş. Aradan uzun bir süre geçip de adamın gelmeyeceğini anlayan Hoca, önündeki kâğıdı okumağa çalışan kadıya yavaşça yaklaşıp ensesine iki tokat aşketmiş. Kadı efendiye bir akçe uzatmış, peşinden de eklemiş:

- “Benim işim var kadı efendi, İkinci namazını kıldıracağım, şu bir akçe benden, bir akçe de getiren adamdan alırsın. Hesap tamam olur.”

Öğüt: Ancak, hakimlerin adil olduğu toplumlarda düzen ve huzur olur. Unutmayalım ki “Hak” Allah’ın adıdır.

117 Allah versin

Bir gün Nasreddin Hoca evinin damını aktarıyorken kapı çalınmış. Hoca çatıdan kapıyı çalana seslenmiş :

- “Ne istiyorsun, buyur?”

Kapıdaki adam :

- “Biraz aşağı gelir misin?” demiş.

Hoca inip kapıyı açmış.

- “Ne istiyorsun?”

- “Sadaka istiyorum” demiş adam.

- “Yukarı gel” demiş Hoca.

Beraber çatıya çıktıktan sonra adama dönerek:

- “Allah versin” demiş.

Öğüt : Nerede nasıl davranacağımızı daima iyi düşünelim.

118 Eşekten düşüşü

Hoca bir gün eşeğini koştururken düşüvermiş. Çocuklar başına toplanmışlar.

- “Aaa. Hoca eşekten düştü! Hoca eşekten düştü!..”

Hoca şöyle bir silkindikten sonra kalkıvermiş.

- “Güzel çocuklar, bilesiniz ki: eşeğe binen de, Dünyaya binen gibi mutlaka bir sebeple iner!” demiş.

Öğüt: Dünyanın sırtından inmeden evvel, gideceğimiz yer için hazırlıklı olalım.

119 Uykumu sokakta arıyorum

Hoca gece yarısı sokakta geziniyormuş. O çağın güvenlik görevlisi olan subaşı, kendisini görünce :

- “Efendi!” demiş, “gece yarısı sokakta ne arıyorsun?”

- “Uykum kaçtı da... onu arıyorum” diye cevap vermiş Hoca.

Öğüt : Görevlerimizi yaparken daima nazik olalım.

120 Yazı silgisi yatağan

Şehrin amiri silâh taşımayı yasaklamış. Kötü rastlantı, Hoca medreseye giderken kocaman yatağanıyla yakalanmış. Subaşı Hoca'nın cübbesinin altından yatağanı çıkarırken sormuş:

- “Bu ne bu?”

- “Ben” demiş Hoca, “bununla kitaplardaki, defterlerdeki yanlışları kazırım.”

Subaşı :

- “İlâhi Hoca, benim bildiğim yanlışlar çakı ile kazınır. Hiç bu koca yatağanla yanlış yazılar kazınır mı?” diye sorunca:

- “Sorma ağam” demiş Hoca, “bazen öyle yanlışlar oluyor ki bu bile az geliyor.”

Öğüt: Kitaplar, kalıcı eserler olduğundan, onlarda yapılan topluma zarar verecek yanlışlar kavgalara, hatta savaşımlara bile sebep olabilirler.

(Not. Yatağan = Kılıç türü bir silâh.)

121 İçinde ben de vardım

Komşusu, Nasreddin Hoca'ya sormuş :

- “Hocam, neydi sizin evdeki gürültü? Dün gece evinizin önünden geçerken paldır küldür bir ses duydum.”

- “Hiç canım” demiş Hoca, “cübbem tahta merdivenlerimizden aşağı yuvarlandı da...”

- “Amma yaptın be Hocam. Cübbe o kadar gürültü çıkarır mı?” demiş komşusu.

- “Sorma” demiş Hoca, “içinde ben de vardım.”

Öğüt: Küçük bir olayı büyütmeden, gülümseterek anlatabilmeyi biz de başarabilmeliyiz.

122 Neden varmışız

Çocuklar Nasreddin Hocaya :

- “Hoca efendi, Allah insanları niçin yaratmış?” diye sormuşlar.

- “Yokuş çıkmak, borç ödemek, haddini bilmek ve helâl kazanıp sonsuzluk yurdunda ev bark almak için evlâtlarım” diye cevap vermiş.

Öğüt: Kazanma imkânımız elimizden alınarak, kimsenin kimseye bir şey veremeyeceği o yere götürüldüğümüzde geçer akçe paramız yoksa, iflâsın hakikisini yaşarız. Ahiret hayatımız için burada geçer akçe para biriktirelim. Gecekondu parası getirene saray vermezler.

123 Kurt avında toz duman

Hoca'yla yardımcısı İmad kurt avına çıkmışlar. İmad, bir kurt yavrusu yakalamak için ine dalmış. Tam o sırada anne kurt yetişmiş. Hoca, kurdu ine girerken kuyruğundan yakalamış. Kurt, Hoca'nın elinden kurtulmak için debelenmeye başlayınca, olup bitenlerden haberi olmayan İmad içerden seslenmiş:

- “Ne yapıyorsun Hoca Efendi! Ortalığı toza dumana boğdun !”

- “Dua et de anne kurdun kuyruğu kopmasın!” diye bağırmış Hoca, “bir koparsa, asıl o zaman görürsün tozu dumanı !...”

Öğüt: Becerebildiğimiz kadar <tedbirde kusur etmemeye> çalışmalıyız.

124 Odunları korkutmuşlar

Nasreddin Hoca yemeği ısıtmak için ocağı yakmak istemiş. Çıra, çalı-çırpı kullanmışsa da odunlar bir türlü tutuşmamış. Tutuşsun diye üfleyince küller uçuşarak üstünü başını berbat etmiş.

Hoca elbiseleri daha fazla tozlanmasın, küllenmesin diye odasına gitmiş, üzerine karısının feracesini giymiş, başına hanımının başörtüsünü takmış gelmiş. O sırada kızışan odunlar bir üfleyişte

yanmağa başlayınca;

- “Anlaşıldı!.., anlaşıldı!..” demiş Hoca, “bizim karılar odunların bile gözünü korkutmuşlar.”

Öğüt: Herkesin kendi işinde daha becerikli olduğunu kabul edelim.

125 Piliçler yas tutarsa

Müslümanlıkta olmayan bir âdeti mahalleliler, Hoca'nın ikazlarına rağmen yapmağa devam ediyorlarmış. Ölenin yakınları karalar giyip yas tutuyorlarmış.

Hoca'nın tavuğu ölmüş. O da siyah bez parçalarını delip ölen tavuğun piliçlerinin boğazlarına takmış.

Komşuları sormuş :

- “Bu piliçlerin hali ne, Hoca efendi?”

- “Anneleri öldü de ..., karalar giyip yas tutuyorlar!” demiş.

Öğüt : Yeni kanunları kanun yapıcılar yürürlüğe koyunca, eski kanunlar artık tatbik edilmez. Mahkemelerimiz Mecelle ile mi yoksa medeni kanun ile mi yargılama yapıyor? Son kanun olan İslâmiyet yürürlükte olup diğerleri kaldırılmıştır. O halde ben eskisine uyacağım diyen kendisini aldatır.

Dinimizi öğrenip yaşayalım.

126 Eşeğe danışayım

Nasreddin Hoca, eşeğini emanet alan komşusunun bağdan dönerken eşeğine merhametsiz davrandığını uzaktan görmüş.

Bir gün aynı komşusu, Hoca'dan gene eşeğini istemiş.

- "Biraz bekle" demiş Hoca, "bu sefer eşeğe bir danışıp geleyim."

Ahıra girmiş, az sonra geri dönüp:

- "Kusura bakma komşu!" demiş, "eşeğe danıştım olmaz diyor. Başkasına verdiğin zaman beni hem dövüyor hem de sana sövüyorlar!" dedi.

Öğüt: Emanet aldığımız şeyleri özenle kullanalım.

Hatta bedenimizin canımıza emanet olduğunu da unutmayalım.

127 Eşeğin sözüne mi inanıyorsun

Cemaat sabah namazını kılmış camiden çıkarırken birisi Hoca'ya:

- "Hocam, bu gün sana lâzım değilse eşeğini emanet istiyorum, pazara gideceğim" demiş.

- "Hay hay" demiş Hoca, "gel al."

Adam:

- "Hocam, gidip hanımına söyleyeyim, ona göre hazırlık yapsın. Bir saate kadar gelir alırım." deyip gitmiş.

Hoca evine gitmiş. Az sonra kapı çalınmış. Başka bir komşusu :

- “Hocam, değirmene gideceğim. Bu gün eşiğini bana verir misin?” diye sormuş.

- “Eşek yok” demiş Hoca.

Hoca tam “eşek yok” dediği sırada ahırdan eşek anırmış.

Adam: - “Eşek ahırda ya, Hocam !” deyince;

- “Yahu sen benim sözüme mi yoksa eşiğin sözüne mi inanıyorsun ?”

Öğüt: Tam kavrayamadığımız olaylarda, nezaketimizi koruyalım.

128 Timur Han'ın değeri

Hoca ile Timur hamamda yıkıyorlarmış. Timur sormuş :

- “Hoca, bana kaç akçe değer biçersin?”

- “Kırk akçe” demiş Hoca.

Timur kızıp kaşlarını çatmış ;

- “Bre Hoca, yalnız şu üstümdeki futa (peştamal) kırk akçe eder!”

- “Ben de zaten futaya değer biçmiştim. Sizin değerinizi ölçmek benim ne haddime! Hakim-i mutlak olan Allah günü geldiğinde senin değerini ne bir zerre eksik, ne bir zerre fazla, tam olarak sana bildirecek. Ben O'nun işine karışmam” demiş Hoca.

Öğüt: İnsan başıboş bırakılmadığını hiç unutmamalıdır.

129 Ölçmüş biçmiş gidiyor

Bir tanıdığı Nasreddin Hoca'ya sormuş :

- “Hoca, dünya kaç arşın?”

Tam o sırada yanlarından bir cenaze geçiyormuş. Hoca onu göstermiş:

- “O'na sor! Bak, ölçmüş-biçmiş, gidiyor!..”

Öğüt: Dünyamız hakkında bazı bilgileri öğrenelim. Çapını, ekvator üzerinden çevresini, iç ve dış yapısını, saatte kendi etrafında kaç kilometre hızla döndüğünü, Güneşin etrafında saatte kaç kilometre hızla döndüğünü, ve yörüngelerinde hiç hata yapıp yapmadıklarını araştıralım. Bu sayısız yıldızlar, kütleler uzayda nasıl intizamlı kalabiliyor. Bu sonsuz nizam-intizam kendi kendine, tesadüfen olabilir mi? Araştıralım.

130 Eşeğe ters binmesi :

Birkaç arkadaşıyla birlikte eşeklerine binmiş yolda giderlerken, Hoca geride kalmış.

Arkadaşları :

- “Olmaz, Hocam! siz önden gidin” demişler.

Hoca öne geçmiş. Bu sefer sırtını arkadaşlarına dönmüş olduğu için rahatsız olmuş. Eşeğe ters binmiş, konuşarak gidiyorlarmış.

Görenler sormuşlar :

- “A Hoca, eşeğe neden böyle ters bindin?”

Hoca:

- “Zaten çoğumuz bu dünyada böyle ters işler yaparız!” demiş.

Öğüt: Arkadaş ve dostlarımızın kalbi incinmesin, gönlü kırılmasın diye ufak tefek zorlukları, hataları sineye çekebilmeliyiz.

131 Helâda sakız çiğnenir mi ?

- “Hocam, helâda sakız çiğnemenin bir mahzuru var mıdır?” diye sormuşlar.

- “Bu konuda bir hükme rastlamadım, ama çiğnememek daha iyidir.” demiş Hoca.

- “Neden?” diye üstelemişler.

- “Eee” demiş Hoca, “Ağzınızda bir şey çiğneyerek helâdan çıktığınızı görenler, oradan bir şeyler alıp yediğinizi sanırlar.”

Öğüt: Konuların aslını öğrenmeden, teferruatı ile uğraşanlar, teferruata takılıp kalırlar.

132 Kıyametin alâmeti

Nasreddin Hoca'ya sormuşlar:

- “Hocam, kıyametin alâmeti nedir?”

- “Neme lâzım” demiş Hoca.

- “Aman Hocam” demişler, “Sen de nemelâzım dersin kime sorup öğrenelim?...”

- “Dedik ya neme lâzım diye” demiş Hoca. “Herkes neme lâzım derse, kıyamet alâmetidir! ...”

Öğüt: Sağlıklı toplumlarda, toplumun problemleri herkesi ilgilendirir. Çözüm için herkesin elini taşın altına koyması gerekir.

133 Gökte misafir edilen ne yer

Nasreddin Hoca, ramazan ayı boyunca vaazlar etmek, namazları, teravihleri kıldırmak üzere evine uzak bir köyde işe başlamış. Hoca'ya köyde bir oda tahsis etmişler. Görevi kısa süreli olduğundan Hoca ailesini getirmemiş, odasında tek başına kalıyormuş.

Köyde vaaz ederken bir ara Hz. İsa'nın göğe çekildiğinden söz etmiş. Camiden çıkınca yaşlı bir kadın yanına yaklaşmış :

- "Hoca efendi" demiş, "Hz. İsa göğe çekildi dedin, ama orada ne yeyip ne içtiğini anlatmadın!"

- "Bre kadın" demiş Hoca, "günlerdir bu köyün misafiriyim. Bir gün olsun misafirimiz ne yer ne içer demediniz de, gökte misafir edilen Peygamberin ne yeyip ne içtiğini soruyorsun !"

Öğüt : Misafirlerimizle ilgilenelim. İkramlarda bulunup Rabbimizin de rızasını kazanmağa çalışalım.

134 Karımı dövenin kızını döverim

Nasreddin Hoca'nın karısı babasının evine gitmiş. Konuşurlarken babasını kızdırınca baba kızına bir tokat atmış.

Kadın eve gelince olup bitenleri Hoca'ya anlatmış, Babasını şikâyet etmiş. Hoca, hanımının babasını şikâyet ettiğini işitince ayağa kalkmış, bir tokat da o vurmuş, peşinden de eklemiştir:

- “Git babana söyle, o benim karımı döverse ben de onun kızını böyle döverim!”

Öğüt: Anne ve babalarımıza karşı daima sevgi ve saygı gösterelim. Haksız bile olsalar onların davranışlarını başkalarına şikâyet etmeyelim.

135 Dört ayaklı ördekler

Bir gün Nasreddin Hoca camide vaaz veriyormuş. Cemaatten bir kısmının esnediğini ve bir kısmının da uyukladığını fark edince, konuşmasına şöyle devam etmiş:

- “Bir sabah Akşehir'den dışarı çıkmıştım. Çayın kenarında dört ayaklı ördekler su içiyordu.”

Dört ayaklı ördek sözünü işiten cemaat gözlerini açarak Hoca'yı dikkatle dinlemeye başlamış. Bunun üzerine Nasreddin Hoca :

- “Yahu” demiş, “Siz nasıl adamlarsınız? Deminden beri size ciddi ciddi vaaz ediyorum, uyukluyorsunuz da, kuyruklu bir yalan uydurunca hepinizin gözleri dört açıldı!”

136 Gidince keçiye katran sür

Günün birinde bir köylü, uyuz keçisini Hoca'ya getirmiş ;

- “Şuna bir nefes ediver Hocam” demiş, “senin nefesin keskindir.”

Hoca okuyup üfledikten sonra köylüye dönmüş :

- “Ben nefes ettim amma, sen yine de tedbiri elden bırakma. Gidince keçiye katran sür.”

Öğüt: Bilmediğimiz her şeyi, uzmanına danışarak yapmalıyız.

(*Hoca efendi köylününün hatırını kırmıyor. Uyuz mikrobunun havasız yerde yaşamadığını ve ilâcının da katran olduğunu iyi biliyor.*)

137 Samur gibi yumuşak şey

Bir akşam çayhanede, sohbet sırasında Şeyyat Hamza, Nasreddin Hoca'ya;

- “Behey Hocam” demiş, “bana başka bir hünerini gösterir misin?”

- “Ere bir hüner yeter” demiş Hoca, “Senin hünerin varsa sen söyle !”

- “Benim hünerim çok, olgunluğuma son yook” demiş Şeyyat Hamza; “Her gece bu dünyadan geçer, göklere sarkar, Dünya'ya yukardan bakarım. Yerde gökte ne varsa görürüm!”

Hoca " Aferin Hamza" demiş ve sormuş :

- “O sırada eline samur gibi yumuşacık, sıcacık bir şey dokunur mu ?”

Şeyyat Hamza < Ben Hocayı onaylayayım ki o da beni onaylasın > diye düşünerek, heyecanla :

- “Nasıl da bildin efendi!” demiş, “dokunur.”

- “İşte o eline dokunan ‘samur gibi yumuşacık, sıcacık şey’ benim taşığımdır.”

Öğüt: Gerçekler daima güçlüdür. Palavracılık kişiyi çok zor durumlara düşürebilir.

138 Eşeğin okuması

Nasreddin Hoca Timur'la konuşurken eşeğini övmüş:

- “İstersem, okumayı bile öğretirim ona” demiş.
- “Öyleyse öğret, Sana üç ay süre!” demiş

Timur.

Bu buyruk üzerine Hoca eşeğini eğitmeye başlamış. Yemini büyük bir kitabın yaprakları arasına koyuyor, oradaki yem bitince diliyle sayfaları çevirmesini öğretiyormuş.

Hoca, üçüncü ayın bitimine üç gün kala eşeği aç bırakmış.

Tam üçüncü ay dolunca ortaya büyük bir kitap konulmuş. İlk sayfasında, kocaman harflerle **“Timur Han'ın huzurunda sakın anırma!”** yazıyormuş. Eşek getirilmiş. Aç hayvan, kitabın sayfalarını birer birer diliyle çevirmiş. Bir şey bulaamayınca da oradakilere bakıp anırmağa başlamış.

Timur;

- “Acaib şey...” diye söylenmiş. **“Bu eşek okuduğunu anlamamış.”**

Hoca Timur'a dönmüş:

- **“İşte eşeğin okuması böyle olur. Bugüne kadar yüzlercesini okuttum.”**

Öğüt: Okumaktan amaç öğrenip o bilgileri kullanabilmektir. Değil mi?

139 Mavi Boncuk Kimdeyse...

Nasreddin Hoca'nın iki karısı varmış. Aralarında kıskançlık, geçimsizlik başgösterince, her ikisine de birbirinden gizli birer mavi boncuk vermiş. Verirken de:

-“Sakin bu boncuğu ortağına gösterme” demiş. Bir gün karıları yine tartışmışlar. Sonra da Hoca'yı sıkıştırmışlar.

-“Çabuk söyle, hangimizi daha çok seviyorsun?”

-“Mavi boncuklu gönlümün sultanıdır” demiş Hoca. “İkinizi de çok seviyorum”. Hanımları içlerinden “Hoca beni daha çok seviyor” diyerekten gülümsüyerek işlerine dönmüşler.

Öğüt: İdarecilik, yöneticilik bir san'attır. Faydasız tartışmaları "doğruların asla ödün vermeden" çözebilmeliyiz. Sorumlu olduğumuz en küçük birimden, en büyük birimlere kadar şartların gerektirdiği çözümü ve yumuşaklığı gösterebilmeliyiz.

140 Parayı veren düdüğü çalar

Nasreddin Hoca pazara gidiyorken, mahallenin çocukları kendilerine birer düdük getirmesini Hoca'dan istemişler. Olur demiş Hoca.

Ancak, çocuklardan yalnız bir tanesi sipariş ettiği düdüğün parasını vermiş. Akşam üstü Hoca pazardan dönerken çocuklar koşuşup düdüklerini istemişler.

Hoca parayı veren çocuğa düdüğü uzatmış. Çocuk düdüğü öttürmeye başlamış.

Diğer çocuklar, “Hani bizim düdüklerimiz” dediklerinde;

-“ Parayı veren düdüğü çalar” demiş Hoca.

Öğüt : İşlerimizin oluşması için gerekli şartları yerine getirip, sonra olmasını beklemeliyiz.

141 Tersini bilinmez se

Nasreddin Hoca'ya, “Burnun ne tarafta” diye alaylı ve aptalca bir soru sormuşlar.

Hoca hiç kızmamış, ve hemen ensesini göstermiş.

- “Tam tersini gösteriyorsun Hoca efendi” demişler.

- “Bir şeyin tersi bilinmezse, doğrusu anlaşılmaz” demiş Hoca.

Öğüt : Akılsızlar olmazsa; akıllılar, “akıllarının değerini” bilebilir miydiler!

Başkasını küçümsemek islâmiyette de, genel ahlakta da hoş görülmeleyen bir davranıştır.

Davranışlarımızın, sözlerimizin ahlâklı olmasına özen gösterelim.

142 Ağız tadıyla

Timurlenk, Akşehir'in ileri gelenleri ile tanışmak için bazılarını yanına çağırılmış. Misafirlerine şerbet dağıttırılmış. İlk defa Timur'un başlamasını beklemişler. Timur şerbetini içip bitirdiğinde, oradaki dalkavuklardan birisi “afiyet olsun” diyecek yerde, dili sürçerek “merhaba” deyivermiş. Timur adamın yüzüne ters ters bakınca, Hoca araya girmek gereğini duymuş;

-“Efendim, bizim şehrin merhabası böyle ağız tadıyladır” demiş.

Öğüt : Kolaylıkla düzeltebileceğimiz bir olumsuzluğu, sıkıntı büyümeden kapatabilirsek yanımızdakileri de korumuş olabiliriz. *<Timur han, zalim bir Moğoldur. Kan dökmekten hoşlanmaktadır. Nasreddin Hoca'mız konuyu kolaylıkla tatlıya bağlayarak kapatabilmiştir.>*

143 Hakkını almış

Nasreddin Hoca'ya Akşehir'in zenginlerinden biri elli akçe vererek;

-“Hocam bunu al, beş vakit namazında bana da dua et” demiş.

Hoca paranın on akçesini geri uzatmış;

- “Çoktandır sen sabah namazlarına kalkamıyormuşsun. Sabah dualarından senin nasibin yok. Ancak diğerleri için verdiğini alabilirim. Ben hakım olmayan parayı alamam” demiş.

Öğüt : Hoca'mız gayet anlaşılır bir şekilde, “namazda yapılacak duanın önemini ve zenginliğin namaz konusunda kimseye ayırım sağlamadığını” belirtmektedir. İslâmiyeti iyi anlayanlar sabah namazının faziletini bilip, istifade etmek için dikkat ederler.

144 Bıraktığım yerde otluyorsun

Nasreddin Hoca, insanların kendilerine söylenenleri, verilen öğütleri iyi dinlemeleri, devamlı olarak bir şeyler öğrenmeye çalışmaları ve ilimlerini arttırarak daha mükemmel yaşamaları gerektiğini cemaate anlatıyormuş.

- “Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz” emrini unutmayınız diyormuş.

-“Taklidi imandan tahkiki imana geçmek her mümin ve mümine için farzdır” diyormuş. Cemaatte pek uyanış görememiş.

Bir gün beraberce ormana gittiklerinde Eşeklerini otlu bir düzlükte serbest bırakmışlar. Hoca eşeklere dönüp,

-“Biraz burada otlayın. Sonra şu tarafa doğru gidin, orada daha güzel otlar var. Sonra şuraya doğru gidin. Hem içecek su var, hemde dahada güzel otlar var” demiş.

İşlerini tamamlayıp eşeklerini almaya gitmişler. Bakmışlar ki eşekler ilk bıraktıkları yerde otlamağa çalışıyorlar. Hem karınlarını tam doyuramamışlar, hemde susuzlar.

Hoca eşeklere çıkışmış;

-“Sizlere o kadar nasihat edip yol gösterdim, halâ bıraktığım yerde otluyorsunuz! Yürüyün bakalım, doğru ahırınıza” demiş.

Öğüt: İnsanlar “iki günü birbirine eşit olan ziyandadır” uyarısını hiç unutmuyarak kendisini daima her konuda geliştirmelidir. Günün gelişen ilmini öğrenip ondan faydalanmalı, yaptığı işlerde yeni teknolojileri kullanmaya gayret etmelidir.

Okulunu bitirdikten sonra hiç kitap okumayan, araştırma yapmayan kişilerin hâli, bırakılan yerde otlayanlardan farksız olur. Değil mi?

145 YANGIN

Karnı iyice acıkmış olan Nasreddin Hoca, aceleyle sıcak ve biberli tarhana çorbasına kaşığına daldırıp hızla ağzına atıp yutmuş. Hoca'nın ağzı, boğazı çok yanmış. O da bağırarak yerinden fırlamış:

- “ Savulun !.. Karnımda yangın var!”

Öğüt : Hemen hemen herkes hayatında birkaç defa sıcak çorbanın azizliğine uğramıştır. Hoca'mız acısını nasıldan güzelce anlatıyor.

“Sütten ağzı yanan yoğurdu üflüyerek yemiş” diye değerli bir atasözümüz var. Çorbamızı kaşığımızı aldığımızda evvelâ sıcaklığına bakarız, değil mi?

146 Düşüne girmemek

Nasreddin Hoca, birkaç arkadaşıyla beraber Timur Han'ı ziyarete gitmiş. Biraz sohbet etmişler. İkrâm edilen şerbetleri içmişler. O arada Timur Han gece gördüğü rüyasını hatırlamış. Sipahilerini çağırıp onlara;

-“Filân adamı çabuk bulup buraya getirin. Rüyamda bana kötülük ettiğini gördüm. Şu önümdeki ağaca asın onu!” diye emretmiş.

Askerler hemen adamı bulup getirmeye gitmişler. Nasreddin Hoca gitmek için Timur Han'dan izin istemiş. Timur Han:

- “Ne acelen var Hoca efendi, Oturuyorduk” dediğinde:

- “Han'ım, evime gidip pılımı pırtımı toplayıp Akşehir'den çok uzak bir yerlere acele gitmem gerekiyor. Gece sizin rüyanıza şu veya bu şekilde girip girmemek benim elimde değil ki? Sonra ne olur ne olmaz,” demiş.

Öğüt : Nasreddin Hoca, çok nazik bir şekilde Timur Han'ı uyararak, asılmasını emrettiği adamı kurtarmak istiyor.

Gün gelir, 'güçlü ve her dediği yapılan bir insan' konumuna gelerseniz, sakın ola ki bencil davranıp gücünüzü kötüye kullanmayınız. Her insanın bir âlem değerinde olduğunu hatırlınızda tutunuz. Biliyorsunuz ki günü geldiğinde, onu yaratan sahibi size mütahiş bir hesap sorabilir.

147 Kul taksimi

Bir gün Hoca'nın yanına dört çocuk gelmiş. Torba içinde getirdikleri bir miktar cevizi Hocanın önüne koyup;

- "Hoca Efendi, bu cevizleri aramızda bölüşmeyip sana geldik. Sen paylaşır." demişler.

Hoca sormuş:

- "Allah taksimi mi istersiniz, kul taksimi mi?"

Çocuklar;

- "Allah taksimi isteriz." demişler.

Hoca torbayı açmış. Çocuğun birine beş avuç, ikincisine üç avuç, üçüncüsüne iki tane, dördüncüsüne hiç vermemiş ve "Senin beş avuç ceviz verdiğim arkadaşına on ceviz borcun var" demiş.

Çocuklar,

- "Bu ne biçim paylaşırma Hoca Efendi" demişler.

Hoca,

- "Eee, Allah'ın kullarını imtihan için taksimi böyle olur. O kimine çok, kimine az verir, kimine hiç vermez. Kul taksimi isteseydiniz, herkese eşit sayıda verecektim." demiş.

Öğüt : Dünyada her şey tek düze olsaydı çeşitlilik olmaz, monotonluk olurdu. Herkes Dünyada kendisine sorulan imtihan sorularına en uygun cevapları bulmak zorundadır. Şartlarına göre, doğru cevapları verebilenler cennetteki sonsuz ikramlara kavuşacaktır. Cennet bedava değil ki!..

148 Vade verebilirim

Bir Akşehirli dostu, Nasreddin Hoca'dan biraz vâdeyle on altın lira borç istemiş.

- “Dostum, şu günlerde durumum müsait değil, para veremem. Ama ne kadar istersen, o kadar vâde verebilirim!” demiş Hoca.

Öğüt : İnsanların birbirlerinin ihtiyaçlarını görmeleri, sıkıntılarını gidermeleri, birbirlerine yardımcı olmaları hoş karşılanmaktadır. Verilen sözün gerekleri de mutlaka yapılmalıdır.

Hoca'nın olumsuz cevabı bile nasılda hoş, değil mi?

149 Oradan seni kurtaramayız

Cemaatten çirkin sesli, musiki makam ve usûlünden bîhaber bir adam minareye çıkıp ezanı okumaya başlamış. Nasreddin Hoca minarenin altında durup yukarıya seslenmiş:

- “Evlâdım niye bağırıp duruyorsun? Öylesine dalsız budaksız, bilmediğin bir ağaca tırmanmışsın ki... Şimdi seni kolay kolay kurtaramayız ordan!”

Öğüt : Ezan okumaya heveslenmek güzel bir arzudur. Ancak gerekli çalışmayı yapıp, eğitimini alanlar ezanı okumalıdır. Nasreddin Hoca “Sen, Ormandaki dalsız budaksız uzun bir ağacın tepesine tırmananın bağırıldığı gibi bağırıyorsun.” diyerek müezzini ikaz ediyor.

150 Güle güle giymene bak.

Sivrihisar Kadı'sı arada bir içermiş. Bir gün Nasreddin Hoca öğrencileriyle kırlarda dolaşırken, su kıyısında sızmış yatmakta olan Kadı'yı görmüş. Cübbesi bir yanda, kavuğu, sarığı bir yanda. Hoca cübbeyi sırtına, kavuğu başına giyip, sarığı da sarıp evine gitmiş.

Ertesi gün, Kadı kendine geldiğinde, adamlarına buyruk vermiş:

- “Cübbemle sarığımı kimde görürseniz kendisini yakalayıp yanıma getirin!”

Az bir zaman sonra, mahkeme binasının önünde, Kadı efendinin cübbesi ve sarığı ile dolaşan Nasreddin Hoca'yı gören mahkeme kollukçusu, Hoca'yı yakaladığı gibi sürüklüyerek duruşma salonuna çıkarmış. Halk ta ne oluyor diye peşlerine düşmüş.

Kadı kükremiş;

- “Bre Hoca, o sırtındaki cübbeyle kavuğu nereden buldun?”

- “Dün öğrencilerimle birlikte dolaşmaya çıkmıştık. Derenin kenarında sızmış, körkütük sarhoş, temiz giyimli, efendi görünüşlü bir adam gördük. Cübbesi bir yanda, kavuğu bir yandaydı... Hırsızlar çalmasını diye düşünerek, cübbesi ile kavuğunu alıp giydim. Kadı efendi, sahibini tanıyorsan söyle de verelim.” demiş.

Kadı, kendini toparlamaya çalışarak yumuşak bir sesle;

- “Nerden tanıyayım, sen güle güle giymene bak.” demiş.

Öğüt : İçki içenleri cezalandıran Kadı efendi, içki yasağına kendisi uymuyor. Nasreddin Hoca'mız, Kadı Efendiye unutamayacağı bir ders veriyor. Kanunlar herkese eşit uygulanırsa adalet vardır.

151 Işığı gören dışarı fırlıyor

Hoca'nın komşusunun hanımı hamileymiş. Gece sancısı tutmuş. Komşu hanımlar koşuşmuşlar. Ebe'yi çağırılmış almış getirmişler.

Biraz sonra ebe hanım içerden seslenmiş;

- “Bir oğlunuz oldu!”

Adam sevinmiş.

Az sonra ebe yine seslenmiş;

- “Bir de kızınız oldu!”

Adam biraz şaşırılmış.

- “Aman Hocam, biz bu kış kıyamette ikizleri nasıl bakacağız?” derken, Ebe hanım

- “Bir kızınız daha oldu” diye seslenince, Nasreddin Hoca:

-“Aman ebe hanım, çabuk mumu söndür. Işığı gören dışarı fırlıyor. Yandı zaten bu gariban!” demiş.

Öğüt : Ülkelerin geleceği, çocukların göreceği eğitime ve iyi yetiştirilmesine bağlıdır.

Yarımyamalak eğitilmiş insanlarla, yani, **küçük adamlarla, büyük işler başarılamaz.**

Bütün çocukların, bizim geleceğimiz olduğunu unutmayalım.

Anne ve Babalarımız, Dünyaya gelmemiz için sadece birer sebeptirler. Cansız bir et parçası olan Cenin'e ruh, altıncı haftadan sonra Allah cc. Tarafından O ailede imtihan edilmek üzere verilmektedir. Bebek o andan itibaren, <cennet için imtihan salonu olan> Dünyaya girmeye hak kazanmıştır. Gençlerimizin Üniversitelere giriş sınavlarına katılabilmeleri için yıllarca süren çabalarını bir göz önüne getirelim

152 Yel Yiyorum

Akşehirde tarlalarına doğru eşekleriyle giderlerken, Nasreddin Hoca'ya bir yol arkadaşı “aç avucunu” diyerek şekerli leblebi unu ikram etmiş. Avucundakini yemeye çalışırken yel esmeye başlamış. Ağzına atmağa çalıştığı leblebi ununu rüzgâr alıp uçuruyormuş.

Yolda birisi onu öyle görüp sormuş.

- “Efendi, ne yiyorsun?”

- “Hiç” demiş Hoca, “rüzgâr böyle sürerse yel yiyorum.”

Öğüt : Bir işi yaparken şartların uygun olmasına dikkat etmeliyiz. Yoksa en kolay olan, ağzımıza hazır bir yiyeceği atmakta bile umulmadık güçlüklerle karşılaşabiliriz.

153 Şalvarla Don

Timurlenk, Akşehirlilere:

- “En yürekli adamınız kimse yanıma yollayın, Ona yüksek ücretle, çok önemli bir görev vereceğim” demiş.

Akşehir’in delikanlılarından birkaç kişi yanlarına Nasreddin Hoca'yı da alarak beraberce *<askerlerine hedef tahtasına ok atma talimi yaptırın>* Timur Han'ın huzuruna gitmişler.

Timur Han konuklarına hedef tahtasını gösterecek;

- “Yiğitleri sırayla deneyelim. Biriniz tahtanın önüne geçin” demiş.

Bir yiğit mecburen tahtanın önüne gitmiş. Timur han yiğite kollarını ve bacaklarını açmasını ve dimdik öylece durmasını emretmiş. Okçularının birine işaret etmiş. Nişancı oku adamın bacaklarının arasından geçirmiş. Diğerine işaret etmiş. İkinci ok cübbesinin kolunu delip geçmiş. Üçüncü ok ta adamın fesini delip geçmiş.

Yiğidin hiç kımıldamadan dimdik durduğunu gören Timur Han:

- “Aferin, seni pek beğendim, yiğit adammışsın” demiş. Adamlarına dönerek:

- “Bu yiğide yeni bir kaftan ve yeni bir fes verin” diye emretmiş.

Adamın paçalarından sızan yaşlığı ve necaseti gören Nasreddin Hoca, Timur Han'a dönerek:

- “Han'ım, emrediniz birde şalvarla don versinler. Zira yiğidinkinin kullanılacak hali kalmamış” demiş.

Öğüt : İnsanların canlarını korumaları, en önemli haklarından biridir. Hatta bu hakkımızı korumamız hususunda Rabbilalemîn bizlere hem emir hem de önemli ruhsatlar vermiştir. Zâlimin karşısında savunmasız bir halde kalmak ne kadar acıdır, değil mi?

Zalimler kıyamete kadar daima var olacaklarına göre, zulme uğramamak için çok çalışıp, hem kendimizi hem de toplumumuzu, koruyabilecek ilmî ve teknolojik seviyeyi yakalamak zorundayız. Yoksa sadece yiğit olmak, çok üstün donanımı olan zalimin, canlı bir hedefi olduğunda neyi ifade eder ki?

154 Hepsinin tadı aynı

Nasreddin Hoca bir gün Akşehir'deki bağından iki sepet üzüm toplamış, eşeğine yüklemiş, evine doğru geliyormuş. Mahallesine gelince çocuklar etrafını sarmışlar.

- "Hoca efendi, şu üzümlerinin tadına bizde bakalım" diyerek üzüm istemişler.

Hoca üzüm sepetinden, büyükçe bir salkımı eline almış. Birer parça kopararak bütün çocuklara dağıtmış. Çocuklar;

- "Ne kadarda az verdin Hoca efendi", diye söylenmeye başlamışlar.

- "Ha birkaç tane, ha bir sepet..." demiş Hoca, "Hepsinin tadı bir!"

Öğüt : Her çocuğa bir salkım üzüm vermek istese, belki sepettekiler yetmeyecek. Bir şey isterken ölçüyü kaçırmayalım.

155 Tambur davasında

Nasreddin Hoca Akşehir'de kadılık yaparken yanına birisi gelmiş:

- “Çarşıdaki filânca adam tamburumu çaldı” diyerek davacı olmuş. Zanlı adam mahkemeye getirilmiş. Kadı efendi zanlıya;

- “Sen bu adamın tamburunu çalmışsın” demiş.

-“Ben onun tamburunu çalmadım. Tambur benim,” demiş adam; “Tanıklarım var.”

Getirilen tanıklar, tamburun sahibinin davalı kişi olduğunu, kaç telli olduğunu ve bazı özelliklerini söylemişler.

Davacı:

- “Bunların şahitliğini kabul etmem, demiş. Biri düğünlerde köçeklik eder, öteki şarkı söyler, üçüncüsü...”

Hoca davacının sözünü kesmiş:

- “Be adam, tambur davasında bunlardan iyi tanık nerede bulunacak!..?” demiş.

Öğüt : O devirdeki hukuk kaidelerine göre bazı meslekteki kişilerin, hilekârların, sahtekârların, yalancılardan vs. şahitliği kabul olunmazdı. Davacı şahitlerin o grupların birinden olduğunu kadı efendiye hatırlatmak istiyor. Ancak dava tambur olunca, Hoca isabetli bir karar veriyor, değil mi? Her olayın kendine özel şartları olabileceğini daima göz önünde tutalım.

156 Miraç merdiveni

Birkaç bilgin papaz, Nasreddin Hoca'nın cevaplayamayacağını sandıkları bir soruyla, karşısına çıkmak istemişler.

- "Hoca efendi" demişler. "Sana bir şey sormak istiyoruz. Peygamberiniz miraç için göğe nasıl çıktı?"

- "Nasıl çıkacak" demiş Hoca. "İsa Aleyhisselâm göğün dördüncü katına çıkarılırken kurulan merdivenden çıktı."

Öğüt : Miraç olayı insanlar için idraki çok zor bir olgudur. İsa Aleyhisselâm'ın göğün dördüncü katına çekilmiş olması da aynı şekilde ve anlaşılması çok zor bir mucizedir. Göğün dördüncü katı acaba kaç milyar ışık yılı uzağımızdadır ! ...

Evrenimizin boyutlarının yetmiş milyar ışık yılı olduğu ifade edilmektedir. Yani saniyede üç yüz bin kilometre hızla giden bildiğimiz ışığın "Sitre-i münteha'ya", evrenin dışına ulaşabilmesi bile yetmiş milyar ışık yılı gerektiriyor. **Halbuki miraçta bu mesafe <yatağı soğumadan döndüğüne göre>** çok kısa bir zamanda alındı. Ancak bu olay sonsuz bir güç-kudret ve ilim sahibi yaratamız için son derecede kolay bir iştir.

Maddenin hakikatini kavramak için zerreye ve zerrenin de zerresine bakmak gerekiyor. Maddenin molekülünün yapısını, sonra o molekülü meydana getirmiş olan atomların yapısını incelediğimizde o

minicik zerrelere içine konulmuş çok büyük gücü, kudreti anlarız. Işık zerrelere ibaret olan elektronların birer yörüngede durmadan döndüklerini görürüz.

Yavaşlamadan, hızlanmadan, sonsuz denecek bir zamandan beri atom çekirdeğinin etrafında belli bir yörüngede dönen bu elektronları kim çeviriyor?

Birileri <kendi kendilerine dönüyorlar> diye anlamsız bir ifade kullanıyorlar. Topacı çevirdiğinizde sonsuza kadar dönüyor mu?

Atomu meydana getiren eksi yüklü, artı yüklü ve yüksüz parçacıkların yapıları ise çok daha hayret verici. Ortalarında yok denecek kadar küçük boyutta dört adet sonsuz enerjili kuant denen nur zerreciği var. Çok uzağından plâzma gibi bir alanla çevrili. Bildiğimiz ışığın hızı saniyede üç yüz bin kilometre iken, ışığı meydana getiren kuant zerreciklerinin hızı ışık hızından milyarlarca kat daha fazladır.

İlâhi nizamı biraz kavramak isteyenler, günümüzün fizik, kimya ve astronomi ilimlerinden faydalanmalıdırlar. Bilimsel dergileri, yayınları ve diğer imkânları kullanalım.

(Örneğin; bir toplu iğnenin başında altmış beş milyar adet demir atomu var. Her bir atomda elli yedi parçacık var. Her bir parçacıkta dört adet kuant var. Atomun çekirdeği, çapı bir metre olan bir küre olsa, en yakın elektronun yörüngesi yüz dokuz bin metre uzağından geçer. Kuant denen nur zerreciklerinin, dış plâzmalarına mesafesi de o kadardır.)

Ancak ilme sarılırsak, 'hiç tereddüdümüz kalmadan' tahkiki bir îmana ulaşırız. "Allah'tan, hakkıyla ancak âlimler korkar" ayet-i kerimesindeki uyarıyı unutmayalım.

157 Sen büyüksen...

Timur Han'ın askerlerinin atları, Akşehirliilerin tarlalarına girip ekinlere zarar veriyorlarmış. Nasreddin Hoca'dan rica etmişler. O da, Timur Han'ın yanına gidip Akşehirliilerin isteklerini iletmış. Bir ara Timur ansızın sinirlenip;

- “Bre Hoca, sen kim oluyorsun da benim gibi dünyayı pençesine almış bir cihangire bunları söylüyorsun!” diye bağırmağa başlamış.

Hoca hiç aldırış etmeden sakın sakın:

- “Ne olacak canım” demiş. “Sen bu dünyada çok büyük, cihangir bir hakansan, bende; içinde hakanların bile yaşadığı küçük bir kasaba olan Akşehir'in imamıyım.”

Öğüt : Dünya makamları sonsuzluk yolculuğundaki insanoğlu için sadece bir imtihan sahasıdır. O meslekte o şartlarda neler yapabiliyoruz.

Değerli şairimiz Cengiz Numanoğlu'nun "Rütbe var, yazılır mezar taşına. Zaman sellerinde aşınır gider. Rütbe var yazılır cennet arşına, sonsuzdan sonsuza taşınır gider" mısraları hayatımızın amacını ne güzel ifade ediyor!

“Siz hangi rütbeye sahip olmak istersiniz?”

158 Çok şükür ...

Nasreddin Hoca iri iri, sapsarı, mis kokulu ayvaları bir sepete güzelce doldurmuş, götürüyormuş.

Yolda bir Akşehirli selâm vermiş ve;

- “Böyle nereye gidiyorsun, Hoca efendi?” diye sormuş.

- “Timur Han'a armağan götürüyorum,” demiş Hoca.

- “İncir götürsen daha iyi edersin,” demiş adam. “Baksana incirler ne kadar olgun ve güzeller, ayvalar belki sert olabilir.”

Hoca ayvaları bahçesine boşaltıp, itina ile incirleri toplayıp sepete yerleştirmiş. Timur Han'ın yanına varıp hediyesini sunmuş.

Meğer Timur Han incirden hiç hoşlanmazmış. Hoca'nın incirleri kasden getirdiğini düşünerek, adamlarına buyruk vermiş.

- “İncirleri teker teker şu adamın kafasına atın.”

İncir yağmuruna tutulan Hoca, kafasına her incir vurduğunda:

- “Oooh, çok şükür” dermiş.

Timur:

- “Bre Hoca” demiş. “Nedir bu? Kafana vuruldukça şükrediyorsun?”

Hoca yine :

- “Çok şükür çok şükür” demiş. “Ya dostumun sözünü dinlemeyip de ayvaları getirseydim! ...”

Öğüt : Anadolu Selçuklu ve Osmanlı kültüründe; <<An beni bir kozla (cevizle), o da çürük çıksın>> diye bir atasözümüz vardır. Çürük

bir cevize bile büyük değer veririz. Hediyeleşmek dinimizin bir tavsiyesidir. Bize verilen hediyelere daima hoşgörüle yaklaşalım.

159 Eşeginin kaç ayağı var !

Nasreddin Hoca, Akşehir Gölü kenarındaki tarlasına doğru giderken, ukalâ bir adam:

- "Hoca Efendi, eşeginin kaç ayağı var?" diye sormuş.

Hoca inmiş, eşeginin bacaklarını birer birer yokladıktan sonra:

- "Dört ayağı var" demiş.

- "Hocam" demişler, "Eşeginin kaç ayağı olduğunu bilmiyor muydun? Neden saydın?"

Hoca gülümsemiş:

- "Biliyordum bilmesine de, dün akşamdan beri bakmamıştım. Belki çalınmıştır diye yeniden saydım."

Öğüt : Böyle 'kaba ve hafif' bir soruyla karşılaşsak kırıcı olmadan biz de ibretli cevaplar verebilmeliyiz. İslâmiyet'te usul, fasıkların getirdiği haberlerin mutlaka incelendikten sonra değerlendirilmesini emreder.

Ayrıca "eşeginin kaç ayağı var" diye soran adam başka bir olumsuzluğa mı işaret ediyordu? Emin olabilmek için Hoca'mız eşeginin ayaklarını gözden geçirmiş oldu.

Hoca'mız bu arada, <hırsızların olmayacak hırsızlıkları yapabildiklerini > de îma ediyor.

160 Karısını öpenin orucu ...

Nasreddin Hocaya sormuşlar:

- “Bir adam karısını öpse orucu bozulur mu?”

Hoca gülümsemiş:

- “Yeni evlenmişlerse bozulur. Aradan iki yıl geçmişse... Bakın onu bilmiyorum. Ama üç yıl geçmişse ... bozulmaz.”

Öğüt : Sevgimizi ilk günkü gibi yaşayabilmek keşke elimizde olsaydı. Yaşadığımız her günümüzü dünya ve ahiret mutluluğumuz için olabildiğince değerlendirelim.

161 Turpu soymuşlar

Muzip bir dostu, bir gün Hoca'ya :

- “Şu avucumun içindekini bil, sana bir kayganalık vereyim” demiş.

- “Biraz ipucu ver” demiş Hoca.

- “İçi sarı, dışı beyaz, yuvarlakça bir şey” demiş adam.

- “Bildim bildim!” demiş Hoca. “Beyaz turpu soymuşlar, içine havuç koymuşlar.”

Öğüt : Kaygana <un, yağ, tuz, peynir ve yumurta> ile yapılan bir yemek.

Nasreddin Hoca ipucu isterken peynir veya diğer biri arasında bir tercih yapabilecekti. Bilmeceyi soran o kadar çok açıkladı ki, “yumurta” diye

cevap vermesi çok çocukça olacaktı.

Eski mutfak kültürümüzden olan kayganayı sever misiniz?

Herhalde hayatında kaygana yememiş kişi yoktur.

Dilimizi Öz Türkçeleştireceğiz diye, **bin yıllık kaygana'yı omlete çevirerek Türkçeleştirmiş** olduk!

1994-95 lerde **İznik'i geziyorduk**. Sadrazam Çandarlı Kara Halil Hayrettin paşanın kabrinin de bulunduğu bir türbeye girdik. Yan yana iki kabir vardı. Mezar taşının üstüne Osmanlıca bir şeyler yazıyordu.

İmam hatip lisesi bitirmişlerimiz dahil hiç birimiz mezar taşlarını okumayı tam beceremedik. İznik surlarının kapısına geldiğimizde bir gurup **Yunanlı turist**, taşlara oyulmuş tarihi yazıları rahatça okuduğunu gördüğümüzde çok üzüldük. Atalarının **iki-üç bin sene evvel** kale duvarlarının taşlarına yazdığı yazıları okuyup anlıyorlardı.

***Bizse dedemizin mezar taşını okuyamayacak kadar zavallı idik.**

*Yunanlıları, Avrupalılar kökleri olarak görüyorlardı. Haksız da değillermiş.#

162 El elin eşeğini...

Bir gün subaşının eşeği kaybolmuş. Kasabalılar da hayvanı aramaya başlamışlar. Nasreddin Hoca'ya
- “Sen de bağlara bakıver” demişler.

Hoca hem arar hem de keyifli keyifli türkü söylemiş. Görenler:

- “Keyfin yerinde Hoca. Bağların arasında ne arıyorsun” demişler.

- “Subaşının eşeği kaybolmuş ta onu arıyorum” demiş.

Birisi sormuş:

- “Neşeli neşeli türkü söyleyerek eşek aranır mı?”

- “Eee,” demiş Hoca. “El elin eşeğini türkü söyleyerek arar.”

Öğüt : “Ateş düştüğü yeri yakar” demiş atalarımız. Subaşının eşeğini kurt yerse başkaları ne kaybeder ki? Ancak Hoca'mız komşuluk vazifesini yaparak eşeği aramakta kusur etmiyor. Unutmayalım, komşunun komşuda daima birtakım hakları vardır.

163 Sarığın çocuklarla oyun oynuyor

Nasreddin Hoca eşeğini koştururken sarığını yere düşürmüştü. Mahallenin çocukları yerden sarığı kapmışlar... Top gibi birbirlerine atarak oynuyor, döndürüp duruyorlarmış.

Hoca, çocukların ellerinden sarığını kolay kolay alamayacağını anlayınca, bırakıp evine gitmiş.

Karısı sormuş:

- “Efendi, sarığın nerede?”

- “Çocukluğu aklına geldi de...” demiş Hoca. “Çocuklarla oyun oynuyor.”

Öğüt : Sarık cansız bir şey. Elbette çocuklarla beraber isteyerek oynayamaz. Nasreddin Hoca'mız sarığının çocukların elinden alabilmek için uğraşsa; çocuklarla beraber “top kapmaca” oynuyor görüntüsünde olacaktı. Azarlayarak ellerinden alsa; Çocukları incitecekti. Hoca sarığının çocuklara bırakarak, bir sarık için onları kırmadan evine döndü.

Başından geçen olayı da kısaca hanımına anlatmış oldu. Bizler de hoşgörülü olalım.

164 Almaya Alışıktır

Nasreddin Hoca, Akşehir'in eşrafı ile beraber piknik yapmak üzere bağlara gitmiş. Büyük ağaçların altında yemeklerini, meyvelerini yemişler.

Akşehir'in zenginliği ve cimriliği ile ünlü Subaşı'sı kalkmış. Bağda dolaşmağa başlamış. Bir yandan ağaçların üzerindeki meyveleri koparıyor, bir yandan da dallara bakıp olgun meyve arayarak yürüyormuş.

Bastığı yerlere pek bakmadığından önündeki bostan kuyusuna düşüvermiş. Kurtarın diye bağırmağa başlamış.

Subaşı'yı bostan kuyusundan çıkarabilmek için kenardaki arkadaşları;

- “Çabuk ver elini boğulacaksın!” diyerek ellerini uzatmışlar. Çırpınmakta olan Subaşı kimsenin elini tutmuyormuş. Hoca koşup gelmiş. Bir eliyle kenardaki sağlam bir yere tutunarak, adama öbür elini uzatmış ve:

- “Al elimi” demiş.

Subaşı hemen Hoca'nın eline sıkı sıkıya

tutunmuş ve bostan kuyusundan çıkarılmış. Diğerleri biraz şaşkınca:

- “ Subaşı neden hiçbirimizin elini tutmadı da senin elini tuttu Hocam.” demişler.

- “ O vermeye değil, almaya alışıktır,” demiş Hoca. “*Siz ver elini* dediniz, bense *al elimi* dedim!”

Öğüt : İnsanlar kendi nefislerini terbiye ederek cimrilik hastalığından kurtulurlar. Çok zengin olmakla cimrilikten kurtulunamaz.

İyi kişileri kendimize örnek alalım.

Gerçi Subaşı, kuyu kenarında telâşa kapılıp, Sağlam bir yere tutunmadan, elini uzatanlardan birinin elini tutsa muhtemelen onların da kuyuya düşmesine sebep olacaktı.

165 Katır ters

Nasreddin Hoca'nın kadılığı sırasında birkaç kişi mahkemeye müracaat edip, komşularından çok çeşitli konularda şikâyette bulunmuşlar. Her konuda da kendilerinin çok haklı, komşularının çok haksız olduğunu iddia ediyorlarmış.

Dava konularından birinin keşfi için araziye gidilmesi gerekmiş. Davacılar Kadı hocamıza binmesi için bir katır getirmişler. Hoca katırın solundaki binek taşına çıkmış. Üzengiye sağ ayağını koyup, sıçrayarak hayvanın üzerine binmiş. Hoca'nın yüzü hayvanın kuyruk tarafına geldiği için, görenler gülüşmüşler.

- “Neden ters bindin?” Hocam demişler.

- “Ben ters binmedim” demiş Hoca. “Bu hayvan

ters!”

Öğüt : Hayvana ilk defa binenler, genellikle yanlış ayağını üzengiye koyarak, ters binme durumuna düşerler.

Burada Hoca'mız, hep kendilerini haklı gören davacılar da düşündürücü bir ders veriyor, değil mi?

166 Altı parmağım olsa

Akşehir'in zenginlerinden biri, şehrin eşrafına ziyafet veriyormuş. Herkesin tabağına özenle kızartılmış birer tavuk konmuş. Yemeye başlamışlar.

Nasreddin Hoca tavuğu eliyle tutup iştahlı iştahlı yerken, sofradaki kibar beylerden biri Hoca'ya lâf atmış;

- “Hocam, neden beş parmakla yiyorsun?”

- “Altı parmağım olmadığı için”, demiş Hoca.

Öğüt : Hani hepimiz, kızarmış bir tavuğu, çatal bıçakla yemekten pekte hoşlanmayız.

Parmaklarımız yağlansa da elimizle tavuk yememizin tadı başka oluyor, değil mi?

Her zaman, *katı kaidelerle kendimizi bağlamaktan* sakıyalım.

167 Bilmeyenler, bilenlerinizden öğrensin

Nasreddin Hoca , şeytanın hilelerini kürsüden sıkça tekrarlayarak anlatırmış. Cemaatte uygulamasını göremeyince, bir gün vaazına başlamadan önce cemaatine şöyle demiş;

- “Ey cemaat, size şeytanın hilelerini bugün de tekraren anlatmak istiyorum. Neler söyleyeceğimi biraz biliyor musunuz?”

- “Hiç bilmiyoruz.” demişler.

- “Siz hiçbir şey bilmeyince ben size ne söyleyebilirim” demiş. Başka bir konuya geçmiş.

Ertesi hafta kürsüye çıktığında yine aynı soruyu sormuş;

- “Biliyoruz” demişler.

- “Siz bildiğinize göre benim size anlatmama gerek yok,” demiş ve yine başka bir konuya geçmiş.

Hoca, bir hafta sonra kürsüden yine aynı soruyu tekrarlamış.

Cemaat kurnazlık ederek; bir kısmı “biliyoruz”, diğerleri “bilmiyoruz” demişler.

- “Öyleyse, bilmeyenleriniz, bilenlerinizden öğrensinler!” demiş ve yine başka bir konuya geçmiş.

Öğüt : Şeytan, insanın dünya hayatındaki imtihanını kaybettirmek için durmadan çalışıyor.

İnsanların apaçık düşmanı olan şeytanı tanıyamayanların imtihanı kazanma şansları çok çok az.

Bu imtihandan geçer not alabilenler cennetlere konulacak. Alamayanlar cehennemden geçecekler.

Akıllı insan böylesine önemli bir konuya ilgisiz kalabilir mi?

168 Azrail A.S. gelirse;

Nasreddin Hoca'nın hanımı, diğer kadınlara bakarak, onlar gibi sürüp sürüştürmeye, kaşına rastık, yüzüne allık sürmeye başlamış. Hoca aşırıya giden karısını ikaz etmiş. Bakmış Hanımı söz dinlemek istemiyor.

Bir gün Hanımına;

- "Karıcığım, artık her gün sür sürüştür, güzelce süslen. Yeni elbiselerini giy, yanımda öylece bulun."

Hanımı hiç beklemediği bu söz karşısında;

- "Aman efendi" demiş, "nasıl oldu da böyle fikir değiştirdin!"

- "Sorma Karıcığım" demiş Hoca. "Bu günlerde kendimi hiç iyi hissetmiyorum. Ne olur ne olmaz, sen yanımda süslü püslü bulun ki, Azrail A.S. Gelirse, benim yerime belki seni beğenir alır giderde, beni bırakır!"

Öğüt : Nasreddin Hoca, kendisini iyi dinlemeyen hanımını, Azrail A S ile korkutmaktadır.

Bizlere müsaade edilen hususlarda aşırıya kaçmamız hoş görülmemiştir. İfrat ve tefrit kötülenmiştir. Orta yolu bulmamız öğütleniyor.

169 Gün görmedik yer...

Hoca Konya'ya gidip dönmüş. Karısıyla konuşurken söz arasında;

- "Oralarda akça pakça karılar da çok." deyivermiş.

Karısı alınmış;

- "Onlar benim gibi sabahtan akşama kadar güneşin altında çalışıp durmuyorlar ki."

Hoca kendini tutamamış.

- "Karıcığım, darılma ama ben senin gün yüzü görmedik yerlerini de bilirim!" demiş.

Öğüt : Bazı insanlar çok alıngan olurlar. Hani "yağmur yağacak" dence "bana ördek mi dedin" diye alınırlar.

Duyarsız olmak iyi değildir. Ancak fazla alıngan olmak ta çok sıkıcı olabilir.

170 İçinde olmayın da...

Nasreddin Hoca'ya sormuşlar;

- "Cenazede tabutun önünden mi yürümeli, arkasından mı?"

Hoca:

- "İçinde olmayın da," demiş. "Önünden de gitmeniz olur, ardından da."

Öğüt : Tabutun içindeki, biz de olabilirdik. Hesaba çekilmek üzere götürülen biz değilsek, isteğimiz yerden yürüeyebiliriz. Şimdilik hava hoş! ...

171 Peşin parayı görünce nasıl da gülersin

Adamın biri, bir arkadaşına epeyce borçlanmış. İşlerini bir türlü düzeltemediğinden borcunu da ödeyemiyormuş. Alacaklı bir gün kendisini sıkıştırarak parasını istemiş. Borçlu sakın sakın anlatmaya başlamış;

- “Şu yolun kenarına çalı çırpı diktim... Koyunlar buradan geçerlerken tüyleri çalılara takılacak. Çalıdaki tüyleri toplayacağım. Hanımım da eğirip iplik yapacak, ipliklerle kazak örecektir, pazarda satacak. Ben de sana olan borcumu böylece ödeyeceğim! ...”

Alacaklı sinirinden acı acı gülmeye başlar. Neredeyse borçluya saldırarak.

Konuşmaları işiten Nasreddin Hoca:

- “Seni köftehor seni” demiş. “Peşin parayı görünce nasıl da gülersin.”

Öğüt : Borç olarak aldığımız paraları ilk fırsatta ödemeliyiz. Ancak bazen öyle çok problemler birbirini kovalayabilir ki, bütün gayretlerimize rağmen, fıkradaki borçlunun umutsuzluğu gibi hallerde düşebiliriz. İslâmiyet’te zarurete düşmüş olan bir mümini kurtarmak için bağışlamak tavsiye edilmektedir. Fıkra Nasreddin Hoca'nın ortalığı yatıştıracak bir üslûp kullandığı açıkça görülmektedir.

172 Arapça değil mi ...

Akşehirli bir adam, Arabistan'da iki yıla yakın kalmış. Haccını da yapmış, döndüğünde komşuları ziyaretine gidip, merak ettikleri şeyleri soruyorlarmış. Adam bilgiçlik taslayıp, öğrendiği kem küm Arapça ile kendisini çok aşan konulara, tercümelere ve tefsirlere girmeye kalkışmış.

Bir gün Nasreddin Hoca'yla cemaatten birkaç kişi adamı ziyarete gitmişler. Adam hızını alamayıp, yanlışmanlı hadisleri söyleyip tercüme ediyormuş. Hoca'nın ses çıkarmadığını gören cemaat, adamın kısa zamanda Arapça'yı öğrendiğini sanmışlar.

Cemaatten birisi:

- "Hocam, arkadaşımız ne güzel Arapça öğrenmiş. Gitsek biz de öğrenebilir miyiz, Arapça kolay mıdır?" dediklerinde;

- "Arapça değil mi uydur uydur söyle," demiş Hoca.

Öğüt : "Kişi noksanını bilmek gibi irfan olamaz!" demiş atalarımız. Adam Hoca'nın ses çıkarmaması karşısında, tereciye tere satmağa kalkanın haline düştü. Uzmanı olmadığımız konularda ihtiyatlı olmalıyız.

173 Üzülmede haksız mıyım ?

Nasreddin Hoca'nın salih bir kadın olan hanımı ölmüş. Defnetmişler. Hayat devam ediyor, herkes işinde, gücünde. Bir ay sonra Hoca'nın eşiği de ölmüş. Hoca bayağı sıkılmış, mahzun olmuş. Bir gün çok düşünceli olduğunu gören arkadaşları;

- “Hocam kaç gündür seni üzüntülü görüyoruz, nedendir?” demişler.

- “Eşüğimin öldüğüne üzülüyorum,” demiş

- “Hocam, hanımın öldüğünde bile bu kadar üzülmemiştin!” demişler.

- “Hanımın öldüğünde daha cenaze akşamından eş-dost hepiniz bana, <Hocam üzülme, ondan daha iyisini bulur seni evlendiririz> diyordunuz. Eşüğim öleli bir ay oldu. Hiç biriniz çıkıp da, <Hocam üzülme sana daha iyi bir eşek alırsız>” demediniz.

Öğüt : Dünya hayatı her insanın kendi imtihan sahasıdır. İmtihani kazanarak ahirete göçtüğünü sandığımız cennet yolcusu, salih-salihane kişiler için pekte üzülmeyiz.

Dünya hayatımızın devamı için kullandığımız araçlardan, o günlerin otomobili olan eşüğün eksikliği Hoca'nın hareketini kısıtlamaktadır.

Fıkırda , herkesin, <kesesine dokunmayan konularda daha cömert> olduğu da belirtiliyor.

174 Nesini kaçırdı

Nasreddin Hoca'nın mahallesinde, dinsiz-imansız bir adam varmış. Bir gün çayhanede cemaatten biri, O Adamın, aklını kaçırdığını anlatmağa başlamış. Hoca derin derin düşündükten sonra;

- “ O Adamın aklı yoktu ki!... Acaba nesini kaçırdı!...” demiş.

Öğüt : İslâmiyet'e göre ancak akıl sahipleri dindar olabilirler. Aklı olmayanlar mükellef değildirler. Şeytani hayat yaşayan dinsiz-imansız bir adamın akıl namına kaybedecek nesi olabilir ki ?

175 Bağ evimizde kamp yapalım mı?

Yaz günlerinden bir gün, Hoca'yla dostları, Akşehir'in biraz uzağındaki bağlarına gidip birkaç gün oralarda beraberce kalmayı konuşuyorlarmış. Oralarda geçirecekleri güzel günleri düşleyip, bol keseden atıyorlarmış.

- “Püryan edilecek kuzu benden.”

- “Patlıcan dolması benim üzerime.”

- “Baklava benden.”

- “Börek benim üzerime.”

Sıra Hoca'ya gelince, bütün gözler onun üzerine çevrilmiş.

- “Bu ziyafetin sofrası duaları da benim üzerime,” demiş Hoca.

Öğüt : Sizce Nasreddin Hoca'nın katkısı diğerlerinden az mı? "**İkram edene teşekkür, Rabbimize şükür**" etmeyi hiç bir işimizde unutmayalım.

176 İğneye ipliği takınca...

Hoca kızını gelin etmiş. Düğünden sonra damat tarafı gelini ata bindirip götürmekteymiş. Epeyce ilerlediklerinde Hoca arkalarından koşmaya başlamış. Yaklaşınca seslenmiş.

- "Durun, kızıma çok önemli bir diyeceğim var!"

Durup beklemişler. Hoca yanına yaklaşınca kızının kulağına;

- "Kızım, dikiş dikerken iğneye geçirdiğin ipliğin ucunu düğümlemeyi sakın unutma! Sonra iplik çıkar, iğne elinde kalıverir!" demiş.

Öğüt : Yaptığımız en küçük bir işin bile gerektirdiği tedbirleri zamanında almazsak, ortaya hiç istemediğimiz olumsuzluklar çıkabilir.

Mutfağında, tavada kızartma yapmakta olan bir hanımefendi, tavanın sapını sıkı kavramaz gevşek tutar tava da düşer veya elinde ters dönerse nasıl olumsuzluklarla karşılaşabileceğini bir düşünelim.

Nasreddin Hoca "**Kızım gittiğin aile ile sağlam bir şekilde kaynaş**" öğüdünü, "ipliğin ucunu düğümlemeyi sakın unutma diyerek" unutulmamacak bir şekilde *<bizlere bile >* tembihlemiş oluyor.

177 Çektirdim, kurtuldum

Adamın biri Nasreddin Hoca'ya gelip;

- "Gözüm çok ağarıyor Hocam. Bana bir nefes ediver," demiş.

- "Geçenlerde benim de dişim çok ağırdı. Dişçiye gittim. Çektirdim kurtuldum. Sen de gözcüye git. Çektir, kurtul!"

Öğüt : Gereksinim duyduğumuz çareleri, mutlaka uzmanından aramalıyız. Hocamız çarenin yanlış yerde arandığında, insanı gözünden bile edebileceğini, çok çarpıcı bir şekilde belirtiyor.

178 Madem hepsi var...

Hoca hâli vakti yerinde, namazdan oruçtan habersiz Akşehirli bir bakkala girip sormuş;

- "Sende un var mı ?"

- "Var" demiş bakkal.

- "Yağ var mı?"

- "Var" demiş yine.

- "Bal var mı?"

Bakkal yine, "var" deyince;

- "Be adam, mâdem hepsi var, ne diye helva yapıp yemezsin!" demiş Hoca

Öğüt : İnsanlar varlıklarının değerini ancak onları kaybedince hüznle fark ederler. Bize bahşedilen hayat nimetleri ile ne kadar güzel şeyler yapabileceğimizi ihtiyarlayınca idrak ederiz. Değerli şairimiz Cengiz Numanoğlu bir şiirinde **"...Köşelerde miskin miskin beklerken, Ne fırsatlar kaçmış...Farkında mısın? "** diye sormaktadır. Aman fırsatları kaçırmayalım.

179 Ye kürküm ye !

Nasreddin Hoca'yı bir şölene, ziyafete çağır-
mışlar. Hoca günlük kıyafeti ile gitmiş. Kendisiyle
pek ilgilenen olmamış. Hemen evine gidip, en yeni
ve gösterişli elbiselerini, üzerine de kürkünü giymiş.
Davet edildiği ziyafet konağına tekrar gelmiş. Daha
kendisini kapıda görür görmez, büyük bir hürmet
göstermişler. Yukarıya çıkarıp salonda baş köşeye
oturtmuşlar. En iyi yemekleri evvelâ ona ikram et-
mişler.

Hoca her ikram edilen şey önüne konduğunda,
kürkünü yakasından özenle tutup, “ye kürküm ye”
diyormuş.

- “Hocam, bu nasıl iş, hiç kürk yemek yer mi?”
dediklerinde;

- “Ne yapalım, davet sahibi bunları kürküme
ikram ediyor. Sonradan kürkümle aramda bir sorun
çıkmasın diye ben de kürkümü uyarıyorum,” demiş.

Öğüt : “Görünüşe aldanmamalı” diye bir ata-
sözümüz var. Ancak insanoğlu toplumsal bir varlık.
Gidilecek yere uygun elbiseler giymekte gerekmek-
tedir.

İlk intibâ görünüşle belirirse de, esas olan
ambalâjın içindeki şeyin değeridir. Taş parçasına
mükemmel bir ambalâj yapmak, taşın değerini
arttıramayacağı gibi, altın veya pırlantaya basit bir
ambalâj yapmak ta onun değerini düşüremez. Eski-
ler, “zarfa değil, mazrûfa bak” derlerdi.

180 Sen de nişadır sür !

Nasreddin Hoca'nın eşeğinin arkasında, kuyruğunun altında yara çıkmış. Yarası acıyan hayvan yürümekte zorlanıyormuş. Tecrübeli bir adam, Hoca'ya eşeğin yarasının üzerine hafifçe nişadır sürmesinin iyi geleceğini söylemiş.

Hoca çarşıya vardığında, biraz nişadır satın almış. Eşeğine binmiş evine dönerken, eşeğinin yarasına nişadirdan biraz sürmüş. Canı yanan hayvan hızlı hızlı yürümeye başlamış.

Hoca yolda bir hemşerisine rastlamış. Adam, yürümekte zorlanıyor eşeğinin arkasından yayan yürümeye çalışıyor, eşeğiye boş gidiyormuş.

Hoca adama;

- "Neden eşeğine binmiyorsun ?" demiş.

- "Sorma Hocam", demiş adam. "Basur derdim azıttı. Ne hayvana binebiliyorum, ne de doğru dürüst yürüyebiliyorum. Bir çare bulmalıyım."

- "Benim eşeğim de zor yürüyordu," demiş Hoca. "Arkasına nişadır sürdüm. Yürüyüşü düzeldi. İstersen sana da vereyim. Arkana nişadır sür, bak nasıl hızlanacaksın."

Öğüt : Sağlığımızın kıymetini bilip daima şükredelim. Çareleri de doğru adreslerde arayalım.

181 Topu topu iki soğan...

Nasreddin Hoca, bahçesine ektiği sebzeler için, fukaraların hakkını, yâni zekâtlık kısımları evvelinden ayırmış. Mahsuller yetiştiğinde o bölümlerde yetişenleri hasat eder, yoksullara dağıtmış.

Bir gün bahçesine bakmağa gittiğinde, zekâtlık bölümdeki yeni yeşillenen soğanlardan, eğilip iki tane çekmiş. Toprağını silkelemek üzereyken, yakınlarına bir yıldırım düşmüş, müthiş bir gök gürültüsü duyulmuş. Hoca elindeki soğanları tekrar bahçeye dikerek;

- “Şükürler olsun Ya Rabbi. İki soğan için neredeyse cezalı duruma düşecektim. Sen benim aklımı başıma getirdin,” demiş.

Öğüt: Ameller niyetlere göredir. Nasreddin Hoca'mız fukaraların hakkını baştan ayırdığına göre artık o mahsuller sadece emaneten kendisininindir. Hoca'nın zekât niyetini melekler ilgili deftere hemen kaydetmişlerdi. Ayeti kerime ile “ahitlerinizde durunuz” diye ikaz edilmekteyiz. Hem Müslümanların en önemli vasıflarından biri emaneti korumaları, emîn olmaları değil mi?

182 Komşular

Hoca'ya ;

- “Yüz yaşındaki adamın, yirmi yaşındaki hanımından çocuğu olur mu?” diye sormuşlar.

- “Yirmi beş - otuz yaşlarında komşuları varsa olur,” demiş.

Öğüt : < Dere yatağına ev yapma, sel alır. Dağın tepesine harman yapma yel alır. İhtiyarlayınca çok genç birini alma, el alır.> diye bir atasözümüz var. Fıtrata uygun hareket edilmelidir.

183 Giysilerin ne yandaysa...

Birisi Akşehir Gölü'ne girip boy abdesti alacakmış. Nasreddin Hoca'ya sormuş;

- “Abdest alırken ne yana döneyim? Kibleye mi?”

- “Elbiselerin ne yandaysa o yana dön,” demiş Hoca. “Yoksa hepsini çaldırır, çırılçıplak kalırsın!”

Öğüt: Kişinin işlerini önem sırasına göre yapması gerekir. Farz dururken, müstehaplarla, küçük ayrıntılarla, uğraşmanın yanlış olduğu gibi.

Tedbirde kusur etmek daima zararlara sebep olabilir.

184 Minarenin şerefesine hamam...

Cemaatten biri, yatsı ezanını okumak için minareye çıkmış. Kısık sesiyle, ezanı okumaya başlamış. Sesini, ancak minarenin dibindekiler duyabiliyorlarmış. Adam ezanı bitirip, aşağıya indiğinde, Nasreddin Hoca adama:

- “Senin okuduğun ezanı burada biz zorla duyduk. Sesinin zayıf olduğunu bilmiyor muydun?” demiş.

- “Hocam, dün hamama gitmiştim. Kimsecikler yoktu. Orada bir ezan okudum ki gümbür gümbür sesim çıkıyordu,” demiş adam.

- “Bir hayır sahibi çıkıp ta minarenin şerefesine hamam yaptırana kadar, Sen bir daha minarede ezan okuma,” demiş Hoca.

Öğüt : O zamanlar şimdiki gibi mikrofon ve amplifikatörler icat edilmemiş. Gür sesli olan, usul ve makam bilenler ezan okumaya çıkıyorlar.

Hamamın yapısı dolayısıyla, orada ses ekolu ve gür çıkıyor. “Her taş yerinde ağır” demiş atalarımız.

185 Kuşa benzemiş

Kasabanın Subaşı'sı Bir leylek vurmuş. Leyleği

tahnî etmek, yâni içini boşaltıp, kurutup, tekrar doldurarak rafına koymak istemiş. İçini boşalttığı leyleğin ayakta dengede durmasını sağlamaya uğraşmış. Gagası ağır geldiğinden boynunu dik tutturamıyor, ayağı çok uzun olduğundan ayakları üstünde durduramıyormuş. Çare düşünmüş;

“Leyleğin gagası ne kadar da uzun” deyip gagasını keserek tavuk gagasına benzetmiş.

“Bacakları da çok uzunmuş” diyerek onları da kesip kısaltmış. Tahnî işini tamamlayıp makam odasına getirip koymuş.

Nasreddin Hoca bir ara Subaşı'yı ziyarete gitmiş. Subaşı arkasındaki rafta duran tahnî edilmiş leyleği göstererek;

- “Bu nedir Hoca” dediğinde;

- “Sizin o marifetli ellerinizde leylek bile kuşa benzemiş”, demiş.

Öğüt: Hani bazı beceriksiz adamlar vardır. Ellerine güzelim malzemeleri alırlar, bir şeyler yapmağa çalışırlar. Her seferinde malzemenin şurasını keserler, burasını törpülerler, orasını kazırlar. Birde bakarlar ki o kocaman malzeme artık işe yarayamayacak boyutta kalmıştır. “Kocaman parçayı kuş kadar etmiştir.”

Yaratıklarda hata aramak, kişinin kendi bilgisizliği ve cahilliğindedir. İnsanlar bilgilendikçe yaratıklardaki mükemmel dizaynı fark edip hayran kalmaktadırlar. Onları yaratan âlimdir ve her türlü yaratmayı hakkiyle bilendir.

Fıtrattan habersiz Subaşının makamı ona saygınlık kazandırabilmiş mi dersiniz?

186 Allah'ın rahmeti

Hoca bir gün şakır şakır yağın yağmurdan korunmak için cübbesinin eteklerini toplamış, koşa koşa evine gidiyormuş.

Komşusu pencereden;

- "Ne diye koşuyorsun Hocam, Allah'ın rahmetinden kaçılır mı?" diye seslenmiş.

- "Kaçmıyorum" demiş Hoca. "Allah'ın rahmetini çiğnememek için koşuyorum!"

Öğüt : Komşusu <Rahmet> kelimesini dar anlamda kullanmış. Yağmur altında ıslanmakta olan Nasreddin Hoca bir an evvel evine girmek zorunda olduğundan sözü kısa kesmiş. <Rahmet> Rahmân sıfatı ile Rabbil âlemin'in bizlere verdiği nimetlerin tümünü ifade eder. Nimetleri ancak gereği kadar kullanırsak, tüketirsek bize yararlı olur.

Meselâ suyu ihtiyacımız kadar içeriz. Bir kova suyu içmemizin ne anlamı olabilir.

Soru yanlış da değil. Siz olsanız nasıl bir cevap verirdiniz? Bu kitabı okuduğunuza göre artık siz de <Nasreddin Hoca'nın torunu olduğunuzu> bir gösterin bakalım.

187 Timurlenk gibi dayı...

Akşehirlinin biri iyice yaşlanan, iş göremez hâle gelen eşeğini dağa götürüp serbest bırakmış. Kendine yeni bir eşek almış.

Birkaç gün sonra Timur Han avlanmağa gitmiş. Orada dağa bırakılmış olan eşeği görmüş. Aklına bir hinlik gelmiş;

- "Bana bu eşeğin sahibini bulup getirin. Eşeği de yanınıza alın, otağıma götürün," demiş.

Eşeğin sahibini bulup Timur Han'ın huzuruna getirmişler. Timur Han buyruk vermiş;

- "Her gün buraya geleceksin. Eşeğin yemini, arpasını getireceksin. Tımarını yapacaksın. Çarşının içinden beraberce geçip, oradaki çeşmeden suyunu içireceksin. Hayvan yürümekte zorlanırsa yardım edeceksin, sırtına alacaksın. Yoksa kellen gider".

Adam buyruğu yerine getirirken, Akşehir'in maskarası haline gelmiş. Bazen eşeği sırtına almak zorunda kalıyor, kan ter içinde uğraşıyormuş.

Çarşıdan birisi; - "Şu ehli keyif eşeğe de bak, suya yayan bile gitmiyor. Bense yıllardır bir eşek alamadım." diye seslenmiş.

Olayı gören Nasreddin Hoca dayanamamış;

- "O herhangi bir eşek değil. Timur Han gibi dayısı var! Canı istediğinde istediği adama da biner," demiş.

Öğüt : <Bülbülün çektiği dili belâsı> diye bir söz var. Lâf atan adamın sözü Timur Han'ın kulağına gitse, o ehli keyif eşek belki kendisine de binecek. Lüzumsuz gevezelik edenleri uyaracak bir Nasreddin Hoca her zaman bulunamayabilir.

188 Hırsız asla benden kaçıp kurtulamaz ! ...

Nasreddin Hoca'nın evine hırsız girmiş. Bir şeyler çalmış, evden çıkmış kaçarken birisi fark edip içeriye seslenmiş;

- “Evinize giren hırsız şu tarafa doğru kaçıyor. Koşun yakalayalım.”

Hoca pabuçlarını giymiş, dışarıya çıkmış, hızla mezarlığa doğru koşmağa başlamış. Arkasından seslenmişler:

- “Hocam yanlış tarafa koşuyorsun. Hırsız o tarafa değil, şu tarafa doğru kaçıyor!”

- “O tarafa doğru peşinden kovalasam belki yetişemem. Mezarlığa gidip önünü keseceğim. Onu orada mutlaka yakalarım,” demiş.

Öğüt : Bu Dünya'daki insanların hiçbir şekilde kaçıp kurtulamayacakları zamanları, durakları var.

*İlk durak mezarlık. Yâni **kabir** hayatımız.

*İkincisi **Arasat** meydanında tüm insanların toplanması.

*Üçüncüsü **İlâhi mahkeme**.

*Dördüncüsü mahkemenin hükmünün uygulanacağı yerler ki, Ceza yerleri **cehennemler**, mükâfat yerleri ebedi **Cennetler**.

**İlâhi mahkemede zerre miktarı bir şey gizli kalamayacak. Kişinin kendi uzuvları bile, kendisi lehinde ve aleyhinde şahitlik edecek ve hak sahibine hakkı mutlaka verilecek. Nasreddin Hoca doğru yöne koşuyormuş değil mi?

189 Zındığın kırk sorusu

Gereksiz sorular sorup, gereksiz tartışmalar çıkaran bir zındık Akşehir'e gelmiş.

- “Bu Şehrin en büyük âlimi ile görüşmek istiyorum” demiş.

Nasreddin Hoca'nın yanına götürmüşler.

- “Efendi, size kırk soru soracağım. Bunların hepsine birden tek cevap vereceksiniz,” demiş Adam.

Hoca aldırışsızca:

- “Sor bakalım,” demiş.

Adam kırk soruyu birbiri ardınca sıralamış. O'nu can kulağıyla dinleyen Hoca, soruların sonu gelince cevabını vermiş:

- “ Bilmem.”

Öğüt: Nasreddin Hoca'mız kırk soruya tek kelime ile cevap isteyen adama <bilmem> kelimesi ile mantıklı ve kesin bir cevap veriyor. Çok gereksiz konuşmaların önünü, bazen <bilmem> deyip almak gerekir. Her art niyetli, abuk sabuk soruya mutlaka cevap vermek zorunda değiliz ki ?

190 Hanımından korkmayanlar ayağa kalksın...

Nasreddin Hoca vaazında “annelerin evlâtları ve kadınların kocaları üzerindeki haklarından” bahse-deceğini söylemiş.

- “Ey cemaat, içinizde karısından korkmayanlar ayağa kalksın” demiş. Herkes ayağa kalkmış. Hoca şaşkın şaşkın bakınırken, cemaatten biri:

- “Hoca efendi, yalnız sen ayağa kalkmadın. Demek, karısından korkan tek kişi sensin!” demiş.

-“Çok haklısın”, demiş Hoca. "Allah, salih kadınların kocalarına öyle mesuliyetler yüklemiş ki!, o sorumluluklarım aklıma gelince yerimden kımıldayamıyorum."

Öğüt : Ebedi hayatın imtihanı için bu Dünya-dayız. Kadın, erkek her insan, hayatının her safhası için imtihan sorularına cevap verecek. "Cennet anelerinizin ayakları altındadır" diye uyarılmaktayız. Salih bir kadın nasıl ki kocasının kendi üzerindeki haklarına son derece dikkat ediyorsa, her erkek de salih karısının haklarına öylece dikkat etmelidir. Bu, erkeklerin cennet imtihanını kazanması için yüksek puanlı bir sınav sorusudur. Kalkanlar *bu zor soruya doğru cevap verdiklerinden* nasıl o kadar emin olabildiler, dersiniz?

191 Belânın Dışısı

Timur Han, Akşehir'e bir erkek fil getirmiş. Bahçe ve tarlalarda serbestçe gezen fil, ekinlere çok fazla zarar veriyormuş. Timur Han'dan korkarak kimsenin dokunmaya cesaret edemediği bu fil Akşehirililerin başına belâ kesilmiş. Akşehirililer toplanıp Nasreddin Hoca'ya gitmişler.

- “Hoca efendi, biz gidip Timur Han'a derdimizi anlatmaktan korkuyoruz. Ne olur, ne olmaz, yanlış bir şey söyleriz de başımıza iş açarız. Yarın sabah, bizimle beraber gel, sözcümüz ol, derdimizi anlatalım” demişler.

Ertesi gün on-on beş kişi buluşmuşlar. Hoca önde, diğerleri arkasında yola koyulmuşlar. Kimse-den çıt çıkmıyormuş. Nasreddin Hoca, Timur Han'a söyleyeceklerini büyük bir dikkatle kafasında tasarlıyormuş. Timur Han'ın otağına yaklaştığında, Nasreddin Hoca, peşinden gelenlere son talimatını vermek için arkasına bakmış ki; hiç kimse yok. Meğer, hepsi korkudan birer ikişer savuşmuşlar.

O sırada çadırının önüne çıkan Timur Han, Hoca'yı görerek yanına çağırılmış. Biraz hoşbeşten sonra Hoca'ya sebep-i ziyaretini sormuş.

- “Hünkâr'ım, Akşehirililer getirdiğiniz fili çok sevdiler. Hayvanın tek başına sıkıldığını görüyorlar. Bir de dışısını getirmenizi rica etmek için beni gönderdiler,” demiş Hoca.

Timur Han bu sözlerden hoşlanmış;

- “Akşehirililere selâm söyle. İsteklerini yerine

getireceğim,” demiş.

Hoca Akşehir de, heyecanla kendisini beklemekte olanlarla karşılaşınca;

- “Timur Han'ın size selâmlarını ve müjdelerini getirdim. Belânın dışısı de geliyor,” demiş.

Öğüt : Sizce, <kendileri için, zor bir görevi yapmak üzere> rica ile yola koyulana yalnız bırakmak, cezasız kalmalı mıydı?

192 Kazlarınız tek ayaklı...

Nasreddin Hoca, Timur Han'ı ziyarete gitmiş. Timur Han Akşehirliilerin yanlış işler yapmakta olduklarını anlatıyormuş. O sırada pencerenin kenarında olan Hoca, dışarıya doğru bir bakmış ki güneşlenmekte olan kazlar tek ayakları üzerinde duruyorlar.

Timur Han'a dönüp;

- “Hayret, buradaki bütün kazlar tek ayaklı” deyivermiş.

Timur Han, kazlara doğru, bastonunu hızla fırlatmış. Kaçışmağa başlayan hayvanlar iki ayağını da kullanınca, Nasreddin Hoca sözü yapıştırmış:

- “Timur Han'ın değneğini yeseydin, sen de dört ayaklı olurdu” demiş.

Öğüt : Korku ve telâş insana yanlış işler yaptırabilir. Emriniz altındakilerin doğru şeyler yapabilmesini istiyorsanız, onlara güven ve zaman tanımalısınız.

193 İyi görmek için

Nasreddin Hoca bir gece telâşla karısını uyan-dırmış:

- “Aman hanım, çabucak şu gözlüklerimi ver de uykum açılmadan gözüme takıp uyuyayım.”

- “A Efendi” demiş karısı. “Uykuda gözlükleri ne yapacaksın?”

- “Güzel güzel rüyalar görüyordum. Kimi yerlerini seçemedim. Rüyama geri dönebilirim, gözlüklerimle bir güzel seyredeceğim.”

Öğüt : Rüya olayı insan oğlunun çözmeye çok çalıştığı bir konudur. En kısa zaman diliminde bazen yıllar öncesine, bazen çok uzaklara gidilebilmektedir. Uyanana kadar rüyalarımız sanki hakiki yaşamdan farksız olabilmektedirler. Rüyaların görülebilmesi için paraya da, araç gereçlere de ihtiyacımız yoktur. Gözlük sadece işin esprisi.

194 Fincancı katırları

Nasreddin Hoca kabir hayatını uzun uzun anlatmağa çalışmış. Mevta kabre konulduğunda, sorgu melekleri gelirler; “-Rabbin kim? -Dinin nedir? -Peygamberin kimdir? -Kitabın nedir? Ömrünü nerede ve nasıl harcadın?...” diye sorarlar. Burada ameli iyi olmayanlar bu sorulara bilse de cevap veremezler. O zaman kıyamete kadar, hesap gününe kadar kendilerine kabirlerinde de azap edilir. Kabirler bizler için ya cennet bahçelerinden bir bahçe, ya da cehennem çukurlarından bir çukurdur, diye anlatıyormuş.

Cemaatten gözü pek, akli az biri kendi kendine bir karar vermiş. “Gidip kazılmış bir kabrin içine akşamleyin girip yatayım. Ölü gibi dururum. Bakalım soru melekleri gelipte bunları soracak mı ?”

Yol kenarına yakın, kazılmış bir mezara girip yatmış. Ancak gece sabaha doğru bir gürültü, zil sesleri vs duyunca korkup ayağa kalkmış. Pazara erkenden yetişmek için yola koyulan fincancıların katırları ürkmüş ve koşuşmaya başlamışlar. Taşdıkları fincanlar, tabaklar, vazolar da tuzla buz olmuş.

Katırcılar adamı yakalamış;

- “Kimsin, ne işin var burada? !”

Adam şaşkın şaşkın kekeleyerek;

- “Gece burada mezarda yattım. Münkir ve Nekir melekleri mezarda ne soracak ve ne yapacaklar diye merak ettim de...” demiş adam.

Katırcılar adamı bir güzel döverken;

- “İşte bunu sorup böyle de döveceklerdi!” demiş

ve bayılıta kadar da dövüp bırakıp gitmişler.

Evine dönerken, yolda o halde kendisini gören Nasreddin Hoca merakla adama sormuş;

- “Be adam! bu halin ne?”

- “Sorma Hocam,” demiş adam. “Kabirde Münkir-Nekir neler soruyor ve sonra ne yapıyorlar diye merak ettim de bu gece mezarlıkta yatmışım”

- “Peki neler duydun, neler gördün, Münkir - Nekir seni sorguladı mı? Sonra ne yaptılar?” demiş Hoca.

- “Fincancı katırlarını ürkütmeseydim, hiç bir şey yoktu” demiş adam.

Öğüt : Anlatılanları, derslerimizi iyi dinleyip öğrenmez sek, fincancı katırlarını ürkütenin hâli bazen bizim de başımıza gelebilir.

195 Ya kokusunu ne yapacaksın

Hoca'nın yanında seslice yellenen biri, kabahatini örtbas edebilmek için ayağını tahtaya sürtmeye başlamış. Hoca gülümsemiş;

- “Haydi sesini uydurdun diyelim. Ya kokusunu ne yapacaksın?”

Öğüt : Edepli olmaya özen göstermek kişinin saygınlığını artırır.

196 Ramazanın 49'u

Kameri takvime göre ramazan hilâli görününce oruca başlanır. Şevval ayı hilâli görününce bayram yapılır.

Eskiden ayın ne zaman nerede görünebileceği daha evvelinden, günümüzdeki gibi astronomik hesaplarla tam olarak bilinemezdi. Oruca başlamak için ve bayram yapmak için güvenilir kişiler ramazan ayı hilâlini gözetlerlerdi. Bulutlu havalarda bu gözlemleri yapmak bazen imkânsızlaşır. Şevval hilâlini gözetlemek mümkün olmadığında bayram yapmak için ramazan ayı 30 gün kabul edilirdi.

Nasreddin Hoca, gerektiğinde günleri şaşırma için çömleğe her gün bir taş atarmış. Cemaatten muzip biri, bunu fark ederek gizlice çömleğe taş doldurmuş. Havanın bulutlu olduğu bir günde Hoca'ya; - “ Hocam bu gün ramazanın kaçını oldu?” diye sormuş.

Hoca gidip çömlekteki taşları saymış. 149 çıkmış. Muzipliği fark edip geriye dönmüş:

- “ Bugün ramazanın 49'u”, demiş.

Muzip adam:

- “ Aman Hocam, hiç ramazanın 49'u olur mu?” dediğinde;

- “ Sen 49'una şükret, çömlek hesabına bakılırsa, bugün ramazanın 149'u !” demiş.

Öğüt : Yâ sîn suresinin 39 uncu ayetinde zamanımızı bilebilmemiz için ayın görüntüsünün değiştirildiği belirtiliyor. Eski Romalılar ay takvimini kullanırlarken yılı 354 gün kabul etmişler.

Farkları düzeltmek için üç yıla bir ay eklemişler vb.. Güneş takviminde de sapmalar vardır. (bir yıl=365 gün 5 saat 47 dakika 46 saniyedir.) Dört yılda bir şubat ayına bir gün eklenir. Kalan küsüratlar için; <meselâ 4 ekim 1582 de takvimlerden 10 gün silinmişti.> yüzyıllar içinde bir zamanda düzeltmeler yapılır. Günümüz teknolojisinde <zaman> çok mükemmel bir şekilde hesaplanabilmektedir.

Fıkırayı 13 üncü asrın olanaklarına göre düşünelim.

197 Sahibi ölmüş eşek

Akşehir'in en iyi avcılarında biri, silâhını kuşanmış, ava gitmiş. Her ava gidişinde birkaç tane kurt da vurmaktaymış. Akşam geç vakit olup ta avcının dönmediğini öğrenen oğlu, komşularıyla beraber onu aramağa gitmiş. Ormanda bir ara eşeğinin anırması duyulmuş. O tarafa doğru koşuşmuşlar. Biraz ileride Avcının soğuk vücuduyla karşılaşmışlar. Baktıklarında birkaç saat evvel eceli ile öldüğünü anlamışlar. Tüfeği de yanında hazır duruyormuş. Eşeğin sesinin geldiği tarafa doğru bakmışlar ki kurt sürüsü eşeği boğmuş yiyorlar.

Hoca yapacak bir şey olmadığını görünce, eşeği hızla yemekte olan kurtlara doğru seslenmiş;

- "Yeyin bakalım yeyin. Buldunuz sahibi ölmüş eşeği!"

Öğüt : Avcı ölmeseydi, kurt sürüsü değil eşeği yemek, yanına bile yaklaşamazdı. Avcı en azından birkaçını vurup öldürebilirdi.

Değerli Nasreddin Hoca dostları, okurları;

Büyük emek vererek 1982 yılından beri yaptığım çalışmaların bir ürünü olarak elinizdeki bu kitap hazırlandı. Kitap 1994 yılında yayına hazırıldı. 1999 yılında, kasete alarak bir çok önemli kişilere hediye ettim. 2001 yılında Ramazan ayı boyunca bir bölümü bir Gazete'de yayınlandı. İlk 138 fıkrayı ancak Mayıs 2004 de kitap olarak bastırabildim. Maddi menfaatsiz, tamamen amatör olarak.

Birinci basımı hediye ettiklerimden [ki yaklaşık 1000 (bin) adet] tenkitlerini rica ettim. Yazım hataları ki 'birkaç hatalı kelime yazımı + birkaç fıkrada satır atlanması, + 137. fıkradaki son kelime, ve fıkraların birkaçının bir sayfaya sıkıştırılmış olması' dışında, çok olumlu bulduklarını ve yeni bir vizyon getirdiğini, çok iyi bir çalışma olduğunu vurguladılar.

Baskıya hazırladığım ikinci basımda, fıkraların düzenlediğim bir bölümünü daha ekleyerek 197 fıkrayı basmak mümkün oldu.

Bu eseri sevdiklerinizin okumasını da istemez misiniz?

Meselâ; *Bir kilo tatlı götürmek yerine, birkaç satırlık hatıra yazınız ve imzanız ile hediye edeceğiniz, hiç eskimeyecek ve kitaplıklarda daima bulundurulabilecek, okudukça sizi hatırlayacakları, bu eseri götürmeye ne dersiniz ?

*Evinize yemeğe davet ettiğiniz dostlarınıza, <Kitaba birkaç satır yazınızla, tarih ve imzanızı atarak> *unutulmayacak bir anı vermek istemez misiniz?*

*Sünnet ve benzeri davetiyenizi bu kitabın ön iç sayfasına yapıştırmağa ne dersiniz? Onlarca yıl hep anımsansın.

*Kitap hediye eden kurumlar, kuruluşlar, (meselâ Belediyeniz) bunlardan bir miktar bastırıp, takdir ve teşekkür alan orta öğrenim öğrencilerine dağıtsa uygun olmaz mı?

*Ticari firmalar promosyon vermekteler. Kendi logolarıyla, tanıtım yazılarıyla, reklâmlarıyla promosyon olarak bu kitabı siparişlerine uygun olarak bize bastırıp dağıtsalar acaba nasıl olur.

Sizler bu konuda yardımcı olur musunuz? Dikkatinizi herhalde çekmiştir. **Nasreddin Hoca asli kimliğinde okuyucuya sunulmuştur.** Fıkraların mesajlarının daha iyi kavranabilmesi için çok kısa da olsa Öğüt bölümü eklenmiştir.

Daha sonraki basımlarda daha dikkatli olmamızı sağlaması açısından, tenkitlerinizi özenle değerlendirmek arzusundayız.

Saygılarımızla
Erdoğan BABACAN
Tlf. (0216) 378 0 737
GSM: 0536.939 0 450